

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: Felelős szerkesztő: Kiadja:
VÉSZI JÓZSEF. BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr.,
egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám Budapesten 4 kr., vidéken 5 kr.

Expédiensek.

Budapest, december 28.

(v.) A bécsi Burgban ma nagy kö eset le egy sokat szenvedő, nehéz gondoktól terhelt öreg ember szívéből. A felséges ur, mikor meghozták neki az osztrák delegáció által is megszavazott közös indemnitási hírelt, fellélegzett bizonyára s a megkönnyebbült lélek e sóhajtásában ez a gondolat vibrálhatott: „Istennek hála, megint elhárult egy csapás erről az én boldogtalan monárkiámról.“ Ami elhárult, biz az nagy csapás volt, sőt ha jól vesszük: katasztrófa. Ha a csehek megobstruálják az indemnitást, amihez erejük feltétlenül volt és úgy látszott, hogy kedvük is, egyszerre válságba jutott volna maga a közjogi alap. Hisz a magyar delegáció határozata egyedül nem bocsátható a legfelső jóváhagyás alá, hanem csakis a vele egybehangzó osztrák határozattal egyetemben; az utóbbinak az obstrukció által való meghiusítása tehát egyszerre napirendre tűzte volna azt a kínos kérdést, mi történjék a közös ügyekkel, ha azoknak a közjogi kiegyezésben megszabott kezelési módja lehetetlenné válik. Ha pedig ez a kérdés aktualitásra teszen szert, már maga ez a tény megrendíti a monárkia nemzetközi állását s végzetes bonyodalmakat okoz nemcsak Ausztriában, hanem Magyarországon is. Azon mult minden ezen a mai vészes napon, beszélni akarnak-e Gregr, Kramarz és Pacak urak az osztrák delegációban, avagy obstruálni. Ezerencsére csupán beszélni akartak, noha módjukban állott az is, hogy obstruáljanak. A csehek tehát kegyelmet adtak a monárkiának. De persze azzal a kifejezett fenntartással, hogy praejudicium nélkül s most ez egyszer is a cseh népköz-

jogi és nemzeti törekvéseinek mielőbb való megvalósulása reményében.

A. indemnitási megszavazása tehát nem békét jelent a csehek részéről, hanem fegyverszünetet csupán. Ha a jövő őszig nem érvényesül a jussuk, újra felveszik a harcot s a katasztrófa, amely az ő kegyelmük révén mostanában elmaradt, akkor ismét fenyegeti a monárkiát. A magyar publicisztika egy része már most foglalkozik ezzel az eshetőséggel s keresi a megoldásokat. Sokféle véleménynyel találkozunk az erre vonatkozó fejtegetésekben; de valamennyiben megvan az az egy közös vonás, hogy kerülük a gyökeres rendszabályokat s inkább csak expédienseket ajánlanak. Nagyon helyesen. A közjogi alappal való szakításra nem elég ürügyet találni; a lojalitás is, a politikai okosság is azt tanácsolja Magyarországnak, hogy erre a nagyon komoly elhatározásra csakis nagyon komoly okok kényszerítő hatása alatt tölkelje el magát. Már pedig ha Ausztriának valamely belső viszálva muló zavart idézne elő a közös ügyek kezelésének eddig törvényesen divolt módjában, ürügynek ez plauzibilis ürügy lenne ugyan, de alapos okul még nem szolgálhatna arra, hogy Magyarország elrugja lábai alól a közjogi alapot. Új közjogi alap megteremtésére csak akkor kerülhetne a mi részünkről a sor, ha Ausztriában vagy tartóssá válnék az abszolút kormányzat, vagy olyar új alkotmány lépne ott életbe, mely megontaná az örökös tartományoknak állami egységét. De az osztrák közéletnek valamely mulékony zavarából mi nem fogjuk Magyarországot részére azt a jogot levezetni, hogy most már hagyjuk végrelegesen cserben a hatvanhetedik alkotást s vonuljunk vissza a perszonálunióra. Nem tehetnők ezt már csak azért sem, mert

a mulékony zavarok megszüntével ismét vissza kellene csinálni az új közjogi berendezéseket, ami hagyján hogy kómius volna, de erős, sőt talán végzetes megrendülésekkel is járna.

Ideiglenes zavaroknak expédiensekkel való áthidalása: e gondolat ellen alig tehető tehát kifogás, feltéve, hogy a kiségitő eszközök alkalmazásával nem adunk fel semmit Magyarországhoz közzogaiából s ez utóbbiakat nem csak az elhomályosítástól óvjuk meg, hanem meg is erősítjük. Az áthidaláshoz szükséges anyagot maga az 1867: XII. törvénykikély kinálja. Ennek az ötödik szakasza látszólag csupán a multra mutat vissza, de valójában megadja a kibontakozás irányát is. Arra emlékeztet ugyanis, hogy azelőtt „közös viszonyokra nézve a magyar országgyűlés és a magyar király közegyetértéssel intézkedtek és ez intézkedések megállapításánál más ország befolyással nem bírt, mert a magyar király, mint az uralkodása alatt álló többi országok fejedelme azon országoknak érdekeiről és teendőiről abszolút hatalommal rendelkezett.“ Ime, a törvény midőn látszólag történelmet rekapitulál, tulajdonképpen utmutatást ad, hol kell a helyes expédienset keresni. Ha Ausztriának ideig-óráig nem lehetne delegációt állítani, a közös viszonyok akkor sem szünnének meg, — hiszen az 1867: XII. t.-c. ezeket nem maga teremti meg, hanem ellenkezőleg a pragmatika szankcióból vezeti le őket — hanem a kezelésük módja változnék. A magyar országgyűlés koncertálna felülük a magyar királyi mint a mulékony fizetésképtelenségbe jutott osztrák alkotmány zárgondnokával. Ehhez az elvhez — magához szó sem fér; az — úgy véljük — helyes is, okos is, törvényes is. A részletekre nézve persze még sok kérdés volna megoldandó. Így például a delegáció mint ilyen alig volna fenntartható; mindenesetre

TÁRCA.

A hütlenség sziklája.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: *Fabula János.*

Ugy volt, hogy tavaly télen fáztam idefönn és a délvidekre mentem melegedni. Ott láttam először a citromot a fáján, a jól megtermett pimpót és virágot meg növényt olyat, amikben idefönn nincs a szememnek része; és ott láttam először — a tengert. Olyan jól esett kószálnom a partján, elnézmem a vizet, amelynek nem imponál az *indészellér* tudnánya és amely, ha kedve tartja, az óriás hajókkal csak úgy bánik el, csak olyan könnyedén, mint a falevéllal, amely a felszínére téved.

A parton járva-keve akadtam rá a *hütlenség sziklájára*. Nem is hoztam mást a napsugár honából, csak az ő meséjét.

A parthoz nőt ez a nevezetes szikla. Lépeső a formája és bár fáj egy kissé, a pihenés mégis jól esik rajta. Itt lakott a szikla közelében egy matröz meg szép fiatal asszonyfelesége. Mindig utra kelt a férj pár hétre, pár hétre, azután ott-hon maradt. Ez a *folytonossági hiány* nem ártott, sőt használt szerelmüknek. Mert amikor elindult a férfi, mindig hévvel ölelte, csókolta az asszony: hátha vissza nem tér, nem látja soha többé? És amikor visszajött, megint ölelte, csókolta melegen: itt van ismét, nem lett bántódása semmi.

Egyszer azonban azzal a hírrel jött a férfi, hogy „most már itthagylak, asszony. Messzire kell mennem, nagysokára jövők majd csak vissza!“

Lette ebből nagy sirás: megdagadt a tenger. Belekapaszkodott az asszony a férje karjaiba,

hogy ő nem eresztí, ne vigyék el tőle. De azért mégis csak eleresztette; elcsúszott, megnyugodott és a záporkönyve azis elfogyott végtére. És amikor elbucszott, abban az utolsó csókban, abban a végső pillantásban, amelyet váltottak, benne volt a kérdés: ne szegd meg a hűséged. Mind a ketten tudták, hogy a szerelem is térhez van lekötve.

A férfit, alig volt künn a tengeren, már is bántotta a kétség. Otthon van az asszony, maga van az asszony, ti istenek, mi lesz immáron ő véle? És Neptunhoz fohászzkodott, hogy sugja meg neki, ha az asszony rossz fát tesz a tüzre. A vizek istene megkönyörült rajta és tengeri tündérral adatta tudtára: „Ne félj, ha nőd megcsal, megbüntetem úgy, hogy meglássék rajta. Fölszántom az arcát, hogy ragyássá legyen.“

Az asszonyt is, alig hogy a férje eltűnt a szeme elől, elfogta a kétség. Nagy a világ, sok az érdekes asszony benne, hogy fog az ő férje a sok édes kísértésnek, hogy fog ellentállni? És leült a sziklára, a tengernek a partján és a vizek sirta el a panasztát: „Ha legalább tudnám, hogy nem szeretkezik mással. Ha csak erről volna némi megnyugvásom!“ A habok erre, az udvarias habok, szépen széjjelvááltak és egy najád bukkant föl belőlük: „Ne félj, ha a férjed megcsal, megbüntetem úgy, hogy meglássék rajta. Elveszem a két szemem világát, hogy örök sötétség boruljon rája.“

Azonult mindennap kiment az asszony a sziklához, leült ottan szépen és nézte a tengert. Vártta az urát, hogy már jöjjön vissza, várta, visszavártta. Az csak nem jött, egyre váratott magára.

Jött helyette más: egy dőceg, barna halász, aki már szemet szurt nem egy menyecske-nek. És az unatkozó asszony, férjeváró asszony szeme is rátapadt a halász fürtös szép fejére. Most látta csak, hogy a szikla milyen érdekes terület, most, mikor a halász került, kerülgette a kis barkájával. A barna legénynek nagyon esőndes volt a foglalkozása: hisz a halacsok olyan szótlanok szegények, hanem itt a szikla

mellett megérett a nyelve, olyan beszédes, közlékony lett ő itt egyszerre.

Es ambátor csak a halfogás volt az ő jámbor mestersége: mégis értett hozzá, hogy asszony után hogy vesse ki halóját. Penelope szabadott, ellenkezett, amikor a halász közeledett hozzá. De a legény állhatatos maradt, az asszonyt az unalom nagyon is gyötörte, a férj csak nem akart visszatérni és egy nap hogy történt, hogy nem, — átestek az első ölelésen. Az asszony úgy találta, hogy ölelni, csókolni, hej, nemcsak a férje tud. Ez is ért hozzá, talán még a férjénél is jobban.

Neki legalább úgy tetszett, hogy forróbban öleli, nagyobb hévvel csókolja, mint a férje, a tulajdon férje. A házibarát pedig látta, örömmel, boldogan látta, miként tűnik az asszony ellenkezőse.

Es a halász, a vizek egyszerű fia, a helyzet magaslatára emelkedett és hogy történt, hogy nem — egyszerre csak egy csillag hullt alá az égből és — egy hü asszonyynyal megint kevesebb volt a világon.

Sokszor, nagyon sokszor kiült a kis Penelope a tenger partjára, nézte a vizet, a csillámló fedrokat, de már nem az urát várta, hanem a másikat, az ő bus magányának a vigasztalóját. Ez az új szerelem új tavasz volt, az ő bánatos, az ő hütlenség szívének, új tavasz pompázó virágokkal, szines szép álmokkal.

Egy nyári estén, a mint megint ott ült a parton az ő szerelmes barátjával, a mint belecsimaspaszkodott a karjába és ajkával rátapadt a legény ajakára: valami bo zongást érzett. Fázott a szép nyáregji éjszakán, fázott a kis asszony.

— Megbetegszem, — mondta rossz sejtelemmel és ezen az estén otthagya a vizet, a csillagos eget, a házibarátot és jókor hazatért az árva lakásba.

A sejtelem igaz volt: Penelope nagybeteg lett, lábba esett, piros foltok jelentkeztek az arcán és a testén végig: himlőnek futlái. A házibarát megjéjdt, nem mert feléje nézni, mert ha egy-

módosulnia kellene úgy a jogkörének, mint a jogalapjának. Szabályozni kellene továbbá a közös miniszterek közjogi állását, ügykörükre nézve a magyar országgyűlésbe valahogyan közvetlenül bekapcsolni a miniszteri felelősséget. Aztán új definíciót kellene adni a közös kiadásokhoz való hozzájárulási arányának és más alapra helyezni az e célokra részünkről megszavazott összegeknek elszámolását. Ime, a főbb feladatok mennyi közjogi lelkiismeretet, mennyi tudást és tapintatot igényelnek. De azért megoldhatók sikeresen, ha a közreműködő tényezők nem tévesztik szem elől ezt a kettős alapelvet: először, hogy csakis *politikai* áldozatok hozhatunk, *de közjogiakat nem*, s másodsor, hogy amazoknak is megvan a maguk határa — és a maguk ára.

BELFÖLD.

A kvóta és az átutalás. *Wittke* lovag osztrák miniszterelnök és *Jorkasch-Koch* báró osztrák pénzügyminiszter *Szél* Kálmán miniszterelnökkel és *Lukács* László pénzügyminiszterrel ma délelőtt hosszabb ideig értekeztek a Bank-gassei palotában az elintézésre váró ügyek fölül.

Ő felsége *Szél* Kálmán miniszterelnököt ezután hosszabb kihallgatásán fogadta. *Fejérváry* Géza báró honvédelmi miniszter már tegnap délelőtt volt ő felségénél magánkihallgatásán. A miniszterek — mint a *Budapesti Tudósítónak* táviratozzák — délután folytatták és befejezték tanácskozásait. A magyar miniszterek már holnap reggel vissza is utaznak Budapestre, a honnan csak a magyar delegáció hadügyi albizottságának tárgyalásaira jönnek fel ismét Bécsbe, mert addig a költségvetésnek a magyar képviselőház pénzügyi bizottsága által való tárgyalása valószínűleg Budapesten fogja őket tartani. Bécsi telefonjelentés szerint a *Wiener Zeitung* holnap közli a császári rendeletet, amelylyel az uralkodó a kvótaarányt 65,6 : 34,4 százalékkal állapítja meg.

Elégtétel a patriárkának. A kongresszusi választmány a jövő szombaton fogja tárgyalni *Jagics* József országgyűlési képviselő jelentését, aki a Brankovics patriárka ügyében elrendelt vizsgálaton az előadót tisztelt. Jelentése, melyet e vizsgálat eredményeképpen a választmány elő terjesztett, három részből áll. Az első rész vázolja a kiküldött albizottságnak eljárását, a második a *Zmejanovic*-féle vádakkal szembe állítja a vizsgálat során nyert ellenbizonyítékokat, a harmadik rész végre a jelentés jogi megokolását tartalmazza. *Jagics* beható érvelés után oda konkludál, hogy a patriárka ellen intézett

szerű ember volt is, annyit tudott, hogy a himlő nagy baj, ragadványos csuf baj. Egy öreg cseléd ápolta, becézte Penelopét; az viselte gondját aggodalmas szeretettel, igaz szeretettel.

Sok hosszú, lázas éjszaka borult az asszonyra. Lázas éjszakák, amelyek a férjét hozták eléje, az urát, aki meglepi szerelmes ölelésbe. De mindez álom volt csak, egy gonosz nagy álom, felgyógyult az asszony, a hűtlen kis asszony, — azonban felsikoltott, azonban elájult, amint a tükörbe nézett: a himlő helye ott maradt az arcán, eltűnt bársonybőre, eltűnt rózsaszíne örökre, mindörökre.

Csuf lett a kis Penelope: foltos, rut asszonyka, aki megint csak kiült a partra és várta az ő szerelmes barátját, szivdobogva várta. Ámde az ő barátja — ez a férfi-hűség! — nem jött feléje, nem jött el ölelésre és nem vágyott eszékre, a csókjára többé, hanem más asszonyt keresett: bársonybőrű asszonyt, rózsás-arcú asszonyt.

Lett ebből nagy sirás: megdagadt a tenger. Csak hullottak, sűrűn hulltak Penelope könnyei. Félt a hűtlen asszony, félt, hogy most már az urának sem kell, már nem, — soha többé: elsiratja kettős életének kettős boldogságát.

Az ura pedig, az ő hites ura mindezalatt nagy vigán élte a világát. Eleinte csak gondolt az asszonyra, a kis feleségre, akit otthon hagyott, *bismagára* hagyott. Átszállt a gondolata, a tengeren is átszállt az ő asszonyához, édes asszonyához.

Csakhogy a vért emlék soha se táplálja. Sok asszony akadt Odysseus utjába, barna is, meg szőke, sőtét is, meg vidám, — édes asszony-népség. Valahol csak kikötöttek, minden város-hoz Odysseust valami kedves emlékűzte.

Egyszer meg, a midőn nagy időre ütöttek sátozt egy érdekes szigeten, mivelhogy léket kapott a hajójuk: Odysseus belebolondult egy kreol menyecskebe. Nagy veszedelem volt ez, mert a kreol menyecske ura is volt, hites, zordon ura. Hiába intették Odysseust a társai, mind a többi matróz: baj lesz ebből, te kikapós zverek!

vádak egytől-egyig merőben alaptalanok és ehhez képest azt javasolja, hogy a kongresszusi választmány utasítsa el *Zmejanovic* és társainak panasztát s szolgálatossan méltó eldöntést a görög-keleti szerb egyház megsértett fejének.

A delegációk.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Budapest, december 28.

A delegációk erre az esztendőre befejezték a munkájukat, miután letárgyalták a közös költségvetési provizóriumot. Az osztrák bizottság isletárgyalta ma, s ez a napnak legfontosabb politikai eseménye. Ugy indult, hogy a csehek meg fogják obstruálni a provizóriumjavaslatot, de az utolsó órában megdöntötték a dolgot és megelégedtek egy beható, s meglehetősen éles vitával; az előterjesztést meg nem szavazták, de megszavazták nem akadályozták meg.

Igy, a legsürgősebb dolgukat elvégezvén, az országos bizottságok szünetelni fognak január másodikáig. A magyar delegátusok ma éjjel hazautaztak.

A mai ülésekről a következőket jelentik Bécsből:

Magyar delegáció.

(Teljes ülés.)

A magyar delegáció ma déli tizenkét órákor teljes ülést tartott gróf *Szapáry* Gyula elnökleténél. Jelen voltak a közös kormány részéről: *Krieghammer* Ödön közös hadügyminiszter, báró *Spaun* tengernagy, a tengerészeti osztály főnöke és *Kállay* Béni közös pénzügyminiszter, valamint a közös kormány bejelentett képviselői; a magyar kormány részéről: *Szél* Kálmán miniszterelnök, *Lukács* László pénzügyminiszter és báró *Fejérváry* Géza honvédelmi miniszter.

Elnök déli 12 órákor az ülést megnyitván, az országos bizottság hitelesíti a múlt ülés jegyzőkönyvét. Ezután megszavazták harmadik olvasásában a tegnap elfogadott előterjesztést.

Báró *Wodianer* Albert, a gazdasági bizottság előadója, bemutatja a gazdasági albizottság előterjesztését a delegáció költségvetéséről, amelyet az elnök indítványára nyomban tárgyalás alá vesz a bizottság.

Gróf *Teleki* Sándor jegyző felolvassa a jelentést, amelynek értelmében a delegációk összehívásától, azaz 1899. november 30-tól egész december 20-ig a napidíjak megszavazását ajánlja a delegátusok részére. A gazdasági albizottság összesen 13.230 forint megszavazását ajánlja e célra. A delegációknál fungáló többi tisztviselő részére az albizottság szintén 21 napra javasolja a napidíjak megszavazását.

A delegáció teljes ülése a jelentéshez vita nélkül járult hozzá.

A matróz nem tégitott, jó szóra nem ügyelt, a kreol menyecskeket nem hagyta, ej, dehogyan is hagyta!

Es így lett a dologból, így lett baj belőle. A férj, a hites férj rajtakapta őket, tetten érte őket az olyan helyzetben, amely — hogy is mondják csak? — minden kétséget kizár. Nosza rajta, rávetette magát a szegény matrózra és ott menten kiszurta az asszonybolondit, az ábrándos két szemét.

Isten veled szép világ: így tért vissza, bántottól lesujtva éjék éjleibe, merülve Odysseus, hogy a nejét — *viszontlássá*. Ó, hogy nem láthatja többé a bársonyos bőrét, arca rózsaszínét, de nagyon fáj neki!

Tépte a kétség, ha kell-e még az asszonynak, vakon, nyomorékon. Reményvesztetlen, csüggedő lélekkel ért a meghitt partra, — ahol az asszony várta: az ő jó, hűséges kis nője.

Penelope csak nézte a hajóst, aki partra száll. Rámeredt a szeme a bus jövevényre és amint ráösmert az ő vak urára: hogy repesett a szíve, hogy ugrált a szíve ebből a váratlan, ebben a nagy, ebben a végtelen gyönyörűségben!

— Tehát ő is, tehát nemcsak én: így már rendben vagyunk!

Es Penelope fölsikoltott a boldogságtól, hogy itt az ő jóságos ura, aki semmit sem lát és a régi asszonyt, a szépséges asszonyt fogja szeretni ő benne. És a hajóst a boldogságtól, hogy ismét itthon van: az ő jó kis felesége kebelén, és a szerető hitvesek átölelték egymást hosszan, végeszakadatlan...

Egyebet se hoztam a napsugár honából, éppen csak ezt a csöpp mesét.

Es ennek is megvan, mint a jólvevett, meséknek, a maga morálja: Az asszonyok csalják, szerte a világban csalják az ő urakat, hites urakat. Mindenki látja, tud mindenki róla, csak a férjek, ők nem látnak semmit, mert őket — maguk is vétközvén — vaksággal sújtja a legpajkosabb isten...

(Egyeztetés.)

A magyar delegáció hetes egyeztető albizottsága ma délután 5 órákor tartott ülésében megalakult. Elnökké *Szilágyi* Dezsőt, előadóvá pedig *Münnich* Aurélt választotta meg.

Az albizottság ezután vizsgálat alá vette az osztrák delegáció üzenetét és az indemnity tárgyában az osztrák delegáció által hozott határozatot összeegyeztette a magyar delegációban hozott határozattal és a két határozatot egyezőnek találta.

Az erről szóló jelentésnek az országos bizottság plénumában való előterjesztésével az előadót bízta meg.

Délután fél három órákor a delegáció teljes ülést tartott. A jegyzőkönyv hitelesítése után az elnök jelenti, hogy a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok által kiküldött bizottság részéről az üzenet még nem érkezvén át, az ülést fél 6 óráig felfüggeszti.

Délután fél hat órákor elnök az ülést újból megnyitván, bejelenti, hogy az osztrák delegáció határozatáról szóló értesítés megérkezvén, ez a hetes egyeztető albizottságnak kiadott, amely azt vizsgálat alá vette.

Münnich Aurél referálása után konstataulta a bizottság, hogy a két delegáció határozatai közt eltérés nincs. A bizottság határozatát ennek alapján fölterjesztik a királyhoz megerősítés végett.

Gróf *Szapáry* Gyula elnök boldog újévet kívánt a bizottság tagjainak és az ülést bezárta.

Osztrák delegáció.

Az osztrák delegáció ma délelőtt gróf *Vetter* elnöke alatt ülést tartott, melyen gróf *Goluchowski* külügyminiszter előterjesztette a közös kormány javaslatát az 1900. év első négy hónapjára való költségvetési provizórium dolgában.

A delegáció gróf *Deym* indítványára elhatározza, hogy a javaslatot azonnal a költségvetési bizottsághoz utasítja azzal az utasítással, hogy a javaslatot rögtön tárgyalja.

Az elnök a legközelebbi ülést ma déli 1 órára tűzi ki és berekeszti az ülést.

Gróf *Vetter* elnök délután 1 óra 15 perckor újra megnyitja az ülést.

A kormány részéről jelen vannak: *Goluchowski*, *Kállay*, *Krieghammer*, *Spaun*.

Dr. *Facak* és társai interpellációt intéznek a külügyminiszterhez, amelyben utalnak *Jaworski* és társainak, továbbá *Engel* és társainak múlt évi november 16-án az összminisztériumhoz intézett interpellációjára a Németországból szakadatlanul és rendszeresen kintasított osztrák mezőgazdasági és ipari munkások ügyében és azt mondják, hogy gróf *Thun* nak a képviselőház 1898. november 29-ikén tartott ülésén tett nyilatkozatai gróf *Goluchowski* nak a nyilatkozatai voltak. E nyilatkozat utolsó passzusára hivatkozva és a Poroszországból való kintasítások számának a legutóbbi időben való növekvésére és a porosz alattvalóknak Csehországban való izgatásaira utalva azt követelik az interpelláció, hogy a külügyminisztérium komolyan és serényen lásson hozzá, hogy a porosz hatóságok szüntessék be az osztrák munkások üldözését.

Straneky interpellációt intéz a közös hadügyminiszterhez néprai dragonyos ügyében, akiket nemzeti dalok éneklése miatt súlyosan elítélték.

Tusel meginterpellálja a közös pénzügyminisztert a bosznia-hercegovinai kormányzat hivatalnokainak, valamint a bécsi közös pénzügyminisztériumhoz beosztott hivatalnoknak fizetésrendezése és a boszniai és hercegovinai fogyasztó-szövetkezetek és hitel-szövetkezetek dolgában.

Gessmann a közös külügyminisztériumban alkalmazott hivatalnokok szolgálati viszonyának rendezése tárgyában interpellál.

A delegáció azután átér a napirendre, vagyis a költségvetési bizottságnak a négy hónapos költségvetési provizóriumról szóló jelentésére.

Dumba előadó hangsúlyozza, hogy a kormánynek kötelessége, előkészületeket tennie. A javaslatot illetőleg több precedens esetre hivatkozik és végül elfogadásra ajánlja a javaslatot.

Gregr kijelenti, hogy a cseh delegátusok a költségvetési provizórium ellen fognak szavazni. Hogy ezt megokolja, ismertetnie kell a cseh korona országainak és a monarchia innesső felének viszonyait, mert a cseh delegátusoknak a közös kormányval szemben elfoglalt álláspontja a belpolitika kiünlőfele eseményeitől függ, minthogy a belső politika nagy fontosságú külső politikánkra nézve. Hiszen gróf *Goluchowski* is bizonyára ragaszkodik gróf *Kálnoky* nak az elvéhez, aki azt mondta, hogy az ausztriai népek belső bekéjét a monarchia kifelé való hatalmának és tekintélyének érdekében kívánja. Bann az országban azonban éppen ellenkezőjét látni a békének, tudniillik zavart és nemzetiségi harcokat, amelyek a birodalomnak kifelé és befelé gazdaságilag és politikailag ártanak. A legutóbbi időben ezek a harcok hibetlennül kiélesedtek. A szónok pártjának ellenzéki magatartását megokolja a *Thun*-kabinet bukása és olyan kormányt akar a meghívása, amely a nyelvredeleket visszavonásával a cseh népen olyan sértést és igazságtalanságot követett el, aminőt nemzetileg öntudatos nép nem tűrhet. A nemzet becsületét minden rendelkezésre álló eszközzel meg kell védeni. Ilyen erőszakos cselekedet valóban alkotmányos államokban a legrosszabb következményekkel járna, de még Ausztriában is, ahol lengett az abszolútizmus

urall odik, rossz gyümölcsöt terem. A nyelvrendeletekkel egy lépést teettek a jog felé. Ezek a rendeletek azt a reményt keltették a cseh népben, hogy megszabadulnak a germanizálástól.

A magyarokat ugyanolyan sorsra szánták, mint a csehek: nemzetileg és politikailag függésbe akarták őket hozni. A magyarok kikerültek ezt a sorsot és a csehek örülnek neki. De ne feledjük a magyarokat, hogy Csehországnak ugyanolyan joga van önállóságra. Ne keveredjenek össze olyan elemekkel, amelyek a csehek el akarják nyomni. Ha 1866. előtt ennek az államnak szláv nemzetiségei germanizálódtak volna, akkor ez az állam ma Németországnak provinciája volna. Erre jutott volna Ausztria, ha Csehország német lett volna. A szónok azután bizonyos pártok pangermán törekvéseire utal.

Funke: Ez denúciáció!

Az elnök kéri a delegátusokat, hogy ne szakítsák félbe a szónokot, a szónok pedig tartózkodjék minden provokációtól. Egyszerűsödik kéri a szónokot, hogy, noha ismeri, hogy a jelenlegi viszonyok mellett a belső politikát mellőzni nem lehet, a viszonyok méltatásában a legszükségesebb dolgokra szorítkozzék és gondolja meg, hogy konkrét javaslat van tárgyalás alatt.

Gregr folytatja beszédét és azt mondja, hogy a cseh nép egyenjóságú a török szik. A nyelvrendeletek visszavonása tulajdonképpen a birodalom szláv elemének győztesére, béliására irányult. A csehek nem csupán magukért küzdenek, hanem a birodalomért és dinasztiaért is. A legfőbb osztrák bürokráciáról régóta tudalévol, hogy legveszedelmesebb és legtevesebb ellensége a cseh népnek. Ez a bürokrácia az, amely, ragaszkodva a centralizmushoz, ellene szegül az önkormányzat támogatásának, a nyelvi és politikai egyenjóságának és minden lépésnek, amely a cseh népnek igazságot szolgáltat. Amíg ennek a bürokráciának a hatalma meg nem török, a helyzet javulására gondolni sem lehet. Bel- és külföldi lapokban a nyelvrendeletek visszavonásának főokai a külső politikát tüntették fel. A német császár állítólag rosszaságot is fejezte ki a csehországi németek elnyomása felől. E miatt való ijedségből ismét megfosztották a cseh népet igazától. Ez annak a jele, hogy Ausztria mennyire gyöngyölt a hármasszövetség ölel karjaiban és hogy már belső szabadsága sincs meg. A csehek elejétől fogva mély ellenszenvvel viseltettek a hármasszövetség, mint a cseh nép jogai ellen irányuló tényező iránt, mint a németek hegemoniájának tényezője iránt, mint két olyan régi ellenségnek természetellenes szövetsége iránt, amelyeknek érdekei évszázadok óta ellentétesek. A külügyminiszternek a helyett, hogy olyan makinhációkba bocsátkozik, amelyekkel egy hű népnek a jogait esorbitják, a mind szemtelenebbül fellépő antidinasztikus áramlatokra kellene fordítania figyelmét.

A szónok azután a parlamenti viszonyokkal foglalkozik. A baloldali helyezés a jobboldali opposíciót állították. Ezzel megtörték a többségi elvet és a parlamentarizmust megfosztották fundamentumától. A szónok végül kijelenti, hogy Csehország mindig küzdeni fog a mostani alkotmány ellen, amely a cseh államot megvalósulását megakadályozza.

Dr. Rusa Gregr beszédére válaszul és tiltakozik az ellen a denúciáció ellen, hogy a németeket antidinasztikus érzelmeikkel vádolják. Ez a szemrehányás érhet talán egyeseket, de nem érhet egy német pártot sem, annál kevésbé Ausztria német népet. A cseh államjog alapján a németek soha sem fognak békét kötni a csehekkel s azért a szónok reméli, hogy a németek és csehek között más alapon fog létrejönni a béke.

Leimisch tiltakozik Gregrnek az ellen az állítása ellen, hogy a hármasszövetség ellentétek által szétválasztott államok természetellenes szövetsége és azt mondja, hogy a hármasszövetség a német népet valódi és kifejezett kívánságából fakadt. A hármasszövetséget szívólv kívánják a birodalmi németek és az ausztriai németek. A szónok tiltakozik továbbá Gregrnek az ausztriai németek állítólagos antidinasztikus érzelmeire vonatkozó denúciációját ellen és kijelenti, hogy a költségvetési provizórium ellen fog szavazni, mert a kormány nem okolta meg eléggé, hogy miért kér négy hónapos provizóriumot. Partja a négy hónapos provizóriumot az új osztrák kabinet miatt is ellenzi, mert ez a kabinet: az a provizóriumot a 14. § alapján való aktusok leplezésére is használhatna.

Dr. Funke azt mondja, hogy olyan beszédek, mint a Gregré, nem mozihatják elő a németek és csehek kibékülését, azután a nyelvrendeletekkel foglalkozik, amelyeknek visszavonása csak a korábbi állapot helyreállításra volt. A hármasszövetségre vonatkozólag azt mondja, hogy a szövetséget nem egy frakció vagy egy nemzetiség, hanem egész Ausztria kötötte. Végül kijelenti, hogy a németek hajlandók a csehekkel kibékülni. A béke azonban nem köthető meg a cseh államjog alapján, hanem a tényleges viszonyok alapján, még pedig Bécsben.

Kramarz enyhíti Gregr beszédét és azt mondja, hogy ez a beszéd csak sovinsztikus céloknak szolgált. Tiltakozik az ellen, hogy Gregr denúciációval vádolják és azt mondja, hogy a csehek éppenséggel nem akarják a németek elnyomását, hanem csak azt akarják, hogy a két nép egyenlő jogokat élvezzen. A csehek kész örömet nyújtanak kezét a békehez és elmennek a lehetőséig végig határig, hogy a békét létrehozzák. A békét meg kell és meg is fogják kötni mind a két népnek, a birodalomnak és maának Ausztriának az érdekében. A csehek nem fogják megtámadni a cseh államjogot, de bizonyos, hogy a nemzeti béke helyreállításával a németek maguk is egészen más nézeteknek fognak hódolni a cseh államjogot illetően. Nem fognak többé félni az erőszakos-ágyól és ne fogják látni, hogy Csehország autonómiaja érdekében áll ennek az országnak.

Paac dr. kijelenti, hogy óhajtja a cseh-német békét. Ezt a békét mindenképp a nyelvkérdésben kell megkötnünk, minden más ellentétet félre kell tenni, a cseh államjogot épp úgy, mint a német centralizmust. Béküljünk ki — mondja a szónok — és hagyjunk fel minden ostobasággal. A csehek készek a németekkel konferenciára összejúlni, de csakis a kölcsönös egyenjóság alapján.

A delegáció erre mind a három olvasásban elfogadta a négy hónapos költségvetési provizóriumot, valamint a költségvetési bizottság jelentését az osztrák és magyar delegáció határozatainak összeegyeztetése tárgyában.

A legközelebbi teljes ülés január 9-én lesz.

A delegációk munkarendje.

Bécsből távirják a *Budapesti Tudósítónak*: A magyar delegáció tagjai, akik ma este visszautaztak Budapestre, 1900. január 2-ikán ismét Bécsbe fognak érkezni. Január 2-ikán délelőtt 10 órakor kezd meg a tengerészeti albizottság a tengerészeti költségvetés tárgyalását; január 4-ikén délelőtt 10^{1/2} órakor a hadügyi albizottság a hadügyi költségvetést kezdi tárgyalni, január 8-ikán pedig a közszámadási bizottság tartja ülését. A delegáció tagjai az 1900. január 9-iki udvari bála hivatalosak. A nyilvános ülések aligha kezdődnek meg január 10-ike előtt.

KÜLFÖLD.

A háború.

Budapest, december 28.

Az angol hadügyi kormány lázas sietséggel folytatja a készüléteket az unjonan és nagy stílusban megkezdendő hadjáratra. De azon a bajon, amely eddig is nagy fogyatkozása volt az angol hadaknak, nem igen fog segíteni. Ez a ló-, öszvér-, szekérhiány, egyáltalában a train-szolgálat hiánya. Az angol kormány — mint a *Times* erősíti — csak a boerok hadüzenete után láthatott hozzá az eleségkészletek és vontató-alkalmatlanságok beszerzéséhez. Az első három hadosztály számára nem kevesebb, mint 20.000 öszvér kellett Európában és Amerikában összevásárolni, továbbá 7—800 szekert csináltatni Angliában. Ehhez három hónap kellett, ugy hogy ez a hadikészlet — amelylyel kezdeni kellett volna a háborút, — csak most, két hét múlva lesz meg. Azóta azonban három másik hadosztály alakítása vált szükségessé, s ezeknek megint 7200 öszvér meg 600 szekér kell. Az angolországi bográrok, akik magán-megrendeléseiket sem akarják elhanyagolni, nem képesek ilyen tömeges szállításra rövid határidőn belül. Azonkívül pedig éppen angol forrásból jelentik, hogy a boerok megelőzték a lóvásárlással megbízott angol csizárokat s a bazuftól 30.000 lovat vettek meg. A mi ló még maradt itt-ott, az az öszvérekkel és ókrókkal együtt könnyen áldozatává eshetik a Dél-Afrikában uralkodó állat-maláriának. A boerok valami parasztos, de biztosnak látszó beállással, vagy más eljárással immunizálják az igás állataikat és lovaikat a vérsz és ló-anagyuk kitünő. Az ő beszélt lovak közül (igy nevezik az immunizált állataikat) alig hull el egy is, míg az Indiából vagy Európából hajón oda szállított lovak nagy része, már az utól is megviselve, mihamarabb tönkremegy s nem bír ellentánni a maláriának. Nemesak a train-szolgálat, de a lovaság is kiszámíthatatlan károkat szenved így s megeshetik, hogy e rendkívül fontosra okok miatt az angolok sohasem fognak Dél-Afrika földjén teljes harkészletben állni a boerokkal szemben, akik otthon vannak a terület minden pontján, kitünő lovakkal, jó fegyverekkel ellátva s hadmozdulataikban nincsenek arra kényszerülve, hogy a vasúti vonalhoz tartják magukat, mint az angolok, akik train hiányában szenvedvén, mozdulataikban semmi merészebb kanyarodást, nagyobb kerülőt nem engedhetnek meg maguknak.

Hogy mily kevés reményök lehet egyáltalában az angoloknak arra, hogy ezt a hadjáratot diadalmasan vívják meg, mutatja Lord *Kitchenernek*, a dél-afrikai angol hadak most kinevezett vezérkari főnökének az angol hadsereg szervezetéről szóló nyilatkozata, amelyet egy európai katonai attasé előtt olyan időben tett, mikor még nem is gondolt arra, hogy Dél-Afrikába kerül s a dervisek szervezetlen, primitív fegyverzetű bandái helyett a boerok kitünő, jól felszerelt hadseregével fog szemközt állni.

— Huszonöt ezer embert gyűjtöttem egybe, — mondotta Kitchener — ez a legnagyobb angol sereg, amit az utóbbi hetven évben egyáltalán összegyűjteni lehetett. Ezt a tényt azonban a lehető legkellemelebb módon érzem is. Az angol csapatok nem szoktak meg, hogy oly nagy csapatokban harcoljanak, az angol tisztek pedig képtelenek nagyobb csapatok vezetésére. (Lásd Methuen, Gatacre, Buller és White eseteit.) Az angol hadsereg továbbá hiányos van annak,

amit minden hadjáratban mind fontosabbnak kezdenek tekinteni. A train szolgálata nincs szervezve, az előrsi szolgálatot alig ismerik, a területi viszonyokat nem tanulmányozzák. Az angol csapatok kiváltképp idegen földrészek beenszűlőteivel való harcra vannak elkészítve, akiknek fegyverzet a legtöbb esetben igen primitív.

Mai távirataink a következők:

London, december 28.

A chiveleyi táborból jelentik a *Daily Telegraph*-nak e hó 20-ról:

A boerok a Tugela folyón Pieterstől északra új hidat vertek. Ennek a hidnak az a célja, hogy a folyó hó 19-ikén az angol tűz ség által szétrombolt hidat helyettesítse. Pietersből tegnap egy nagyon erős csapat indult el, hogy az innen jóval keletre levő Inchlave hegyet megerősítse.

A Reuter-ügynökségnek jelentik a *Chiveley* mellett lévő táborból 22-ike kelettel: Kémek jelentik, hogy a Tugela-folyótól délre igen sok boer van. Egy angol csapat Dundonald lord vezetése alatt rögtön kivonult és megtámadta az ellenséget. A boerok azonban az angol csapat láttára visszavonultak a folyó tulsó oldalára. Az angolok 300 darab szarvasmarhát ejtettek zsákmányul.

London, december 28.

A Reuter-ügynökségnek jelentik Sterkstromból folyó hó 22-ike kelettel: Hir szerint brabanti lovasok, lovasított vadászok és egy fokföldi rendőrcsapat Montmorency ezredes vezetése alatt csütörtökön rekognoszálások közben az Indwe felé vezető szárnyvasuton 130 főkelt szétverték. A főkeltök menekültek és ott hagyták táborukat, főszerelésüket, kocsijaikat és fegyvereiket. Az angolok közül senki sem sebesült meg.

Ugyanennek az ügynökségnek jelentik *Chiveley*-ből: *Kirkwood* és *Greenfell* századosok, akik a dél-afrikai könnyű lovasságban szolgálnak, tegnap elhagyták a táborot, hogy az őrségeket megvizsgálják és mindeddig nem tértek vissza. Utóljára a táborból keletre látták őket egy domblánc mentén lovagolni. Lovaik éjjel visszatértek, de gazdáik nélkül.

London, december 28.

A Reuter-ügynökségnek jelentik Sterkstromból: Későbbi jelentések szerint a Dordrecht közelében folyt csatában csak 30 boer részt vett. Az angolok egy kocsit és egy csomó fegyvert ejtettek zsákmányul. A helyzet változatlan.

London, december 28.

A Reuter-ügynökségnek jelentik Lourenco-Marquezon át Pretóriából e hó 22-ike kelettel: A boeroknak a *Modder*-folyó mellett lévő táborába kiküldött külön tudósító azt jelenti, hogy kedden reggel és szerdán egy angol nehéz ágyú a boerok táborára lövöldözött, de csak néhány lövést tett és a jelentés elküldéséig nem okozott kárt.

Kalkutta, december 28.

Lord Curzon, India alkirálya, tegnap egy diszében felkészítette a *haiderabadi nizamot*, aki válaszában azt mondta, hogy vagyona, hadserege és kardja mindig készen áll a császárnő birodalmának védelmére. A *gualiri maharadsa* engedélyt kért, hogy Dél-Afrikában harcolhasson és felajánlotta csapatok, lovak és egy szállítóhajó elküldését is.

London, december 28.

A *Times* második kiadásában jelenti *Ladysmith*-ből e hó 19-ikéről: A helyzet egyáltalában nem kétségbeesett. Az élelmiszerek két hónapra elegendők. Nyugtatlanságot egyedül a takarmányhiány okozhatna, de minthogy bőséges eső esett, a tábor területén belül fü kezd nőni. Az ellenség ágyúzása által okozott veszteségek az utóbbi napokban súlyosak, mert az ellenség a távolságokat pontosabban kiméri.

Ugyanaz a lap jelenti Lourenco Marquezból e hó 22-éről: Transvaalnak ittlelvő kiküldöttjei közt vannak a Nemzeti Bank igazgatói, Pussik és Woolfe. Az itteni főkiróda vezetője Lloyd angol alattvaló. A transvaali kormány egy transvaali polgárral akarta őt helyettesíteni, de az európai igazgatónács rendelőtára, mely a tőke felét képviseli, Lloyd vonatott állását elhagyni. A boeroknak nagy nehézségekkel kell küzdeniök, midőn az európai kontinensen élelmi és hadiszereket vásárolnak, hacsak nem küldenek arany rudakat, melyeket azonban az angol hadihajók lefoglaltnak. Az arany küldése annál bizonytalanabb, ha a konzignációknak oly bank által kell történnie, melynek vezetője angol ember.

London, december 28.

A *Times* jelenti Lourenco Marquezból e hó 22-ikéről: Bár a Pretoriával való mindennapos vasúti forgalom csak kevés áru szállítást enged meg, a boerok ügynökei mégis összevásárolnak minden eleséget, ami kapható. Az élelmiszerek ára 25%-kal

emelkedik. Johannesburgi jelentések szerint bizonyos tárgyak ára 100%-kal emelkedett. Luxuscikkek jóformán nem is kaphatók. A boer hadsereg intendatúrája nagy készletek felett rendelkezik. A boer családok hiányt szenvednek. A lovakat helytelen bánásmóddal lerontják. A bányákból jóformán semmi hasznot sem lehet húzni.

London, december 28.

Methuen tábornoktól a következő távirat érkezett: Mult éjjel a boerok Magersfontein déli oldalán igen heves tüzelést kezdtek. Ma délelőtt az angol hajógyűk a Magersfonteinól nyugatra levő ellen-ségre löttek. Egy lovas dandár északkeleti irányban felderítő utat tett. Enselintől nyugatra és északra minden csendes. A farmerek örültek, midőn felderítő csapatunkat meglátták. Minthogy hiányt szenvedtünk élelmi szerekben, itt piacot rendeztem be.

Durban, december 28.

Egy Stucke nevű német farmert, valamint Hartes lelkész, a hannoveri misszióállomások igazgatóját Natalban elfogták, mert azzal vádolják őket, hogy érintkeztek az ellenséggel, midőn ez a Modder-folyónál állott. A két foglyot, kik a német konzul védelméhez folyamodtak, kihallgatták és az estcourti bírónba szállították.

HIREK.

Weisenbacher.

Aki elhalad melletted kényes bundában, drága állatok bolyhos prémjébe burkoltan, — ne irigyeld szegényt: úgy lehet, háziur.

Felépülnek a házak, rajtuk a tető, és bokrétaünnepet nem rendeznek dus teremtkök. Nines zászlódsz. Az urak kedve szürke, mint a vakolat és a jövődő fekete, akárosak a munkástótok tenyere.

Mire készült ez a szelid magyar szó, hogy válság. Nem huhog ki belőle semmi borzalom, holott az elmulás károghását kellene hallanunk hangjaiban. Van válság. Ilyenkor jó szegénynek lenni. Lassankint leszállnak hozzánk a hatalmasok és váratlan jó társaságba kerülünk.

Az ősbecsületességnek ezen a földjén, amelynek neve magyar, takargattuk, titkoltuk a krízist, amíg lehetett, hogy ép csont ne temetkezzék a romok alá. És a kíváncsiságaról híres újságíróhad, amelytől csöndes írtózással fordul el a szalondiskréció, nagy érdekből, nagy okossággal úgy hamu alá rejtette az egész összeomlást, hogy észre se vette senki, csak aki elvágódott.

Igy volt a legutóbbi napokig. De a szomorú szenzáció bus szárnyakon addig lebegett itt szép városunk felett, amíg a publikum roppant és emésztő kíváncsisága rá nem ragasztott egy sokáig tisztelt, és ah! most oly szomorú nevet, a *Weisenbacher* Endréét.

Kitűnő ember, nemes, bátor, áldozatra kész. E mellett merész vállalkozó, vakmerő játékos. Sokáig a szerencse kegyeltje. Szerelmes volt belé a kacér istenasszony és megtanította forró ölelések közben a nagy titokra, hogy kelljen szénből és téglából aranyat vernie. És verte előbb ő az aranyat, majd őt az arany. A derék asszonyosság megunta sápadt, fáradt arcát és a magaságból, ahova izgalmas örömök mámorában emelte, letaszította egy tetőtlen házba, ahol a márványos csarnok sokszínű pompája helyén rideg bankárok és aggodalmas hitelezők várták hegyesre faragott fekete plajbászszal fehér kezeikben: számolni, számolni tessék.

És ő számolt. Gavallér volt, ur volt. Mindenkinnek mindenre teltett. Házak, telkek, uradalmak. A rideg bankárok homlokán a ránc, a szorongó hitelezők arcán a kétség elsimult: nem követelődött senki, vitte a zsebében, amije járt. Vagy kapta, vagy kapja. És *Weisenbacher* Endrééről azt suttogták a beavatottak, hogy mire rendbe verődik minden függő dolga, még készpénzen megvásárolhat néhány tágasabb magyar határt.

De a fennebb már némi szemrehányás-

sal aposztrofált szenzáció addig kopogtatott a nagyur küszöbén, amíg egyszer csak nem nyitattott meg neki. Legott megtermett a kérdések hada: hova lett *Weisenbacher*, hova lett, merre tűnt. És az átkos galeottó rázugta: megszökött.

Ugy-e valóban? Talán csak elfáradt, talán csak pihenni ment. Vagy elment, úgy lehet, messzire, feledni a hűtelen szerencsét. Vagy restellette itt siratni elborult csillagzatát és magányos partokon sós tengerbe hullatja nehéz, óreg könnyeit. Talán ősz hajjal és fiatal akarral az elhamvadtt mult omladékain munkás jövőt épít. Ki tudja és kinek van joga rá, hogy megtudja, ha aki nemesak leszámolt, de el is számolt mindenkiel, félreáll a káröröm utjából és új mesgőt vág.

Hissen nekünk tulajdonképpen *Weisenbacher* Endre dolgához semmi közünk. Sőt éppen nekünk kevesebb közünk van hozzá, mint bárki másnak. De akik böles mérték-tudással és forró hazafisággal hallgattunk az egész krízisről, rosszul szemeltük ki *Weisenbacher* Endrét a közkíváncsiság áldozatául. Újságíró vértünk apró rendtelenségei közé hadd vegyüljön el ez az eset. És reményeszegetten ahol jár, *Weisenbacher* Endre a hűtelen szerencsével ezt is felejtse el nekünk.

B — n — s — r.

Bécsi tilalom, nem pesti.

Vigan folyik a hecc. A Vigszínházból alig tudták kiszellőztetni az *assza fődíad* s a nevezetes német esték ennek a derék színháznak azok a kellemetlen emlékei, amelyek, ha fölemlgetünk, talán szívesen se veszi. A sunyi kis Koch ur pedig ujra meg ujra fölvasutatik Bécsbe s mindig hoz valami színészt magával. Egész derék népeket, akiket szívesen megnézünk, ha fölrandulunk Bécsbe, de Budapesten nem. Tiltakozik minden forum, az újságban szép nagy cikkek iratnak arról, hogy: abeug német — s Koch ur megis hozza őket, Somossy ur pedig játszatja őket, fél ház előtt, üres ház előtt, de játszatja. (Azt is jó volna tudni, hogy miből telik ki ez a luxus, mert Somossy urnak nem igen lehet ambiciója az, hogy csupa szimpatiaiból rendszeresen ráfizesse a produkcióira. Ki, vagy kik állanak a háta mögött.) S a hecc vigan folyik.

A multkor egy fiatal embert a pincérek véresre vérték, mert azt merete mondani Budapest kellős közepén, hogy: — nyelvben él a nemzet. Micsoda szeméremtség ilyet mondani a Somossyban, Budapesten. Olyan szeméremtség, hogy ma is hordja a kék nyomait az ifju. Azonban ha Párisban, Berlinben, avagy Belgrádban, Bukarestben történik ilyes eset betolakodott idegenek kedvéért, akik már otthon tudták, hogy semmi szíves vendéglátásra nem számíthatnak — ma nem állana már a helyén a Nagymező-utcai kis kokott palota. Széthordta volna a tömeg dühe és Somossy ur meg a főpincér urak a lámpavason függőnek.

Azonban hát a hecc szépen tovább folyik. Káromkodunk, egy kicsit dühösek vagyunk, úgy megszoktuk már a dolgot, hogy néha egy kis műpére is szükségünk van, csakhogy nagyon mérgesek legyünk s Koch ur hordja a németeket tovább a nyakunkra és a főkapitánynak nincs elég merse ahhoz, hogy azt mondja, hogy Budapesten kívül tágasabb. Jönnek az ugynevezett finom magas szempontok, amiknek mindig áldozatul esik a még magasabb szempont, a nemzeti önérzet. Mert itt azt csapkodják folyton pofon hivatalos magyar engedelemmel. A nemzet azt mondja és mondja, hogy neki nem kell német színház. S azért mégis hozzák a németet s a főkapitány ur irásosan megengedi, hogy ujra meg ujra ismétlődjen a botrány, amiből pedig már éppen elég volt. A főkapitány . . . kár, hogy ilyen kicsi forumot kell felelősségre vonni s nem valami

nagyobb urat. De hát ő a hibás, ő a gyöngös s ő a nagy politikus, a helyett, hogy rendőrlenne.

S a hecc . . . Vége a heccnek . . . Bécsben mégis csak több eszük és jobb szemük van az embereknek, mint Budapesten. Végre is meggondolták a dolgot. Minek füttyütésék ki a színészeket folyton? S talán még a jogi szempontok is megfordultak a fejükben. Magyar fiut elvernek a német pincérek Magyarországon fővárosában azért, mert: nyelvben él a nemzet. Hiszen ez igaz. Csak a vak és a hülye nem látja az igazságát. Amelyik nemzet nem írta bele a bibliájába ezt a mondatot, az elpusztult, elzüllött. No és hát ott kezdődik a dolog, hogy csakugyan vastag bőr kell ahhoz, hogy valaki tizedszer is betolakodjon abba a házba, ahonnan már kilencszer kidobták. Tehát Bécs szabadit meg bennünket a német színészekről. Azt olvassuk a bécsi lapokban, hogy az udvari színházak főintendánsa megtiltotta a Burgszínház tagjainak azt, hogy Budapestre jöjjenek játszani.

S ha jól meggondoljuk a dolgot, ez is egy pof a többi után. A német magyarabb, mint a magyar.

(Th.)

Theo Wendling.

Theo Wendling kereskedő New Yorkban és keres valamit Magyarországon. Mit keres? Fehér babot és egyéb hüvelyes veteményt. Levelet irt a főváros tanácsának, hogy ajánljon neki magyar terménykereskedőket, akik fehér babot szállítanak Amerikába. Leveleiben kijelenti, hogy minden mennyiséget kész átvenni s a tanáshoz azért fordul, mert nincs egyéb összeköttetése Magyarországgal, pedig ők onnan Amerikából szívesen kötnének üzleteket a magyar kereskedőkkel.

A tanács ezt a levelet, úgy olvasom, kiadta a vásárcsarnoki igazgatónak. Hogy a vásárcsarnoki igazgató kinek adta ki és hány kézbe fog meg vándorolni, nem tudom. Ebben a pillanatban nem is érdekel. A városi tanácsról mindent föl lehet tenni, még a jót is. Hát talán ezt a dolgot gyorsan fogja elintézni és talán okosan is. És Theo Wendling nemsokára ki lesz elégitve. Kap Magyarországról hivatalos levelet, üzleti összeköttetést, fehér babot és egyéb hüvelyes veteményt. Akkor aztán reá nézve az ügy be is van fejezve. Amit keresett, megtalálta. Rendben van. A városi tanács is a másik oldalra fekszik akkor, mert Theo Wendlingnek pontosan megküldte a peesétes levelet és amit tőle kérdeztek, arra udvariasan megadta a választ. A kötelességet tehát teljesítette és bátran fordulhat a másik oldalára. A fehér bab pedig . . . de az ürdögbe, kit érdekel a fehér bab, amelyik nem tud panaszkodni? A fehér bab azontul is megmarad szépen Magyarországon és várni fogja, még New Yorkban Theo Wendling, másutt pedig mások levelet fognak irti a budapesti tanáshoz, hogy legyen olyan kegyes és ajánljon nekik valakit, aki fehér babot és egyéb hüvelyes veteményt hajlandó szállítani. Mert ők átveszik. Akármilyen mennyiségben. Csak kapjanak. A fehér bab várni fog megint, hogy talán akad még a föld kereségén valahol egy pár Theo Wendling, aki fölkapván a Diogenes lámpását, elindul fehér babot és esetleg egyéb hüvelyes veteményt keresni. S azaltal mi szépen tovább panaszkodunk, hogy a terményeinknek nincs piacuk s a gazdáink tönkre mennek.

Nekem pedig nem megy ki a fejemből, hogy Theo Wendling vagy rengeteg sok van a világon, vagy ez az egy sincsen.

Miért? Lehetetlen, hogy éppen csak a new yorki Theo Wendlingnek volna olyan szüksége magyarországi fehér babra. Még igen sokan lehetnek elszórvá az egész világon, akik azonban nem irtak levelet a budapesti tanáshoz. Mert olyan ostoba fehér babra nem is gondolnak, amelyik van és még sem kéri magát ott, ahol szívesen

kapnának utána. És olyan képtelen kereskedelmi képviselőre, olyan vak konzulátusra so gondolkodni, amelyik látná székhelyén a nagy keresletet és még sem üzenne haza, hogy „ide siessetek, mert itt üres a piac és megszedhetitek magatokat!” Nem. Bizonyosra veszik, hogy sehol sincsen fehér bab, tehát nem is jöhet magát kínálni. Mert hiszen a fölös ember, a fölös buza, a fölös gyártermény mind tud iparkodik a tengeren, sőt a fölös emberekből kellemetlenül sok is. Csak a fehér bab volna olyan éheltelen? Inkább elhiszik, hogy nincs fehér bab és nem is keresik. De hát akkor mért keresi Theo Wendling? Hja kérem, éppen ezért hiszem én, hogy ez az egy Wendling sincsen. Csak valami elmés csufolódo küldte ezt a levelet, hogy mi idehaza megtudjuk, micsoda gyármoltalan náció vagyunk. New Yorkban már nincs összeköttetés Magyarországgal s egy kis fehér babért nem is az odaváló konzulátusunkhoz fordulnak, (talán nem is tudnak róla), hanem vaktában a budapesti tanácstól kérnek közvetítést. S megmutatja ez a levél, hogy Magyarország még sokkal jobban el van szigetelve a világtól, mint ahogy idehaza hiszik. Mert a magyar gazda nem élelmes, a magyar konzulátus se lát, se hall, a magyar fehér bab pedig nem tud panaszkodni.

Ha már egyszer Magyarország adhatja valamit a piacnak, akkor is csak Diogenes tudat róla. Ha ugyanis kezébe veszi a lámpást és elindul keresni, hogy hátha talál Magyarországon valamit. Talán fehér babot...

Budapest, december 28.

— **BUDAPESTI NAPLÓ.** December 31-én új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztatassanak a megújításról idejében gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **A honvédelmi minisztériumból.** Szóls Albert honvédelmi miniszteri osztálytanácsos, mint a hivatalos lap közli, véglegesen nyugalmába vonult. A király ez alkalommal neki a miniszteri tanácsosi címet díjmentesen adományozta. Ugyancsak a hivatalos lap mai számában jelent meg, hogy a király *Stuykowsky* Károly honvédelmi miniszteri titkár és osztálytanácsosá nevezte ki, dr. *Meichár* Kálmán és topolylucskai és kükemezei *Bánó* Zoltán miniszteri titkároknak pedig az osztálytanácsosi címet és jellegű díjmentesen adományozta. Ezenkívül a honvédelmi miniszter *Ferdinándy* Béla és *Jaczkó* Manó miniszteri titkári címmel és jellegű főruházott miniszteri segédtitkárokat valóságos miniszteri titkárokká, dr. *Harmatzy* Dezso és *Masirevits* Miklós miniszteri fogalmazókat miniszteri segédtitkárokká, dr. *Knapp* Aurél és szentmihályi *Clair* Ignác miniszteri segéd-fogalmazókat miniszteri fogalmazókká, hajnikai *Schindler* Árpád és dr. *Erdey* Aladár segédődiás miniszteri fogalmazó-gyakornokokat miniszteri segéd-fogalmazókká, dr. *Bogsch* Géza és *Zsupanecsis* György díjtalan miniszteri fogalmazó-gyakornokokká, végül *Staub* Elemér pénzügyi fogalmazó-gyakornokot díjtalan miniszteri fogalmazó-gyakornokká nevezte ki.

— **Munkácsy Mihályról.** A nagybeteg mester szenvedésait élénk részvétellel kíséri az egész művelt világ. Mindenfelől jönnek a kérdézősködések Munkácsynak Kőben lakó nejéhez. Az utóbbi időben az a hír volt elterjedve, hogy Munkácsy állapotában rosszabbodás állt be. Ezt a hírt most a *Berliner Tagblatt* közli tudósítója megcáfolja, akinek Munkácsyné elmondta, hogy férje mindig felismeri, barátságosan fogadja és egészségi állapota is kielégítő. Csak apathiája nagy és nem akar szünni.

— **Jeszzenszky Sándor áthelyezése.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király jóváhagyta *Jeszzenszky* Sándor miniszteri tanácsosi címmel felruházott osztálytanácsosnak, aki a miniszterelnökségnél a nemzetiségi ügyosztály vezetője volt, a belügy-minisztériumba való áthelyezését.

— **Szilveszteri istentisztelet.** A belvárosi főplébánia szilveszter napján délután négy órakor Brosig veasernyére kerül előadásra *Kosch-Hellmesberger* Tantum orgójával. A hegedűsziót *Hegedűs* Ferenc zenetanár játssza. Az este 6 órakor tartandó istentiszteleten felolvasásra kerül a közös főpásztori levél, amelyet az összes magyarországi püspökök a jelen század befejezése alkalmából híveikhez intéztek.

— **Ajaccio ünnepe.** Napoleon konzulátusának száz éves évfordulóját nagy ünnepséggel ülte meg Ajaccio, a nagy császár szülővárosa. Napoleon éppen száz évvel ezelőtt lett a direktorium bukása után, Franciaország első konzulja. A városi épületeket pompásan feldíszítették, a székesegyházban fölszentelték egy aranykoronát, melyet a korzikaik gyűjtötte pénzből ezínáltattak. Az ünnepi Te Deum után a templom előtt megkoszorúzták Napoleon szobrát, melyet aztán a tömeg olajfaággal díszített. Gyönyörű ünnep volt minden tekintetben, stilszerű is mindenképpen, csak az olajfaágakat bajos benne megérteni. A béke — és Napoleon!

— **A miniszter látogatása.** *Hegedűs* Sándor kereskedelmiügyi miniszter ma *Szalay* Péter elnökgazdát, *Vértessy* Sándor osztálytanácsos, *Demény* Károly és *Fellért* Károly postaigazgatók, *Balla* Pál műszaki tanácsos és *Hollán* Sándor miniszteri segédtitkár kíséretében meglátogatta a posta- és táviró-, valamint a telefon-épületek berendezését. Első sorban a *szerecsen-utcai* telefon-központba látogatott el, ahol megismerelte a földalatti kábelhálózat munkálatait, az új telefon-palota tervrajzait, a műszaki berendezéseket és érdeklődéssel nézte a sok nő alkalmazott munkáját. A miniszter azután elhajtott a postaköcsök javítóműhelyéhez, majd pedig a posta és táviró gazdasági hivatalának nagyszabású raktáraihoz. Megelégedéssel hallotta ott, hogy a posta- és táviróintézet hazai gyároktól és iparosoktól szerez be minden anyagot és szerelvényt. Két óra után érkezett a miniszter a Varseny-utcában levő csomagkézbesítő és utalványkifizetési hivatalba, ott különösen a mozgóposták hosszú sora, továbbá a kiindulásra készen álló 100 kézbesítő kocsit, az utalványosztály nagy pénzforgalma és a vámkézelési és fémjelző hivatalok gyors és pontos működése kötötte le figyelmét. Azután a főpostaépületben a levéltovábbító és kézbesítő osztályokat tekintette meg.

E helyütt a miniszter arra a meggyőződésre jutott, hogy a helyiségek a célszerű beosztás és serény tevékenység mellett is, az óriási forgalom mai igényeinek már nem felelnek meg és elhatározta, hogy e bajon mielőbb segíteni fog. Távozása előtt *Szalay* Péter elnökgazdától elismerést fejezte ki a mindenütt tapasztalt rend és kötelességtudó tevékenység felett.

— **Egy olasz író halála.** Rómából jelentik, hogy *Ulisse Barbieri*, az olasz írói gárda egyik veterán tagja San Benedettoban, 84 éves korában meghalt. Barbierinak viharos multja volt. Már 16 éves korában lánítás miatt négy évi börtönrre ítélték és azután is többször volt még becukva sajtóvétség miatt. A sok fogságbüntetés azt eredményezte, hogy szenvedélyvel adta magát a rémregények és rémdrámák írására. Regényei telve vannak gyilkosságokkal és egyéb borzasztó dolgokkal, úgy hogy Olaszországban a verangzó melléknével tisztelték meg. Egyszer egyik kiarója szerződést kötött vele, amelynek értelmében a regényében megölt minden ember után tíz líra külön honorárium járt neki. Barbieri ugyancsak visszaelt ezzel a prémiummal, mert minden fejezetben száz meg száz embert küldött a tengerre és a hajót mindig elsüllyesztette. Ilyenformán a kiadó nagy bosszuságára sok ezer líra ütötte a markát. Különböző egyike volt a legkedvezőbb és legszellemesebb embereknek. Utolsó típusa volt a régi bohém-gárdának.

— **A katolikus egyház jubileuma.** Az egyetemes egyházi ünnep mellett külön is megünneplik majd a hazai egyházmegyék kilencszázados fennállásukat. Legrégibb az *esztergomi*, amelyet 999-ben szervezett Szent István király. Utána következnek az 1000-ik évből a bácsi püspökség, most *halocsa-bácsi* érsekség. Ezzel egyidős az *ősrégi váci* püspöki megye; továbbá a *pécsi* egyházmegye, melynek püspökei két század óta érseki palliummal bírnak. Ezekről híteles okmányokkal beigazolható, hogy 1900-ban elérik alapításuk kilencszázados fordulóját. Ellenben a *nyírai* püspöki székről csak annyit mondhatunk bizonyosnak, hogy az 1000-ik év körül, némelyek szerint 1002-ben, mások szerint 1010-ben alapította István király, hasonlóképpen az *egri* egyházmegyét is az ezredik esztendő után szervezte, amely 1504-ben érsek-metropolitává lett; nemkülönben a *veszprémi* püspöki széket is ezidőtájt ilt meg kilencszáz éves fennállását, mint halljuk azonban, 1909-re fogják halasztani, amikorra az okmányilag beigazolható. A *eszanádi* ősrégi püspöki széket, melynek székhelye most Temesvár, 1035-ben alapította az apostol-király, a szintén általa alapított erdélyi, *gyulafehérvári* egyházmegye 1903-ban ilt meg fennállása kilencszáz éves jubileumát. A fönne említett egyházmegyékhez csatlakozik a *pannonhalmi* szék, Benedek-rendű főpátság, melyet bár még az 1000-dik esztendő előtt szervezett szent alapítója, mégis csak az ezredik évre épült és szenteltetett föl.

— **A hírlapírók nyugdíjintézetének.** A *Buda-pesti Kereskedelmi-Egyesület* választmánya 27-én tartott ülésén a magyarországi hírlapírók nyugdíjintézetének és a budapesti újságírók egyesületének 200—200 koronát szavazott meg.

— **Déroulède, az elpusztíthatatlan Már** régen nem jött Párisból oly igazán francia dolog, mint az a hír, amelyet ma kaptunk *Déroulèderől*, az igazán francia politikusról. Ha — ami igen valószínű dolog — Déroulèdet elítélik az összeküvés pörben s megfosztják mandátumától, pártja fellépteti kerületében — az *öcséjét*. Az ambiciózus ifjú, aki folytatni fogja bátyja munkáját, az André Déroulède nevet viseli, és csak éppen tehetségé híján mult, hogy eddig is nem játszott szerepet a politikában. Déroulède pártja már komoly előkészületeket tesz, hogy a pártvezér elítélésése esetén az öcsésöt nehézség nélkül lehessen örökébe ültetni.

— **Báró Luzsénszky Transvaalban.** Báró *Luzsénszky* Félix, a képviselőház volt tisztviselője, mint jeleztük, a mult hónapban nyugdíjaztatta magát és elutazott Transvaalba, hogy a boer hadseregben harcoljon az angolok ellen. Báró Luzsénszky egy *Adria-gőzösön* ment Kairóba és onnan egyiptomi hajón Izmailába, honnan levelet irt budapesti rokonainak. Leveleiben megírja, hogy Izmailában egy hollandus hajó várta, melynek parancsnoka tudatta vele, hogy kapitánynak van kinevezve a boer hadseregbe és a hadvezetéségnél Pretóriában kell jelentkeznie. A hajó a *Delagoa-öbölben* fog kikötni és onnan vasuton fogja folytatni útját Transvaalba, ahová minden valószínűség szerint karácsonykor meg is érkezett. Luzsénszky megemlíti, hogy vele együtt egész csapat mindenféle nemzetbeli önkéntes utazott Transvaalba. Napról-napra növekszik különben azoknak az orosz katonáknak a száma is, akik a boer hadseregben küzdenek Anglia ellen. A *Natal* nevű hajón, amely a minap indult el Délafrika felé, egy orosz alezredes, egy kapitány és két hadnagy utazott a csatárra. Ulevelet *Leyds* doktoról, Transvaal európai képviselőjétől kaptak. Egyébként orosz lapok írják, hogy Oroszországban igen nagy mozgalom van a boerok érdekében. Folyton érkeznek a hadügyminisztériumbatiztek szabadságot kérő folyamodványai. Ezek a katonák mind Transvaalba utaznak s a legnagyobb lelkesedéssel harcolnak Transvaal szabadságáért. December 4-én oly sok tiszt szállt fel a vonatra Varsóban, hogy a pályaudvar közönsége valószínűleg nagy tüntetéssel mellettük. Egy *Long-tovszky* nevű dúsagdag lengyel birtokos pedig most szervez egy háromszáz főnyi önkéntes csapatot, amelyet saját költségén egyenruház, lát el. Transvaalban a boerok rendelkezésére bocsátja magát.

— **Egy keresztény, egy zsidó és négy kutya.** Az egyszerű tényállás az, hogy Nyírán egy incedy nevezetű honvéd százados a három kutyaját *sakternak*, *rabinak* és *zsidónak* nevezte el. Hát ez fura izlés, ami egy éppen ilyen fura és izléstelen ripsztra ingerelt egy *Blomberger* nevű zsidó munkást. Ő meg incedynek nevezte el a kutyaját. S a két kutya tulajdonos tüntetőleg, hangosan szólított magaához a kutyaját a nyitrai kávéházban, mire a tiszt ur összevagdosta a civilt. — Ez a dolog mindenképpen ostoba, annyira az, hogy komolyan nem is szabad foglalkozni vele. Az antisemita heccelés utálatos és unalmas is már. Mindössze az a kérdés, hogy egy katonának, akit nemesak keresztény, hanem zsidó adóból is fizetnek, hogy nézhetik el a felebbvalói azt, hogy felekezeti gyűlölést szítson a társadalomban, amely eltartja. A *Blomberger* dolga mellékes. Nincs kedvünk ahhoz, hogy mártírt csináljunk belőle. Intelligenciája neki honnan volna, azonban a százados urnak kell, hogy nagyobb legyen. Azt nevelték, a *Blombergereket* pedig sehogyan se szokták nevelni. Ezeket a buta kérdéseket pedig intelligenciával kell megoldani. A nélkül persze nem lehet.

— **Katonatisztek párba.** *Boroszlódból* táviratozzák, hogy ma reggel Altensteinban a 105-ik gyalogezrednek két hadnagya pisztolypárbajt vívott, amelyben az egyik tiszt *halálosan megsebesült*.

— **Fázasság.** *Ulmer* József, Gál A. budapesti építésvállalkozó megbízottja, eljegyezte *Neumann* Kornél kisasszonyt, *Neumann* Lajos leányát *Dabrecéből*. *Spitzer* József, a *Spitzer* Lajos és társa nagykereskedő-cég belfajja, eljegyezte *Ungár* Salamon leányát *Füzes-Abonyból*.

— **Egy egyetemi tanár felmentése.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király *Asbóth* Emil, a József-műegyetem nyilvános rendes tanárát ez állásától a műszaki oktatás terén szerzett eredmények elismerésével saját kérésére *felmentette*. A királyi kézirat egyuttal megengedi, hogy *Asbóth* nyilvános rendes tanári címet továbbra is használhassa.

Andrényi bor-pincéjében

Budapest, Váci-körút 46. sz. alatt
Kifűnő borok kaphatók: palackokban, utcán át és poharanként
kímélve. Megrendelések házhoz szállítanak.

ARJEGYZEK kívánatra küldetik.

— **Succi is eszik.** Minden glória, amelyet Succi, a nagy műkopláló, a hathetes éhség után sovány feje fölé varázsolott, szerzte oszlott. Succi is olyan, mint a többi, svindler. Ő is eszik. Egy New Yorkban megjelenő olasz lap írja, hogy Brazíliában hagyta Succi az ő ékességét, mivel-hogy Almeida Dániel orvos sehogysem akart felülni ennek az európai komédiásnak. Megfigyelte hát Succi-t egy napon aztán észre is vette, hogy a kopláló hus-kivonatot öntött az ivóvizébe. A kivonat finom por alakjában úgy elvegyült a vízben, hogy azt szabad szummel senki sem vette észre. Ez a táplálék pedig, akármilyen lát-hatatlan is különben, éppen elég ahhoz, hogy egy ember élhessen vele. Sic transit gloria!

— **A vasuti balesetek ellen.** Bécsből jelentik nekünk, hogy a vasutügyi minisztériumban tegnap *Wittek* miniszter elnökléte alatt értekezlet volt, melyben az osztrák vasutak főfelügyelője is résztvett. Azokat az intézkedéseket tárgyalták, amelyek az állami felügyelet szempontjából a legutóbbi időben történt sajnálatos balesetek alkalmából a déli vas-uton a forgalom biztonságának emelésére a társasági igazgatással egyetértőleg végrehajtandók vol-nának. A főfelügyelőség e részben beható tanulmá-nyokat tesz.

— **Szilveszter-est.** A Magyarországi Kereske-delmi Utazók Egyesülete ez idén saját helyiségeiben (Sas-utca 5.) rendez táncvigalommal egybekötött Szilveszter-estélyt. Az estélyt hangverseny nyitja meg, amelyben Aranyi Dezsőné operanékeső, Aranyi Dezső, Váradi Sándor, Ney Bernát és Szikla Adolf, az Opera tagjai és Kovacs Mihály, a Nép-színház komikusja vesznek részt. A hangverseny so-rán előadásra kerülő alkalmi bohóságban Gintz Gina, Jancsó Valéria, Karcsay Vilma, Komlósy Ilonka, Parlaghy Klótd, Varady Margit és Forth Ferenc, Rakosi Szidi színészkolójának növendékei működnek közre.

— **Halálos útés.** Grausz József szappanos hét-főn, karácsony napján ellátogatott barátjához, Hoji András szappanoshoz, aki a Gyep-utca 32. szám alatt lakik és hívta, hogy menjenek együtt a temp-lomba. Hoji beleegyezett és öltözködéshez fogott. Amint ezzel elkészült, egyszer csak az asztalhoz lépett s ott keresett valamit.

— Hol a zseböröm? Hiszen az asztalra tettem.

— Mit tudom én! felelt Grausz.

— Te loptad el, mert már nem volt a szobában.

Grausz gorombán válaszolt s a szóvitából ha-marosan verekedés támadt. Egyszer csak Hoji olyan erős ökölcsapást mért Grausz fejére, hogy ez elszéd-ült és a földre rogyott. Par perc múlva azonban magához tért és fenyegetőzve távozott. Azóta folyton panaszkodott, hogy a feje fájt s tegnap egészerre olyan rosszul lett, hogy rövid kínlás után meghalt. A szerencsétlen ember felesége jelentést tett a rend-őrségnél, amely elrendelte Grausz holttestének orvos-rendőri boncolását, Hoji Andrást pedig letartóztatták.

— **A tegnapi összeütközés.** A Magyar Állam-vasutak igazgatósága a következő jelentést adta ki: December 27-én a 1007. sz. fümei személy-vo-natot, amely mintegy óra 45 perc keses-sel érkezett Budapestre, a keleti pályaudvar be-járatát fedező 1. sz. karjelzőnél meg kellett al-lítani, mert a csarnokba érkező vonatok számára rendelkezésre álló csak két vágányt a szinten csekélyebb késéssel érkezett 9. sz. bécsi személy-vo-nat és 603. sz. aradi gyorsvonat foglalta el.

A fümei személyvonatot Ferencvárosból rövid időközben a 25. sz. kelenföldi vonat kö-vette, de mivel személyzete a feltartóztatott fümei személyvonatot szabályszerűen fedező és tlos menetet mutató 2. sz. karjelzőt figyelembe nem vette, az álló fümei vonamba belépett.

Az összeütközés következtében a fümei vo-nat posta-kalauza jelentéktelenül megsérült, 1 szolgálati és 3 postaközi pedig többe-kevésbé megrongálódott. Az utasok és a vasúti személy-zet közül baja senkinek sem történt. Ez a bül-estet a vonaforgalmat csak annyiban zavarta, hogy a Ferencvároson át közlekedő személy-szalító vonatok aznap este a kőbányai felső pályaudvaron indították.

Szigoru vizsgálat folyamatban van.

Az igazgatóság azonkívül a hófúvásra vonatko-zólag a következő hirt teszi közzé:

A dévnyút-marcheggi vonalon hófúvás miatt az összes forgalmat előre látáthatólag két-három napra beszüntették. Ellenben a nagyszombat-küti vonalon, módos-szomolány-nyitra-jaolnici vonalraesen fenn-állott hóakadály elhárítatván, az összes forgalmat új-ból megindították.

— **Szilveszter és a mulatóhelyek.** A főkapitá-nyáság tudja a vendéglősökkel és kávéházatúlajdo-nosokkal, hogy Szilveszter éjszakáján helyiségeiket

3 óráig nyitva tarthatják, illetve eddig az ideig ze-nélthetnek.

— **Baleset a jégen.** Peske Géza festőművész sajnálatraméltó baleset érte ma a városligeti jégpályán. Korcsolyázás közben elcsúszott a jégen, még pedig olyan szerencsétlenül, hogy jobb karját eltörte. A szerencsétlenül járt festőművész lakására szállították.

— **Elopott állatsereglet.** Újpest és Gö-döllő között történt a nevezetes lopás. Klió je-gyez... *Jerebek* Gedeon morvaországi születésű állatsereglet-tulajdonos, aki egy dán dog, két róka, egy majom, egy medve és négy papagály-ból álló állatseregletével már évek óta járja be az egész országot, legutóbb Újpesten tartott elő-adást. Karácsony második napján összeszedte sátorfáját és Gödöllőre akart menni. Újpesten *Katalon* József nevű legényt föl fogadta szolgálá-tába. Utközben egyik kocsijának eltörtött a teng-gelye, *Jerebek* kénytelen volt Cinkotára menni, hogy új tengelyt szerezzen és állatseregletét *Ka-talon* Józsefre bízta. Az újpesti legény azonban az állatsereglettel eltűnt. *Jerebek* följelentette az esetet a rendőrségnél, ahol a kárát a következők-ben számította föl: a két rókáért, amely kitűnő magas ugró, 800 forintot kér; a medve első rangu táncos, az értéke szintén 800 forint; a majom, amely bármely foot ball matchben is első díjat nyerne, 600 forint; a papagályok két nyelven beszélnek, 200 forintot érnek, az öreg dogot valamennyinél is többre becsüli. *Katalon* Józsefet mindezekig nem sikerült elfogni, most körözik az ebül szerzett menaszériával együtt.

— **A szentesi mandátum.** A szentesi választás január hó 14-én lesz s a választópolgárság nagyban készül a választásra. Szentesi levelezőnk jelentése szerint, *Molnár* Jenő fővárosi ügyvéd ma visszalépett a jelöltségtől és *Sima* Ferenc újabb jelöltet keres, akit ő léptessen fel. Szabadalypárti jelölt előrelát-hatóság nem lesz, de azért egyhangú választásra nem is gondolnak. A függetlenségi polgárság zöme most tanácskozik a jelöltek személyét illetőleg. Jelenleg *Dienes* Márton és *Pázmándy* Dénes jelöltségét emle-gietik legjobban. Ma emlegették ugyan *Uray* Imrét is, de ő annál kevésbé fogadná el a jelöltséget, mert *Kossuth* Ferenc már Dienest ajánlotta jelöltül a párt nevében. A napokban, lehet, hogy már holnap, új jelöltségekkel lesz.

— **Változások a rendőrségnél.** Az új bünvádi perrendtartás életbe léptetése idején 1900. január 1-én a budapesti államrendőrség bünyügyi osztálya gyökeres átalakuláson megy át. Az új rendszer kö-vetkeztében a munka annyira fel fog szaporodni, hogy a bünyügyi osztálynak egy alosztályt kellett szervezni, az előző fogalmazói kart pedig szaporí-tani kell. A bünyügyi osztály élén megmarad *Farkas* Lajos rendőrtanácsos, az alosztálynak pedig *Zsarnay* Győző tanácsos lesz a vezetője. Az alosztály azokkal a bünyügyekkel fog foglalkozni, amelyek a járásbíró-ság hatáskörébe tartoznak, míg a nagyobb bünesete-ket ezentul is *Farkas* tanácsos fogja elintézni. A fogalmazói kar szaporítását még nem vitték keresz-tül. Valószínűleg január 1-én tömeges lesz az áthel-lyezés és különösen a kerületekből fognak sok tiszt-viselőt a központba áthelyezni.

— **Városi népkönyha Szegeden.** Szeged város tanácsa elhatározta, hogy a város szegényei számára népkönyhát tart len, ahol a jelentkezők egész télen át meleg ebédet kapnak ingyen. A népkönyha keze-lését Szegeden a játékosági egyesület vállalta ma-gara, a költségeket azonban a város viseli. Kezdet-nek mindjárt 1500 forintot utalványozott ki erre a célra a tanács.

— **A tápló-györgyfel titok.** Tápló-Györgyéről jelenti tudósítónk: *Teszary* József vizsgálóbíró ma reggel kilenc órakor maga elé idéztette *Fluk* Mártát, az elhunyt *Gottescha* Gyula menyasszonyát. A kis-aszonny megzakítás nélkül az egész délelőttiőt a vizsgálóbíró előtt töltötte el s még ebédre sem me-hetett haza. *Gottescha* Béla holttestének exhumálását holnap, pénteken reggel 8 órakor végzik. Az ex-humálás után a törvényszéki orvosi boncolást dr. *Keckeméty* és dr. *Danó* kecskeméti törvényszéki or-vosok végzik dr. *Kiss* János királyi ügyész jelenlété-ben. A titokzatos haláleset óta *Fluk* Márta kétszer volt lenn *Zsomboja* mellett a Pálmásirban, *Gottescha* Gyula szülőinél, első alkalommal a följelentés vissz-aadását, második alkalommal pedig a vőlegényéhez intézett leveleinek a visszaadását kérte, de eredmény-telenül.

— **Jublatló polgármester.** Nagy-Enyed polgár-sága és városi hivatala e hó 30-án szep kitüntetésben részesíti *Kovács* Gyula polgármesteret abból az alka-

lomból, hogy hivatalát huszonöt évig viselte. A ju-bileumi ünnepség *Sándor* Jenő elnökléte mellett disz-közgyűléssel kezdődik. A közgyűlés alatt leleplezik *Kovács* Gyulának az alkalmára festettet mellképét.

— **Az új század.** Berlinből táviratozzák: *Vilmo*s császár úgy kívánja, hogy a század fordulóját nagy fényvel ünnepeljék meg. Az udvarmarsalli hivatal ma közzéteszi az ünnepségek programját, mely sokkal nagyobb szabású, mint más újkor volt. Éjfél előtt 1/12-kor istentisztelet lesz az udvari kápolná-ban, melyet éjfélkor újévi üdvözlő szertartás követ a fehér tereben. Ugyanakkor a Lustgartenben 33 üdvölvést fognak tenni. Kora reggel katonai zenekar fogja bejárni a Lindent és más főbb utvonalakot. Dél-előtt a császár a tábornoki kart fogadja. Délben nagy katonai pompa közt újra beszentelik a gárda-csapatok zászlóit. Az ünnepélyt ismét 33 üdvölvés fejezi be. Azt hiszik, hogy a császár az ünnepélyen nagy beszédet fog mondani.

— **Véletlen lövés.** A soroksári uton lévő gáz-gyárban halálos végű szerencsétlenség történt ma reggel. *Fazekas* József raktárnok ugyanis forgópisz-tolyt tisztogatott s munkáját *Günther* Zsófia cseld-leány nézte. Amint *Fazekas* a töltéseket kiszedte a revolverből, az egyik lövés eldörrent s a golyó a szerencsétlen leány mellébe fordódott. *Günther* Zsófia egy jalkiálással önszerogyott és meghalt. Holttestét a rendőrség a törvényszéki orvostani intézetbe vitette; *Farkas* ellen pedig vizyázatlanága miatt megindí-tották a vizsgálatot.

— **Összeesküvés Uruguayban.** Montevideóban, Uruguay köztársaság fővárosában összeesküvést fe-deztek föl. A rendőrség észrevette, hogy *Cuestas* köztársasági elnök háza körül gyanus alakok lesel-kednek. Ezeket el is csípték, amikor éppen be akar-tak hatolni a palotába, hogy az elnököt elfogják. Kitűnt, hogy forradalmat akartak előidézni s hogy az összeesküvésben több tábornok is részes.

— **Apagyilkosság.** Hódmezővásárhelyről jelentik, hogy *Dezső* Sándor téglagyári munkás hajbakapott a feleségével és két legény fiával. A minap meghülve visszatért a házába, de a felesége nem volt otthon, csak 19 éves Imre fia gubbasztott a kemence mellett, de rá se hederített az apjára. A hideg fogadtatás annyira felbőszítette a hirtelen haragu embert, hogy felkapott egy székét és mindent összezuzott a szobá-ban. *Dezső* Imre és az időközben belépő *Dezső* János, a munkás két gyermeke csitították, kérelték, de ezzel még nagyobb dühre ingerelték apjukat. Apa és fiai között erre élethalál-harc támadt. Az apa volt a gyöngébb fél; a két legény hamarosan elbánt vele, a séktámlákkal agyonverték. A gyilkosokat elfogták.

— **Szengázmérgezés.** Az Örmvölgy-utca 28. számú házban csaknem nagy szerencsétlenség tör-tént az éjszaka. Egy földszinti szobában lakik *Szer-niczky* Zsuzsanna napszámosnő öt esztendő *Agnes* leányával, továbbá *Stoják* János munkás és *Szuván* Zsófia munkásnő. Tegnap este erősen befűtöttek a vaskályhába s lefeküdtek. Reggel nyolc órakor fel-tűnt a szomszédoknak, hogy *Szerniczkyék* még nem keltek föl. Rosszat sejtve, kopogtatták, majd amikor nem kaptak választ, feltörték az ajtót. A szoba tele volt szengázzal s a négy ember eszméletlenül fekiadt az ágyon. Kivitték őket az udvarra s értesítették a sze-rencsétlenségről a mentőegyesületet. A mentők me-sterséges légzéssel és éter-injekcióval nagy nehezen életre keltették a megmérgezteket, akiket most lakásukon ápolnak. A rendőrség megállapította, hogy a kályhának rossz a huzatja s a szengáz e miatt ömlött a szobába.

— **Halál a jégveremben.** *Ipolyságról* jelentik, hogy ott *Bauer* Dénesné vendéglőjében, ahol a jég-vermet *Váczai* János taligás hordta tele jéggel, nagy szerencsétlenség történt tegnap. A nagy jégtáblákat szét kellett vágni, hogy a jégverembe jól elérjenek, s az ezzel a munkával foglalkozó *Agon* Váczai Márton házaszolgá a fejszével véletlenül agyonvágta *Váczai* Jánost. Egy jégtáblán állott, melyet szét akart törni, s eköz-ben megsiklott, de oly szerencsétlenül, hogy a fej-szével a sző teljes értelmében szethasította a Váczai fejt. Egy másik verző szerint a két ember össze-szóalkozott, és *Ferjanec* akarattal ütötte fejbe *Váczai*. *Ferjanecz*ot elfogták és átadták a törvényszéknek.

— **Hitvesgyilkosság.** *Esztergomból* táviratozza tudósítónk: A Székhorda pusztán elkövetett rabló-gyilkosság tetteseit a csendőrség elfogta. Hinoránét a saját férje gyilkolta meg egy Kétyi nevű rovott multu ember segítségével, akit az elrablott pénzből megfizetett. A férj tagad, Kétyi ellenben teljes beis-merésben van.

KÖRÜTI FÜRDŐ Ujjonnan átalakított, nagyobbított
és GOZMOSÓ INTÉZET Gőzfürdő összekötve a fedett téli uszodával
langyos Erzsébet-körut 51.

(x) Aranyzsőke haj érhető el a *Golden Hair* folyadék néhányzori használata által. Nagy üveg 1 forint. Főraktár egyedül Zoltán B. gyógyszerárban, Budapest, Hold- és Nagykorona-utca sarkán.

(x) Ujévi szerencse-malaocok, tréfás tombolák, korcsolyák Sertész Tódornál.

A rossz gyerek.

— Papp Elemér meggyilkolása. —

Budapest, december 28.

Papp Béla, a meggyilkolt Elemér diák bátyja, hosszas tagadás, némi örültségnek simulálása után, végre megadta magát. Igenis ő gyilkoltatta meg az öccsét. Kivégeztette, mert az egy nagyon rossz gyerek volt, aki még szegényt hozott volna a családra. Így vélekedett az Elemér gyerekről és határozta el magában az ő elpusztítását ebből a becsületes világból — a Béla ur. A derék, a tisztességes, a familia jó hírnevének az őrizője. És a nemes cél érdekében még az áldozatotól sem riad vissza. Sem a bérnyilkosságtól, sem egy kis örültségtől. Semmitől sem. Csakhogy a familia hírneve valamikor esetleg veszedelembé ne kerüljön.

Ilyen ember a Papp Béla. Legalább ezt bizonyítja az itt következő telegramm:

Szatmár, december 28.

Papolezy vizsgálóbíró energiája, éles elméje végre világgosságot derített Papp Elemér meggyilkolásának bonyolódott ügyére. Hiába tagadott olyan makacsul Zsoldics juhász, hiába színtelt örültséget Papp Béla, a felhalmazott bizonyítékok elnyomták őket, s a keresztkérdések úgy sarokba szorították ma Papp Bélát, hogy végre vallott. Beismerte, hogy ő bízta, ő bérlette fel Papp Zoltánt és Zsoldicsot, hogy gyilkolják meg az öccsét. Szerinte az öccse egy romlott gyerek volt, aki szegényt hozott volna a családra. Ő már régóta utálta.

Ezzel akarja szörnyű bűnét enyhíteni. De tisztán áll már bűnös cselekedetének a rugója. Főképp megrendült hitelképességét akarta helyre állítani és növelni és nagyobb örökséghez akart jutni. Ha a gyanu nem irányul ellene, a gyilkosság után harmadnapra ötezer forint fölvevésre írányt tett volna lépéseket egyik szatmári pénzügyésztől, hogy adósságait rendezhesse. Papp Béla most már nyugodtan viseli magát és abban reménykedik, hogy öt-hat év múlva ki fog szabadulni.

Papp Zoltán és Zsoldics öszintén beismerték, hogy a gyilkosságot ők háttartták végre. Papp Béla azt igérte az állás és kereset nélkül tengődő unokaöccsének, Zoltánnak, hogy fiai számára egy kis birtokot fog venni s a felveendő ötezer forintból jelentékeny összeget ad neki. A gyilkosság elkövetése után Papp Zoltán kapott is bizonyos összeget, amelyből hátralékos házbéret is kifizette. Ez alkalommal háziasszonyától olyan nyugtát kért, amely a gyilkosság előtt való időről lett volna keltező. Zsoldics kétszáz forintot kapott a gyilkosság elkövetéséért.

A gyilkosságot megelőző pénteki napon, november 17-ikén Zsoldics Papp Zoltánnal megbeszélte a gyilkosság tervét a Papp Béla tanácsán.

Ugy volt, hogy Zoltán kivézeti Elemért a Dezső rétiig, onnan gyorsan visszatér s a vasúti állomáshoz megy, Zsoldics pedig tovább kíséri az ifjút s vezeti a szülei ház felé, utközben azonban revolverrel lelövi. Másnap szombaton nem úgy történt minden, amint megbeszéltek. Papp Zoltán Elemért uszónára hívta s délután valami ürüggyel kicsalta szüleihez. Egy *Biró* nevű szatmári földműves aznap délután lőbört vitt ki Zsoldicsot, amit az meg is vett öt forintért. Papp Elemér és Zoltán éppen már a Dezső réjénél voltak, amikor *Biró* a tanyai uton jött Zsoldicsotól szakéren.

Amint Papp Zoltán meghallotta a kocsizörgést, nagyon izgatott lett, s megijedt. Nem várta be Zsoldicsot, hanem biztatta Elemért, hogy csak menjen bátran a tanya felé, amely különben is csak mintegy hat-hét pernyire volt, majd megtalálja Zsoldicsot. Aztán a remegő ifjunak átadva saiat botját, amelyet a holttest mellett meg is találtak, futásnak eredt és sietségét azzal okolta meg Elemér előtt, hogy a vasúthoz siet s nem akar lekésni. Tulajdonképpen pedig azért sietett, hogy elérhesse a szekéren menő *Biró* s ezzel alibijét igazolhassa.

Elemér alig haladt néhány lépést, szembe jött vele Zsoldics.

Nyájas hangon így szólt hozzá:

— Engem küldött az urfi elé a nagyságos ur; tessék sietni, mert már aggódnak, hogy hol késik!

Aztán maga elé bocsátotta az ifjút és mikor az néhány lépést tett előre, hátulról lelötte. Mikor pedig már vonaglott, másodszor is belelőtt.

Viktória kárpótlásai.

Viktória angol királynő minden Afrikában harcoló katonájának elküldte a sokat emlegetett csokoládét. Minden csomagra ráírta: „Boldog újévet kíván — Viktória.”

A titkár: Kedves lord Chamberlain, seregeinket ismét egy elpfölték, hogy még a délafrikai háboru annáeseiben sincs rá példa.

Chamberlain (mosolyogva): Jó. Egyébként mit csinálnak katonáink?

Titkár: Borítják a csatateret. És maga mosolyog.

Chamberlain: Maga meg folyton akadékoskodik. Bizza csak rám a dolgot.

Titkár: Én már hónapok óta bízom öre a dolgot, és lent már mindenki agyon van löve. Hát járja ez?

Chamberlain: Ugyan mit tud maga a politikához? Egy vereség, az semmi, barátom! Egy eszme mindent helyrehoz. Például a csokoládé.

Titkár (Derülten): Megvallom, ez nekem igazán tetszik. De nem elég. Több kell.

Chamberlain: Oh, kis bohó! Van több is. Például az özvegyek ajándéka. Minden elesett katona özvegye egy skatulya Kugler-bonbont kap, ezzel a felírással: VIGASZTALJA ÖNT AZ A TUDAT, HOGY ÉN IS ÖZVEGY VAGYOK. — Alá van írva: Viktória.

Titkár: Pompás.

Chamberlain: Az árvák savanyu bonbont kapnak, ezzel a sorral: HIP, HIP, HURRAH!

Titkár: Kitűnő. Hát még?

Chamberlain: Akiiket a háboru kenyérkeresőjüktől fosztott meg, azok egy-egy Graham-kenyeret kapnak. Ez van ráírva: NINCS KENYÉR, MUCI? Alá van írva ...

Titkár: Viktória.

Chamberlain: És ez a fő.

—o—

FŐVÁROS.

(*) A kövezés új szabályrendelete. A pénzügyi és gazdasági bizottság ma délután tárgyalta a burkolás új szabályrendeletét, miután a II. ügyosztály átdolgozta és a kiküldött albizottság is megítélte jelentését. A pénzügyi bizottság ma vita nélkül elfogadta a szabályrendelet I. fejezetét, amely az általános határozatokat foglalja magában, de hosszú vitát támasztott a II. fejezetnél, amely a burkolás költségeihez való hozzájárulás alapját határozza meg.

A kérdéshez először *Palotás Rezső* szólt. Sok tekintetben igazságtalannak tartotta a szabályrendeletet s telekulajdonosokkal szemben, sőt egyes intézkedéseiről úgy vélekedik, hogy a kivett járulékokra fogja tenni a csekélyebb értékű telkek tulajdonosait. Indítványozza, osszák föl burkolandó területeket övezetekre. Nem konkrét indítványként, hanem csak tájékoztatul, ajánlja, hogy az első övezetbe az olyan értékesebb telkek soroltassanak, amelyekre az egész járulékos kivethető, a második övezetbe osztott telkek fessék a kivett járulékos felét s a harmadik övezetbe a negyedrészt. Azokon a területeken pedig, ahol vízvezeték, csatornázás nincs, egyáltalában ne vessenek ki kövezés-járulékot.

Virava azt indítványozta, hogy a burkolás költségeinek csak 60%-át fessze a telekulajdonos. *Heltai Ferenc* mindent egybevetve azt ajánlja, hogy ha valamelyik burkoló anyagnál, amely különben a helyi viszonyoknak megfelel, a főváros jobbat akar alkalmazni, akkor a két anyag ára közt levő különbözetet a főváros fessze meg. *Sigay Pál*, *Ludvig János*, *Herzog Péter* és *Lampel Hugó* íőszámvés észrevételei után *Vasziécs János* tanácsos a finansziális szempontokat hangoztatva az albizottság javaslatának elfogadása mellett érvelt, hogy t. i. az első kövezésnél az egész járulékos fessze a telekulajdonos, de a bizottság egyhangulag igazságtalannak találta az albizottság proposícióját és a *Heltai-Virava-féle* indítványok kombinációját fogadta el akként, hogy a kivételnél nem a gránit, hanem a hozzá legközelebb álló anyag költségét veszik alapul, de ennek a költsegeknek is csak a 60 százalékat köteles a telekulajdonos fizetni. A többi szakaszi változatlanul elfogadta a bizottság.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** A Nemzeti Színházról. Minthogy a Várszínházban folyó évi december hó folyamára a bérloknak biztosított nyolcadik előadást ma, csütörtökön lejtászo tak: az igazgatóság még egy előadást rendez szombaton, folyó hó 30-án *bérletszűnetben*, amely alkalommal *Sardou Fedorája* kerül színpadra, a címszerepben *K. Hegyesi Mari* asszonnyal.

** A Vígyszínház két eredeti újdonsága. A Vígyszínházban ma délelőtt tartották meg *Makai Emil* tanár professzor *Hatvani* című verses vígjátékának az olvasó-próbáját. A darabot a szereplők előtt, akik a

színpadon gyűltek össze, a szerző maga olvasta fel. A poétikus darab a mai olvasó-próbán is nagy hatást tett. — *Guthi Soma* és *Rákosi Viktor* háboru felvonásos eredeti bohózata lesz január hónapban a Vígyszínház legelső eredeti újdonsága. A szerepeket már kiosztották, és a napokban tartják meg a darabból az olvasó-próbát, amelyen *Guthi* és *Rákosi* fogják a bohózatot felolvasni. A főbb szerepeket *Hegedűs*, *Góth*, *Gál*, *Topolezy*, *Lánczy Ilka*, *Delli Emma*, *Szerény* és *Rónassziki* fogják játszani.

** *Lindh Marcella* sikere. *Lindh Marcella*, a *Parvi Alice* örökbe lépett nagy énekesnő visszatért németországi körútjáról. A sok fényes sikeren kívül, szép kitüntetés érte a *drezdai* udvarnál, hol az udvari ebédre volt hivatalos és mely alkalommal az énekelő dalok emlékére *János György* herceg, a szász trónörökös, nevének kezdőbetűivel és a hercegi koronával ékesített gyémánttűt ajánlott föl neki. A művésznő *Drezdán* kívül Németország több nagy városát is meglátogatta, ahol ismert művészetével mindenhol meghódította a közönséget.

** *Hírek a Népszínházról*. *Monckton* és *Caryll* nagy operette, a *Kis szőkevény*, mely a Népszínházban eddig állandóan lett házak előtt került színpadra, a karácsonyi ünnepek után is megtartotta vonzó hatását. A tegnapi előadásra zsufolásig megtelt a nézőtér, s az előadásnak egy érdekes és előkelő idegen vendége is volt: *Gorikin* orosz belügyminiszter és államtanácsos, ki csak tegnap érkezett Budapestre, *Szolyai Péter* posta- és táviró-elnökgazgató társaságában egyik földszinti páholyból nézte végig a nagy sikerű angol operett változatos jelenéseit és különös elismeréssel szólott az előadásról, amelyben ismét fényes sikere volt *Küry* Királynak, *Szirmainak*, *Bárdi Gabinak* (*Carmentia* szerepében), *Blaha* Sárkának, valamint *Raskónak* és *Kovács Mihálynak*.

Ugyancsak telt ház előtt került színpadra ma ifj. *Bokor József* pályanyertes népszínműve, a *Kurucfurfang*, *Blaha* Lujza asszonnyal, kinek különösen a *Van egy hamis koresmárosné Dunántúl... Ritka még a buzavetés, Ritka még a rozs... és Száz lita egy sorba...* kezdetű dalai kelteklettek frenetikus hatást. Az első felvonásbeli sokszólamu, tréfás borsdal, valamint a pompás magyar táncok ezuttal is megtették hatásukat.

A *kadétkisasszonyból*, *Máder Raul* és *Pásztor Árpád* angol tárgyú operettjéből ma volt az első zenekari nagy próba, teljes személyzettel és a kibővített zenekarral, amelyben új hangszerként egy kszilofon, továbbá hárfá is szerepel. A zenekar fokozatos bővítését az igazgatóság különben is feladatául tűzte ki s e részben az első lépés egy állandó hárfás szerződése volt. A mai első zenekari próbán maga a zeneszerző, *Máder Raul* vezette, teljesen érvényre emelve kompozíciójának minden egyes és hangszerelés szempontjából nevezetes részletét. — *Porzsoló Kálmán*, a Népszínház igazgatója, levelet intézett gróf *Kelevich István* intendánshoz, arra kérve őt, engedné meg, hogy *Máder*, a Magyar Kir. Opera karnagya maga dirigálhassa darabját a Népszínházban már legközelebb megtartandó bemutató előadáson.

** *Hangverseny*. A *Budapesti Zenekedvelők Egyesülete* január 8-án hétfőn este 7 1/2 órakor a Vigadó nagy termében *Bellorini* Imre vezetésével *Haydn Evaszok* című oratoriumát adja elő. A hangversenyen *Rabinovszky K.*-né urnó, *Arányi Dezső* és *Takács Mihály* operanékesek és a Magyar Királyi Opera zenekara is közreműködik.

** „*Ráki, Ráki mit csinálnak?*“ A *Vígyszínház*ban, ahol tegnap délután öt órakor kezdődő gyermekelőadásban a *Tóbinszics királyfi* című látványos tündéreggét adták, egy bájos kis epizód történt előadás közben. A parkett és különösen a páholyok tömve voltak apró gyermekfejekkel s az apró színházlátogatók arcaira majd osodálkozó bámulat, majd meg egy kedves mosoly ült ki, a szerint, amint *Tóbinszics királyfi* és *Világsejő Gyöngyike* királykisasszony váltakozó sorsa kedvezőbbre, vagy rosszabbra fordult. Hangos kacagás fakadt a kicsike gyerekekajkon, valahányszor *Ráki*, az ördögötől sem félt székely menyecske, vagy *Dumó*, a gyámoltalan ördög valami nevetető bohózságot mondatk a színpadon. Egyszerre csak arra a jelenésre került a sor, mikor *Ráki* megragadja az ördögöt, hogy leszálljon vele a pokolba s ekkor az egyik erkélypáholyból egy csengő, de annál izgatottabb hang szólalt meg:

— *Ráki, Ráki mit csinálnak!*

A páholy peremén egy kicsike kis fiu hajolt ki, a színpad felé, égő szemekkel és lángpiros arccal. A közönség percekig nevetett és tapsolt a *Tóbinszics királyfi* akaratlan kis szereplőjének.

** *Sorma párisi sikere*. *Sorma* Ágnes asszony, az ismert *berlini* drámai hősnő párisi sikere, amelyről már irtunk, *Berlinben* nagy örömet okoz. A német császár maga is tudomást vet a *berlini* művésznő párisi sikeréről. A művésznő maga a következő táviratot küldte egy *berlini* barátjának:

— Életem legnagyobb diadala. Óriási érdeklődésre való tekintettel egy harmadik előadással meg kell toldanom vendérszámait.

**** Az Uránia primadonnája.** Aki színházban énekel, az énekes tagja a színháznak. S ha az illető kissasszony *prima inter pares*, akkor primadonna. Ez régi igazság. Mennyire primadonna tehát Tamás Kata, aki egyetlen énekes tagja az Urániának, a tudományos színháznak! Némilleg ismétlőnek látszik mindezt, de örömmel konstatalja e sorok írójá, hogy Tamás Katát az Uránia hivatalosan elismeri primadonnának, mert — mi türes-tagadás? — fölve írta le a tegnapi cikkében, hogy a kalotaszegi leányzó primadonna. Pedig az. Lám, ma ezeket a híreket kaptuk a kissasszony felől:

I.

... A falusi primadonna föllépése iránt színész-körökben is élénken érdeklődnek.

II.

Az Uránia színházban Tamás Kata kalotaszegi leány ma délután próbát énekel az igazgatóság tagjai előtt. Az egyszerű parasztleány ugy festői népviseletével, mint kalotaszegi dalával elragadta a jelenlévőket, úgy, hogy az igazgatóság a legszebb reményekkel néz holnap első föllépése elé. Tamás Katát Gyarmathy Zsigáné, az ismert író nő ajánlotta az igazgatóságnak.

Hogy ne lenne primadonna Tamás Kata? Az igazgatóság tagjai ott vannak a próbán...

**** Nagyvárad színház megnyitó előadása.** A Nagyvárad című újságban olvassuk, hogy az új állandó színház megnyitó előadásán el fognak térni attól a már szinte meggyökeresedett szokástól, hogy a színházat a budapesti Nemzeti Színház tagjainak közreműködésével nyissák meg. A színházat Somogyi Károly igazgató fogja társulatával megnyitni. A megnyitó előadás ünnepességéről más módon fog a színházi bizottság gondoskodni.

**** Tristán és Izolda defoltja.** Wagner Rikhard Tristán és Izolda operájának tizenötödik előadása, amennyit a dalműből Párisban rendeztek, nagy defittal végződött. Az első tíz előadás átlagos napi bevétele 17.267 frank volt, az utolsó nyolc előadás pedig, amikor a helyárakat leszállították, 5490 frank. Dacára ennek az óriási bevételnek körülbelül 100.000 frank defittelt végződtek az előadások. Az első tíz előadásra 235.000 frankot költött el a rendezőség. Az utolsó nyolc előadás kevésbé fényes volt, mint az első tíz, de ezeknél is körülbelül 6000 frankot fizettek rá előadásonként. A defittet a Société des Grandes Auditions nevű társaság fedezte.

**** Ladányi Mariska a Telefon Hírmondóban.** Ladányi Mariska, az Operához volt kedvelt énekesnője, bolnap (pénteken) este a Telefon Hírmondó halgatói számára hangversenyt rendez. A koncertben a művész több szép énekszámmal vesz részt. Kivül közreműködnek még: Baumann Gizella, Farkas Jozsef, Kolosváry Etelka, Körösi Gizella, Sey Dezsóné, Serlei Ida, Földessy Vilmos, Mártonffy Imre, Nyíregyházy Vilmos és Rédei István. Kezdeté fél 9 órakor lesz.

Ábrányiné bucsuja.

Budapest, december 28.

A fekete dominót adták ma az Operában. Több mint félszázada járja már ez a darab Budapesten, tehát nem a darab miatt tellett meg az Opera illusztris közönséggel: Ábrányiné Wein Margit asszony, a Magyar Királyi Opera kiváló szubrett-primadonnája bucsuzott a budapesti publikumtól. Meleg, lelkes volt ez a bucsu, annyira csupa lelkesedés, mintha senki sem akarna elbújni, hogy Ábrányiné mai bucsujával Isten hozzád!-at mond a budapesti Operának s az ő nagy budapesti közönségének, amely tizenöt esztendő óta rajongja körül szeretetével. Nem, nem az idegenbe távozó művésznőnek szólt a mai est lelkesedése. Biztos reménykedes volt a tapsokban, örömteljes hit a kihívásokban, hogy itt marad az Opera bájos szubrettje, és nekünk adja temperamentuma frissességét, művészetének finomságát. Mert alig is lehet másképpen. A színház sem rúgja művészi politikáját rideg számokhoz, meg Ábrányiné sem. Nos, az arany középut nem látszik valami megközelíthetetlen szirtnek. Akarni kell mind a két részlét és akkor nem sokára megkapjuk az Opera hivatalos kommunikációját, hogy Ábrányiné Wein Margit aláírta szerződését... Szó, ami szó: reméljük, jönni fog ez a kommuniké. Mert ha el is tudnók felelni a magunk vesztőségét, fájna, ha arról kellene írunk, hogy Ábrányiné a külföldön egyre-másra aratja nagy sikereit. Bécsben aratja nagy sikereit... Ezért hát a mai estéről írva, nem akarunk pontot tenni Ábrányiné budapesti művészi karrierje végére.

A „bucsuzó“ művésznő ma esti sikeréről a legnagyobb magasztalás hangján kellene beszélni. Bizony úgy játszott, mintha emléket akart volna belopni a szívekbe. Finom, művészi volt az éneke, grációzus, kedves, diskrét a játéka. Ahogy a szinpadra lépett, fülzsongott a taps, mely meg-megújult minden egyes áriája után. Arról a kis táncáról, amelyet az aragóniai dalmál lejít, külön kell szólni. Alig tudott betelni ezzel a közönség, újra meg újra akarta hallani a művésznő szubtilis énekét s újra meg újra akarta látni finom táncát. És felvonások után a kihívásoknak se vége, se hossza; különösen az utolsó felvonás után volt különösen a tüntető ünnepelés.

Vagy tizenöt-ször sétált el egymásután Ábrányiné a függöny előtt. A koszorúk és csokrok teljesen megtöltötték öltözőjét. Néhányat kihozott közülök a közönség elé, a szalagjaikról azt olvastuk le, hogy bokrétaival Diósnyé Handl Berta, Arányi Dezsóné tisztelték meg a művésznőt, egy nagy virágkosár szalagján ez a föllírás volt: Ábrányiné Wein Margitnak — Pádai tisztelői. Három babérkoszorút láttunk a következő dedikációkkal:

Ábrányinének — Az Opera pályatársai.

Ábrányinének — A zeneakadémia két páholya; A csalóányok visszatérnek; s

Ábrányiné Wein Margitnak — A Tétrából.

Tömérdek virágkosarat, bukétát kapott még ezenfelül a művésznő. Az illusztris közönség tüntető tapsaiba belevegyült a pályatársak ünneplése is. A színészpályahelyekből előre hajoltak az Opera tagjai s szívük melegével köszöntötték a primadonnát.

A bucsuban nem hiszünk, ezért ez a kis statisztika, amely alább következik, talán nem is aktuális.

Ábrányiné 1884-ben szerződött az Operához, mint egészen fiatal kezdő. Rövid idő alatt a közönség kedvence lett. Ő kreálta és énekelte fényes sikerrel a következő szerepeket: Mari (Eladott menyasszony), Musette (Bohémek), Nedda (Bajazzo), Manon (Manon Lescaut), Gabriella (Jó éjt Pantalon), Philine (Mignon), Fluthé (Windsori vig nők), Giannina (Cromónai hegedűs), Foriska (Falu rossza), Angela (Fekete Domino), Lóla (Parasztbecsület), Báróné (Orvadász), Gara Mária (Hunyadi László), Lakmé (Lakmé, Delibes operája), Jeanette (Jeanette menyekzője), Javotte (Király mondta), Gabriella (Granadai éji szállás), Mari (Az ezred leánya), Blanka (Abenszerzés), Oszkár (Álarcos bái), Cherubin (Figaro lakodalm), Zerlina (Don Juan), Papagena (Varázsfuval), Fraskovia (Észak csillaga), István (Bánkó), Henriette (Kőműves és lakatos), Rozina (Szevillai borbély) stb. stb.

A szubrett-szerepek kivül nagy koloratúras szerepeket is énekel, Aminát az Alvajáróban, Luciát a Lammermoori Luciában, Oféliát a Hamletben, Valois Margitot a Hugentóttakban stb. De igazi eleme a szubrett-szerepkör volt, ahol bájos egyéniséggel, friss, vidám temperamentumával és művészi játékaival finomságával mindenkit meghódított. Az opera comique stílusát ő képviselte az Operában előkelő izléssel és természetes gráciával. Paulinét őta nem volt magyar énekesnő, akinek a vég operában briliánsabb sikerei lettek volna, mint neki.

(H-u.)

EGYESÜLETEK.

(Tanítók gyűlése.) Az Eötvös-alap országos tanító-egyesület ma délelőtt tartotta jubiláris közgyűlést s az idén megalakított főiskolai internátussal meggyarapodva ma jóváhagyott alapszabályai szerint újra megalakult.

A közgyűlésen Wlassics miniszter nevében Zsilinszky Mihály államtitkár jelent meg. Dr. Göcz József elnök nyitotta meg a közgyűlést. Lakits Vendel titkár olvasta föl a mozgalmas egyesületi év történetét, mely szerint a tanítók nyolcezer forintnál több évi hozzájárulást és ötvennyolcezer forintnyi alapítványt szavaztak meg meggyéknél a Tanítók Háza fenntartására, amelynek kiépítését az iskolaiügyi kormány egy millió koronával dotálja. Józsa Mihály, a főiskolai internátus gondnokja számolt meg be a Tanítók Háza belső életéről. A vezetőség javaslatára elhatározták, hogy külön szobát neveznek el a főiskolai internátusban Péterfy Sándorról, az Eötvös-alap és a Tanítók Háza megalapítójáról, Molnár Aladárról, a Tanítók Nyugdíj-intézet megalapítójáról, a Czifrusz-eszládról, a bács-bodrogi tanítók kívánsága szerint, végül Berzevics Albertől és Szatmáry Györgyörl. Tiszteletli elnökké választották meg: báró Eötvös Lorándot és Wlassics Gyulát. Tiszteletli tagok lettek a többi között a következők: Bethly Zsolt, Fuller Ferenc, dr. Göcz József, Lakits Vendel, Péterfy Sándor és Vajdasy Gusztáv. Megalakították a tisztkart és a bizottságokat, mire Péterfy Sándort ünnepelte a tanítóság. Az Eötvös-alap nevében Göcz József mondotta, hogy huszonöt év óta esőben, hóban az öreg Péterfy mennyit rótta a főváros utcáit a tanítóságért. Zsilinszky Mihály államtitkár melegen üdvözölte a miniszter nevében Péterfyt. Aki, ugymond, a magyar kultúra iránt érdeklődik s nem köszívű, az lehetetlen, hogy meghatározás nélkül nézzen az öreg Péterfyra. Ma tudonképpen Magyarország üdvhadserője ünneplő vezetője, a tanítóság atyját. Ebben a muló században jól esik, ugymond, az embernek egy ünnevet, nem is a jelennek dolgozó férfút látni, akinek kivánja, hogy áldja meg az ég és maradjon dicőség a magyar hazának. Számos országos és vidéki tanító-egyesület üdvözlése után meghatározottan válaszolt Péterfy. Az ünnepe Jakoma követte, amelyen lelkes ovációban részesítették Péterfy Sándort. Az ünnepelésből kijutott Révai Mór könyvkiadó, aki tőszijában bejelentette, hogy a Tanítók Háza javára 1000 koronás alapítványt tesz.

(A magántisztviselők országos nyugdíjgyűlése) e hó 29-ikén este 7 órakor igazgatósági ülést tart saját helyiségében (VII. Kerepesi-ut 78. szám.), Társgorozat: 1. Üzleti jelentés. 2. Előterjesztések. 3. Felügyelő bizottsági jelentés. 4. Esetleges indítványok.

(A „Gyermekbarát“ szűkölködő és gondozás nélküli iskolás gyermekekét gyámolító egyesület ma délután tartotta tizenegyedik rendes évi közgyűlést, Berecz Antal elnöklete alatt. Az elnök, megnyitó beszédeben beszámolt az egyesület évi működéséről. Az egyesület a lefolyt évben 2965 iskolás gyermeket látott el étellel, vagyona 26,535 forint. Végül az új tisztkart választották meg. Elnök lett Berecz Antal, alelnökök dr. Rácz Károly és dr. Neumann Arminné, titkár Weisz Ödön, pénztáros Reich Mór, ellenőr Háthóhy Sándor, számvizsgálók Adler Sándor és Köpessi Sándor.

Nyiltér.

Rendeleti Közlöny,

mely a tartalékos tisztek és hadapródok kinevezését tartalmazza TILLER MÓR és TÁRSA cs. és kir. udvari egyenruha szállítóknál BUDAPESTEN, Károly-laktanya betekinthető. Vidékről érkező kérdésekre azonnal válaszolunk.

Tartalékos tisztek, tiszthelyettesek és hadapródok, legjobban szerethetik be egyenruhájukat és felszerelési cikkeiket, az előnyösen ismert SZERB KIRÁLYI és JÓZSEF FÖHERCEG udvari szállító-cégnél

Blum és Társa

BUDAPEST, Sütő-utca 2. szám.

Kleinoscheg-Elysée

a Szegjobb Beszögő

Most jelent meg Kabos Ede új regénye

A verebek.

Akarácsonyi könyvpiac egyik legérdekesebb újdonsága. A regény közel 300 oldalon, gyönyörű kiállításban jelent meg s az erős kötet

ára 3 korona.

Megrendelhető:

a „Budapesti Napló“ kiadóhivatalában József-kürt 18. szám.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ Teljes ülés a kurián. A királyi kuria büntető tanácsai szombaton, december harmincadikán délelőtt tíz órakor teljes ülést tartanak, hogy megállapítsák az eljárást, amelyet a királyi ítélőtáblának az idén hozott s főbebezés alatt álló, de a kurián hátralebten maradt megszűntető végzéseivel szemben 1900 január elseje után követni fognak.

§§ Új albtör. A király dr. Mariska István budapesti törvényszéki jegyzőt a budapesti Stódik kerületi járásbíróshoz albtörővé nevezte ki.

§§ Eltett ügyvéd. A legfelső bíróság a délelőtt tárgyalta Tersánszky Gyula perlaki ügyvéd büntetőügyét. Az ügyvédet avval vádolták, hogy egy telek-könyvi bekebelezésnél hamis adatokat segített belezni a közokiratokba. A nagykanizsai törvényszék közokirathamisítás büntette miatt másfélévi börtönnel sújtotta az ügyvédet s ezt az ítéletet a pécsi tábla is megerősítette. Mielőtt az iratok a felsőbíróshoz érkeztek volna, a nagykanizsai törvényszék, ugyancsak közokirathamisítás miatt újra elítélte dr. Tersánszkyt, ezúttal egy évi börtönnel. A pécsi ítélőtábla ezt az ítéletet is megerősítette. A Kuria Tóth Gerő előadásában ma együttesen tárgyalta a két ügyet s az elsőbört kilenc havi börtönnel, a másodikt pedig egy évi börtönnel sújtotta Tersánszkyt. A nagykanizsai törvényszék most összbüntetést fog kiszabni.

§§ Lafrankó József. A budapesti törvényszék fogházába érdekes vendéget hoztak a minap. A jövevény, akit Lafrankó Józsefnek hívnak, nemrégiben még szentebb célokkal járt-kelt a világban, kispap volt az esztergomi papnöveldeben, ártatlan arcu, szelid viselkedésű, jámbor papocska. Gróf Majláth Gusztáv erdélyi püspök nagyon kedvelte a tehetséges fiatal embert, aki avval hálála meg a főpap bizalmát, hogy ellopta hatszáz esztendő, értékes aranykelyhét. A kék reverendát levették Lafrankórol s börtönnözték. A rabtság után került Lafrankó Münchenbe, hol csakhamar újra letartóztaták, mert osalt és lopott. Közben idehaza kiderült az is, hogy a nőnéje nevére váltót hamisított. A müncheni törvényszék elött tiszttáza magát s már majdnem kiszabadult.

amikor a budapesti törvényszék a váltóhamisításról értesítette a müncheni törvényszéket s Lafrankó hazaszállítását kérte. Így került vissza a derék ifju Budapestre s Perény vizsgálóbíró ma délelőtt hallgatta ki először a váltóhamisítás dolgában.

SPORT.

Wesselényi-ünnep. A *Wesselényi Vivó-Klub*, amelynek Wesselényi-utca 31. sz. a. van a helyisége, báró Wesselényi Miklós születésének évfordulója alkalmából, december 29-én este 7 1/2 órakor ünnepi vívást rendez.

TÁVIRATOK.

A helyzet.

Bécs, december 28.

A két miniszterelnök és két pénzügyminiszter ma délután folytatta és be is fejezte tanácskozáását a bankgassei magyar palotában. A magyar miniszterek holnap reggel visszautaznak Budapestre, ahonnan valószínűleg csak a magyar delegáció hadügyi bizottságának tárgyalásaira jönnek ismét Bécsbe.

Bécs, december 28.

Hír szerint a kvótára vonatkozó királyi döntést a közös indemnitás szentesítésével együtt csak az év utolsó napján fogják közzétenni.

Bécs, december 28.

A *Neues Wiener Tagblatt* holnap száma állítólag megbízható értesülések alapján cikket közöl a politikai helyzetről, melyből a következő érdekesebb részleteket vesszük át:

A *Wittek-minisztérium* élettartama valószínűleg rövidebb lesz, mint gondolták és programja, eltekintve az államszükségletek elintézésétől, szűkkörü és negatív természetű. A Wittek-kabinet főfeladata az, hogy mindent elhárítson, ami a jelenlegi politikai helyzetet kedvezőtlenül befolyásolhatná. A németek és csehek közötti tulajdonképpeni kiegyezési akció csak a következő minisztériumnak van fenntartva, mely valószínűleg ismét hivatalnokminisztérium lesz azokkal a férfakkal, akik már egyszer próbáját adták a megoldandó kérdésben való tájékozottságuknak. Ezt a kabinettet aztán egy végleges parlamentárius kabinet fogja felváltani, melyben a korona egy speciális bizalmi férfit fog helyet foglalni. Ennek a minisztériumnak lesz fenntartva, hogy a kiegyezés tervezett és kiépített lakába bevonuljon.

Az osztrák delegáció mai tárgyalásáról ugyanez a lap egy mérvadó politikus mondását idézi, mely ekképp szól:

Az osztrák delegáció, mely hivatal volt a nemzetközi helyzet fölött tanácskoznia, ma nem háború és béke, hanem a belbéke felett vitatkozik.

Az említett lap jelzi továbbá, hogy most már a csehnek is nyilvánul az az óhajlás, hogy a csehek és németek közt fennálló viszályt a két nemzetiség képviselőinek egymást közt való tanácskozásai útján kiegyenlítsék és ha már nem is sikerül végleges békét létrehozni, legalább fegyverszünetet kössenek.

A németek e tanácskozások legalkalmasabb időpontjával a delegáció mostani ülésszakát tekintik és azt óhajtják, hogy a tárgyalások Bécsben, mint a központi kormány székhelyén tartassanak, ahol minden segédesszük rendelkezésre áll.

A németek a cseh-német kiegyezést nem Csehország ügyének, hanem birodalmi ügynek tekintik és azt óhajtják, hogy ezt az ügyet Ausztria összes németei közös ügynek tekintsék, mert e kérdés megoldásától függ az állam politikája és a németek helyzete az államban.

Prága, december 28.

A német haladópárti tartománygyűlési képviselők végrehajtó bizottsága elhatározta, hogy a klub holnap ülése a tartománygyűlésben való részvételt indítványozza. Minthogy a legtöbb szónok az indítvány mellett nyilatkozott, az *abstinentia valószínűleg megszűnik*. Azonkívül számos indítványt határoztak el, melyeket esetleg a tartománygyűlésen benyújtanak, ezek közt a nemzeti elhatározásokra vonatkozó indítványt is.

Prága, december 28.

A tartományi bizottság mai ülésén a tartományi főmarsall meleg szavakban emlékezett meg az elhunyt Schlesinger tartományi bizottsági tagról és aztán közölte, hogy a tartománygyűlés csak az ideiglenes költségvetést fogja elintézni, azután el fog naplótatni.

Prága, december 28.

A német tartománygyűlési képviselők, valamint a szabadelvű nemzeti párt végrehajtó bizottságai

ma tekintettel a küszöbön álló tartománygyűlési ülésükre gyűléseket tartottak, melyeknek eredményét a klubok holnap gyűlései elé terjesztik.

Prága, december 28.

A városi képviselőtestület mai ülésén *Inwald* üvegyáros kijelentette, hogy mindkét nemzetiség számos iparosának kívánságát fejezi ki abban, hogy már a legnagyobb szükség van arra, hogy tekintettel az egész gazdasági élet romlását előidéző tarthatatlan nemzetiségi viszonyokra, végre kibékülés jöjjön létre a két nemzetiség közt, ami bizonyára úgy a császár mint az egész lakosság óhajlásának megfelelne. A polgármester kijelentette, hogy a szónok szavait, minthogy ez nem nyújtott be indítványt, mint kezdeményezést tudomásul veszi.

Prága, december 28.

A mai tartománygyűlési pótválasztáson Egerben újra megválasztották *Iro*, *Reichenbergben Legler*, *Pradét és Schückert*, *Budweisban pedig Vollgruber* (német-haladó) választott meg. *Rumburgban* pótválasztás lesz *Maly* (német haladópárti) és *Kellner* (német néppárti) közt.

Eger, december 28.

A mai választás alkalmából *Iro* ellen tüntettek. Mintegy 200 ember vonult fel a piacra és ott „*pju*” kiáltásokat hangoztatott *Iro*ra. Verekedés is volt, miközben egy embert letartóztattak.

Komotau, december 28.

A mai tartománygyűlési pótválasztáson *Pacher* *Rafael* német nemzeti jelöltet választották meg.

A háború.

London, december 28. December 16-ika óta 17 szállítóhajón 11,500 gyalogost, 1300 lovaszt és 43 ágyút indították Dél-Afrikába. A csapatok valószínűleg január 15-ikén érkeznek Fokvárosba.

Frankfurt, december 28. Konstantinápolyból jelentik a *Frankfurter Zeitung*nak, hogy tíz fiatal török, köztük *Izmael Vema* bég fia, két szofta és két fakir Dél-Afrikába akart utazni, hogy ott az angolok oldalán harcoljanak. De a fiatal embereket letartóztatták.

A román képviselőházról.

Bukarest, december 28. A képviselőház tegnapi ülésén a pénzügyminiszter törvényjavaslatot terjesztett elő *petroleum-adó* beszédese iránt, mely körülbelül két milliót jövedelmez. Továbbá benyújtotta a miniszter az 1900-1901. évi állami előirányzatot, melynek egyenlege 242,599,000 frank és kiadásokban és bevételekben 13 1/2 millió emelkedést tüntet fel a múlt kezelési évvel szemben.

A francia összeesküvők pöre.

Páris, december 28. Az állami törvényszék mai ülésén megkezdődtek a védbeszédok. *Falateuf*, *Déroude* védője kijelenti, hogy telének kívánságához képest lemond a szólásról. *Buffet* elmondja védőbeszédét és azt állítja, hogy nem volt összeesküvés.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, december 28. A bécsi tőzsdekamara mai teljes ülésén elfogadta az áruosztály indítványát az 1900. január 2-án az áruk jegyzésében beálló változásokról.

Berlin, december 28. (*Gabonapiac*.) A legnagyobb tartózkodás mellett a szállítási árak buzára 1, rozsrá 1/2 márkával csökkentek. Olvad.

Péterváry, december 28. Az 55,516,000 rubel összegű, amortizáció alá eső birodalmi bankjegyek helyébe egy császári rendelet ugyancsak 55,516,000 rubel összegű bankjegyek két új szeriesének forgalomba hozatalát rendeli el. A kamatláb 5%. A kamatozás 1900. február 1-én kezdődik. Magánemberek nem kötelesek a jegyeket fizetesképp elfogadni. Az államkincstár és az állami bank a jegyeket minden fizetési céllal elfogadják.

New York, december 28. New-Yerseyben *Panama Canal Company of America* név alatt részvénytársaságot jegyeztek be 30,000,000 dollár tőkével. Ez tisztán amerikai társaság, mely jogosítva van a tőkét megnegyeszerezni, a részben kiépített Panama-csatornát kibővíteni, befejezni és üzembe venni, továbbá isztm-usu-ut, valamint hajózási vonalakat, hajógyárakat és közraktárakat üzembe venni és a csatorna elkészítése és üzeme tekintetében minden kormány-nyal megállapodásokra lépni.

Berlin, dec. 28. (*A Budapesti Napló* tudósítójának távirata.) *Esti forgalom*. Negyszázalékos magyar aranyjárdék ——. Magyar koronajárdék ——. Osztrák hitelrészvény 234.50. Osztrák-magyar államvasut 136.50. Déli vasut 29.60. Északnyugati vasut ——. Kibaválygi vasut ——. Orosz bankjegy középső 216.—. Buschtiehradi ——. Orosz bankjegy ——. (Ultimo.) Lombard ——.

Frankfurt, december 28. (*A Budapesti Napló* tudósítójának távirata.) *Arfolyamok* decemberre. *Esti forgalom*. Osztrák hitelrészvény 234.50. Osztrák-magyar

államvasut 136.60. Déli vasut 29.60. Osztrák aranyjárdék 92.90. Olasz járadék 200.95. Laura-kob 192.90. Harpeni ——. Discont ——. Alpei ——. Bécsi bankgyesület ——.

New York, december 28. (Kábelürgöny.) (Gabonatőzsde.) (*Megnyitás*.) Buza decemberre 74%.

New York, december 28. (Kábelürgöny.) (*Zárlat*.) Buza tavaszi 78%. Buza téli 74%. Buza decemberre 72%. Buza májusra 74%. Tengeri decemberre 39.—. Tengeri májusra 39.—. Zab 29.—. Rozs 61.—. Liszt 2.80.

New York, december 28. (Kábelürgöny.) (*Zárlat*.) Kávé fair Rio No. 7. ——. Kávé folyó óra ——. Kávé májusra ——. Petroleum refined in cases 10.—. Petroleum New Yorkban 9.90. Petroleum Filadelfiában 9.50. Szállítási díj Liverpoolba 3%. Irányzat nyugodt.

Chicago, december 28. (Kábelürgöny.) (Gabonatőzsde.) (*Megnyitás*.) Buza decemberre ——. Buza májusra 69%. Buza februárra 69%. Tengeri decemberre 36%.

Chicago, december 28. (Kábelürgöny.) (*Zárlat*.) Buza decemberre 69%. Buza májusra 69%. Tengeri decemberre 30%. Tengeri májusra 32.1/2. Zab decemberre 22.—. Zab májusra 23.1/2. Rozs decemberre 50.—.

Liverpool, december 28. (Kábelürgöny.) (Gabonatőzsde.) (*Zárlat*.) Buza decemberre 51%. Buza májusra 51%. Tengeri decemberre 35%. Tengeri májusra 35.1/4.

Baltimore, december 28. (Kábelürgöny.) (*Zárlat*.) Buza decemberre 74%.

St. Louis, december 28. (Kábelürgöny.) (*Zárlat*.) Buza decemberre 68%.

Filadelfia, december 28. (Kábelürgöny.) (*Zárlat*.) Buza Cash 70%.

San-Francisko, december 28. (Kábelürgöny.) (*Zárlat*.) Buza decemberre 102.—.

Napirend.

Naptár. Péntek, december 29. — Római katolikus: Tamás ptk. — Protestáns: Dávid. — Görög-ország (december 17.) Dániel pr. — Zsidó: Tebeth 27. — A nap két 7 óra 34 percek. — Nyugszik 4 óra 59 percek. — A hold két reggel 4 óra 16 percek. — Nyugszik délután 1 óra 10 percek.

A kereskedelmiügyi miniszter fogad délután 4 órakor. A fővárosi pénzügyi és gazdasági bizottságának ülése délelőtt 10 órakor a régi városban.

A fővárosi középítési bizottságának ülése d. u. 5 órakor az új városban.

Nemzeti múzeum: Régiségtára, nyitva délelőtt 9 órától délután 1 óráig. A többi tárai 1 korona belépődíj mellett meglekinthetők.

Az iparművészeti társulat karácsonyi kiállítás a iparművészeti múzeumban, nyitva délelőtt 9-12-ig és este 5-8 óráig. Belépődíj nincs.

A Múzeumok társulata nyitva délelőtt 9 órától este 11 óráig. Belépődíj 50 kr.

A Nemzeti Szalon téli tálata (Ferenciek-tere 9.) nyitva egész nap. Belépődíj 20 krajcár.

Országos Képtár és a Velazquez-kiállítás az Akadémia múzeumban, nyitva délelőtt 9-11-ig.

Teknológiai iparmúzeum nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és este fél 7-től fél 9-ig.

Mezőgazdasági múzeum (Kerepesi-ut 72.), nyitva d. e. 9 órától 1 óráig.

Közelekedési Múzeum a Városligetben, nyitva délelőtt 9-12-ig és délután 3-5-ig.

Szórakozó helyek.

Allatkert nyitva egész nap. Somossy Mulató. Nagymező-utca. Ma egész új szenzációk műsor.

Fólies Caprice. VI. Révay-utca 18. Naponta fényes műsor.

Kis Vigadó. VIII., Nagyfuvaros-utca 4., naponta nagy varié-előadás.

Budapest kávéház. Andrassy-ut. Naponta Banda Marci és fia hangversenye.

Orient kávéház. Kerepesi-ut. Sági Pista zenekarának hangversenye és Schreier művész.

Stefánia-szálloda. Murányi-utca 53. Budapest legolcsóbb szállodája.

Páris szálloda. Váci-körút. Éttermek. Elegáns kávéház. Látványosság: Bachus-pince.

Union-Szálloda díszes nagy étterem, villanyvilágítás, specialitás *herkudterem*.

Elite szálloda, Budapest, Király-utca 39. Igazgató Mandel Albert.

Petanovits Metropoli szállodája. Naponta hangverseny Kiss Béla híres debreceni zenekara által. Ujjonnan berendezett fényes éttermek.

Ehm János éttermeiben (ezelőtt Szikszay) Nemzeti Színház-épület. Naponta kitűnő cigányzene.

Gregorits Ferenc éttermei Duna- és Lípót-utca sarkán. Fővárosi látványosság. Hetenként kétszer katonazené.

Lantos-féle Erdélyi vendéglőben naponta a legkitűnőbb erdélyi ételek és italok. Olcsó árak! Pontos kiszolgálás hölgyek által.

Dobranszki-féle vendéglőben Teréz-körút 4. kapható eredeti torokkő és hortobágyi gulyás.

Miakts M. bor és sörcsarnoka az Urania színház mellett Kerepesi-ut 19. naponként zenestély. Saját termései borok.

Putzer-pince Deák-tér naponta a pince-étteremben Schrammel és Boros Miska és Kiss Ferikó híres szőlíták hangversenye.

Bodega-pince, ujjonnan fényesen berendezve, a Somossy-mulatóval szemben (Nagymező-utca 20.), naponta éjjel 3 óráig van nyitva.

Naponta hangverseny Dankó Gábor fényes zenekara és Török Pista cimbalomművész által a Keleti kávéházban, Csömör-ut 14.

Emke kávéház, Kerepesi-ut, naponta Pege Károly zenekara.

Stefánia-kávéház, Kerepesi-ut 73. Naponta az 1-5 Magyar Dalársulat előadása.

A nagy század.

— Száz esztendő története. —

(VII)

A szabadelvűek forradalmi.

Mialatt szinte észrevétlenül ily hatalmas új erőforrásokat nyitott magának a liberális demokrácia, Európa sok államában — szinte hihetetlen — a régi reakcionárius dinasztiák és szolgák, ezek közt kiválóan Metternich és Polignac, brutális rendőri erőszakkal akarták a régi világot helyreállítani. Eppen jókor érkeztek ezzel a törekvésükkel! Akkor akartak arisztokratikus és teokratikus alapokon berendezkedni, amidőn a fiatal bourgeoisie már férfikorába lépett s amikor, rég túl levén a romboláson, már építeni kezdett, még pedig sokat ígérő alapokon. Ilyen körülmények közt akarta a minden egyébre, csak uralkodásra nem termelt Bourbonok egyike, X. Károly a régi arisztokrácia és a hitelét vesztett egyház uralmát restaurálni. A régi rézime ismételte azt a játékot, melynek eredményei már vérpadra vittek egy francia királyt. Egyszerűen eltörölte a gondolatszabadságot oly időben, amidőn Guizot, Mignet, Thiers, Victor Hugo hirdették a szabad szót. Hiába állott ellent a kamara a reakciónak: a király egyszerűen hazaküldte vagy feloszlatta a képviselőházat és egy pár rendelettel megsemmisítette a polgárok minden alkotmánybiztosította jogát. Aznap, amidőn ezek a rendeletek a *Moniteurben* megjelentek, kitört a forradalom. (1830. július 26.) Ez már lényegesen különbözött a nagy forradalomtól: rendes csatája volt a barrikádokra gyűlt népek a királyi katonák ellen. Semmi egyéb erőszakoskodás, hogy úgy mondjuk: rendzavarás nem történt. A bourgeoisie beletanult a jólétbe és semmit sem akart többé rombolni, csak alkotmányadta jogait akarta visszaszerezni. Nyugodt, céltudatos forradalom volt, amely néhány nap alatt végzett a régi kormányzattal, de nem formált az országból köztársaságot, hanem Lajos Fülöpöt, az Orléansok egyik tagját emelte a trónra, miután megeskettették az alkotmányra és a forradalom háromszínű zászlajára. A köztársaság, amely a kormányzat élére könnyen vehetett volna nyugtalan elemeket, nem izlett a jómódúvá vált bourgeoisie. S nem izlett főképp azért, mert ez a forradalom nem volt tisztán politikai jellegű, hanem abba jelenlényen belejátszott a munkáskérdés is, amelynek a nagytehetségű Louis Blanc volt szóvivője. A párisi munkások hatalmas táborra nem csak a régi rend erőszakoskodásai ellen fogott fegyvert, hanem azt is remélte, hogy súlyos megélhetési viszonyain lendíthet azzal, ha a kárhozatos régimennek véget ért. Ámde a jó módjában immár önzővé lett bourgeoisie *enyire* nem akart reformálni. Sőt nagyon jól érezte magát és ropantul megelégedett a trónon történt személyváltozással és a mérsékelt demokratikus alkotmányval.

Ennek a gyors és sokat ígérő forradalomnak híre egész Európában felzúgatta az embereket. Legelőször a belgák rázták le a hollandi igát, amelyet a böles bécsi kongresszus vert a nyakukra. 1831-ben Belgiumot önálló országnak ösmerte el Európa. A lengyelek is siettek ezt a példát követni, de Paskievics levverte őket, mire a panszlavizmus rémuralma következett. Hasonló sors várt a felkelőkre Olaszországban és helyenkint Németországban, ahol Metternich még inkább megszigorította a rendőri cenzurát és még erőszakosabb rendszabályokat hozott be. Mindenütt, ahol a szabadelvűek akcióját sikertelenség bénította meg, egyre nyomasztóbb lett a politikai élet, ami annál hevesebb, bár érthető okokból csak titokban melengedett ellenakcióra birta a szabadelvűség híveit.

Csak Angliában diadalmaskodtak az új eszmék az egész vonalon. Nevezetes és nagyjelentőségű, hogy e szigetországban gazdasági reformok jegyében történt az átalakulás. Ez rávall az angolszászok életbölességére és gyakorlati szellemére, ellentétben a latin és germán fajok utópisztikus hailandóságával. Egyszerű törvény-

javaslattal ütötte nyélbe a Palmerston-kormány azt a reformot, amelyért a kontinensen annyi vér folyt s amelyet annyi francia és német gondolkodó nagy utópiákkal akart kerülni uton elérni. 1832-ben Anglia úgy változtatta meg a választási törvényt, hogy a szavazók sorából kibuktatott egy egész sor gentryt és a népképviselőben jelentékeny helyet juttatott a gyár- és iparvárosoknak. Ennek a törvénynek jótékony, nemzetátalakító hatását nem kell itt külön fejtegetnünk. Hatalmas alapokat épített az Anglia jövőendő gazdagságának s ez alapok megszelembültek akkor, amikor Peel Róbert győzelemre vitte a szabadkereskedelem eszméjét s behozta a jövedelmi adót (1841). Legszebb erkölcsi diadala volt a szabadelvűségnek, amidőn ez az államférfiu pártjának akarata ellenére engedett a közvéleménynek s keresztülvitte a gabonatorvényeket, amelyekkel a gabonára kirótt jelentékeny vámost megszüntette s ezzel a szegény munkásnépen segített az addig mindenható földbirtokosok rovására.

Ez minden politikai forradalomnál szebb és nagyobb diadalmas eredménye volt a szabadelvűeknek. Hatott is Európára. Sőt iskolát csinált, a szabadkereskedelemnek sokáig nagyra tartott iskoláját. A kontinens meggyőződött arról, hogy Anglia bevezette ennek a révén a boldogság kikötőjébe s a kontinens nagy irodalmi apparátussal iparkodott ennek a gazdasági iskolának érvényt szerezni. Hogy a gyarmatállamnak javára szolgált ez a reform, az kétségtelen. De hogy ezt, mint bármily más organikus reformot is, nem lehet mindenestül egészen másként berendezett államokra átvinni, azt az elméletgyártók nem akarták elhinni. A szabadkereskedelem eszméje a hetvenes évekig majdnem dogma volt a közgazdasági tanszéken, míg végre más kérdések s egészen új jelenségek háttérbe szorították az egyoldalú és mekanikus izü dogmát, amely csak éppen Angliára nézve volt csakugyan üdvös, ahol a gyarmatbirodalomban szükséges óriás méretű ipart erős alapokra segítette.

Látnivaló, hogy úgy Angliában, mint a kontinensen a harmincas évektől fogva hangos szóval jelentkezik a társadalmi és politikai mozgalmakban a munkásosztály, amelyet a modern gyáripar teremtet meg. Ettől fogva a munkáskérdés aktuális és egyre bővebben foglalkoztatja az embereket. A bourgeoisie nagy találmányából, a gyáriparból született meg, de a bourgeoisie megelégedett arról a gyermekéről, sőt sokszor csaknem éhhalálra juttatta: nem csoda, ha az minden gyermeki szeretet nélkül támadt ellene. Ettől az időtől fogva a munkáskép résztvesz minden mozgalomban, minden harcban és forradalomban. Örömmel vár minden felfordulást, okozta légyen az akár dinasztikus, akár gazdasági, akár nemzetiségi kérdés, mert reméli, hogy jogot halászhat a maga számára a zavarosban. A férfikorát s most aggkorát élő bourgeoisieit minden kezégyébe eső fegyverrel szorongatja s végre sikerült is neki oly engedményeket kiereszszakolni, amelyek a negyedik rendnek életét valamiképp megkönnyítik.

A bourgeoisie és a munkásosztály harca leg hamarabb Franciaországban tört ki, ahol az emberek leginkább hajlandók a gyors változatokra, s ahol a társadalmi kérdéseket mindenkor legelőbb vetették a napirendre Európában. Párisban a munkásosztály, amelynek oly nagy része volt az 1830-iki forradalomban, nem kapta meg jutalmát; nem teljesedett be az a reménye, hogy népuralom következék, amely a munkásoknak megadná összes követelményeiket. E helyett a bourgeoisie sietett a *polgárkirályt* megkoronázni, aki felösmervén a bourgeoisie erejét, nem valami bőkezűen bánt a munkásképpel. Tisztavizü bourgeoisie-uralom volt ez eleinte, amiért eleget duzzogott a negyedik rend. Sőt apróbb zavargásokra ragadtatta magát, amelyeket Lajos Fülöp az ő hü polgárai érdekében sietett elfojtani. Ekkor már erős gyökeret vert a negyedik rend soraiban az a néhány utópisztikus elmélet, amelyeket Fourier és Saint-Simon propagáltak: a titkos társulatok aknamunkáiról egyre sűrűbb jelentések érkeztek a prefekturákról a kormányपालotába. A pol-

gárkirály egy kissé megijedt ezektől a jelenségektől s mert nem volt eléggé éles a látása, ismét csak a demokráta intézményeket okolta a zavargásokért. Az ő szemében a munkásmozgalmak diskreditáltak az egész polgárságot. Mint elődei s mint a század összes tehetségtelen fejedelmei ő is sietett megnyirbálni az alkotmányos jogokat, elnyomta a sajtót és kiszolgáltatta az ország érdekeit a plutokráciának. Az ellenzék, amely föltétlenül bizhatott a munkásokban, a legelső izgalmas alkalmat megragadta Lajos Fülöp elűzésére (1848. febr.) s a munkások és alsóbb néposztályok nyomása alatt egy újabb francia köztársaság született meg.

Ez a rövid éltü köztársaság volt az első Európában, amely levonta a munkáskérdés összes konzekvenciáit. Louis Blanc, a munkáskép híros apostola, a bourgeoisie nagy méltatlankodása közepette ki bírta vinni, hogy a köztársaság állami műhelyeket állítottatott fel, amelyekben a rokkantak napidiját, a munkabírók munkát vagy segélypénzt kaptak. Az ebből eredt rengeteg költség a jómódu bourgeoisieira nehezedett volna, ha a veszedelmet idejekorán észre sem veszik és az állami műhelyeket be nem zárják. A bourgeoisie félig-meddig belenyugodott a kérdésnek ilyen megoldásába, annál elégedetlenebbek voltak a munkások, akik azt hitték, hogy a köztársaság kormánya kijátszotta őket. Épp jókor propagáltak köztük Proudhon kommunista tanait, amelyek a magánvagyon megszünetését hirdették: a munkások ez ábrándképek szuggesztója alatt fellázadtak: a munkásosztály első forradalma kitört. Rövid ideig tartott: a hadsereg véres harcok után levverte a fölkelőket. Több sem kellett a bourgeoisieknak, amely ötven év alatt szerzett vagyonát, jólétét, hatalmát féltette. A bourgeoisie szemében most már a munkásosztály kompromittálta a köztársasági államformát s a bourgeoisie vezérei olyan ember után néztek, aki szép ügyesen ismét helyreállítsa a monárkiát.

Ezt az embert megtalálták a ravasz Napóleon Lajosban, aki trónkövetelő hajlandóságainak már többször adta félreismerhetetlen jeleit. Megválasztották a köztársaság elnökévé: mindenki sejtette, hogy nemsokára megszerzi a császári koronát is.

A februári forradalom hírére Európa elnyomott népei ugyanolyan izgalommal fogadták, mint az 1830. júliust. A Metternich rendszere révén elnyomott és kiszípolozott népek ismét elérkezettnek vélték az időt jogaik visszaszerzésére. Egész sor német államban több-kevesebb sikerrel kitört a forradalom, Bécsben 1848 március 13-án, ennek hatása alatt a császár a közös birodalmi parlamentet összehívta. Néhány nappal utóbb Magyarország is megkapta első felelős minisztériumát. IX. Pius pápa is sietett alkotmányt adni népének, az északi olaszok pedig megkísérelték véget vetni az osztrák uralomnak. De sikertelenül. Ugyanigy jártak a schleswig-holsteini németek, akik le akarták rázni a dán igát. Mindenütt mozgolódtak a jogaiktól megfosztott vagy nemzeti öntudatukban megsértett népek. Ugy látszott egy percreig, mintha az általános nagy tisztulás korszaka kezdődne, mintha diadalra jutnának az egész vonalon a szabadelvű és nemzetiségi eszmék.

Csak álom volt. Egy-két évvel utóbb Európa politikai és nemzetiségi képe ismét középkori sötét boru ült. A forradalmak kemény saruiból rég kiszokott a bourgeoisie és ipari fényes tetteket már csak ott produkált, ahol aránylag még nagyon fiatal volt: Magyarországon és Olaszországban. A többi országokban már megérzett a polgári rend nehézsége.

(Folytatjuk.)

Ha az asszonyok írják a regényeket, mi volnánk az „örök rejtélyek”, a megoldhatatlan problémák.

A mi lelünk nem kevésbé komplex, mint az övék, csak az utjaink egyenesebbek.

Amint festeni, úgy írni sem lehet hűen modell nélkül.

Galeotto.

KÜLÖNFELÉK.

Valahol...

Valahol az égről
Leesett egy csillag.
Valahol az égen
Az angyalok sirmak.

Valahol a földön
Elveszett egy lányka...
Valahol valaki
Sírva sír utána...

Palotai Hugó.

— A száz-szemű Menelik. Menelik császár, régi dolog, rendkívül törekvő egy császár. Eltekintve attól, hogy afrikai országában mindenáron meg akarja teremteni az európai civilizációt, vasutat, telefont és minden más modern intézményt meghonosít, — sok gondot és fáradozást megkívánó minden napi feladatot is magára vállal. Először is — és ez különösen meg fog lepni mindenkit — maga alkalmazza a testi fenytékét nagyszámu hivatalnokain, ha azok valami hibát követnek el. Nem sokat teketóriázik, nem állítatja nyilvánosan pellenzgerre a vétkes hivatalnokot, hanem szépen maga elé citáltatja, elővesz egy jóra való bambuszpálát és elveri rajta a port. Az elpáholó ur aztán alaposan megjavultán hagyja oda a palotát. Ha Menelik meg akarja tudni, mi történik a székvárosában, nem hallgatja meg a titkos rendőrség jelentését. Sokkal könnyebben éri el a célját. Fölmegy palotájának erre a célra berendezett magas tornyába, előveszi hatalmas messzelátóját és kikéleli a székvárosát. Alattvalói mindezt nagyon jól tudják, azért őrizkednek attól, hogy valami olyat kövessenek el, ami szigorú császárjuk haragját vonhatja magára. Menelik kincstárát sem igen dézsmálhatja meg akármik emberfia. Ő maga gyakorolja a felügyeletet és ellenőrzést aranyai fölött. Jaj a kincstárnoknak, ha csak egy arany hiányzik is. Különös figyelmére érdemesíti a szakácsait is. Abessziániában az udvari szakácsok nem lopkodhatnak a konyhapénzből. Végül nagyon sokat foglalkozik Menelik négy hektáryára becsülhető kertjével. És rendkívül boldog, ha az Európából hoztatott gyümölcsfajták megfogamzanak nála is.

— A karácsonyfa mint házasságszerző. Oroszország némely vidékein él egy szokás, a karácsonyfaival kapcsolatosan. A falu legnagyobb szobájában felállítanak egy hatalmas karácsonyfat, szépen feldíszítik, s az ünnep estéjén köréje gyülekeznek a nép. A faiak mentén lócacon fátóval leborított hajdonok ülnek. Mikor aztán a sok gyertyaláng kigyul, kezdődik a leányválasztás. A legény, aki szerelmes a falu valamelyik leányzójába, a fátólos hajdonok

közül kiválasztja a magáét. Az az, hogy kiválasztja, ha sikerül neki. Ha azonban nem ismeri fel kezéről a kedvesét és egy másik leányt választ, akkor csak úgy választhat újra, ha a kiválasztott hajdon vissza adja a szabadságát. Ez rendszerint megszokott történni, s cserébe a legény valami ajándékot köteles adni a kegyesszívű hajdonnak. Ha az illető leány nem akarja visszaadni a legény szabadságát, hát akkor — megvan az anyag egy népszínműhöz.

— A civilizáció. A gőz, a villam, a vasut, a telegráf mind jobban összehozza az országokat és Magyarország nem obskurus tartomány többé valahol a Keleten. Azonkívül Berlinben aka kötelelességtudó, lelkiismeretes postatiszt, kedves flu, aki nem káromkodik, ha egy ilyen levél akad a kezébe:

Hanem oda megy a kollegákhoz és fagatja őket:

— Bitte Herr Kollege, was ist das Magy. Iparmüvészeti Társz. fölött?

Mert mégis csak el akarná küldeni ezt a hiányos című levelet... Hát összebuynak, tanakodnak és egyszer csak fölkiált valamelyik örömmel.

— Ja, ja, das ist eigentlich Magyar, Ungarn... És kitérik a többi is és utnak indítják a levelet Budapestnek. Itt a postán aztán könnyű már a dolog.

— A nevetés. Dr. Raulin francia tudós érdekes megfigyeléseket tett a nevetésre vonatkozólag. A nevetés az ideg-energiának túlbősége után jön létre, amely, hogy kiegyenlítődjék, bizonyos arcizmok, különösen a járomosok izmait húzza össze. Ezek az izmok csak az embernél vannak kifejldve, de a macska, kutya és Buffon szerint a ló is összevonhatja játék közben ezeket az izmokat, amivel némileg a nevetéshez hasonló vonást vehet fel. Darwin észlelte, hogy egy fiatal csimpánz nevetett, amikor hónalját csiklandozták. Az újszülött gyermekeknél a nevető-izmok még nincsenek kifejldve. Csak negyvenöt nap múlva kezdenek mosolyogni, az alsó szemhéj összerándul, a szemek fénylenek és az ajkak összezúszórnak. Ez a mosolygás azonban még semmit sem fejez ki. Csak később fejlődik ki a gyermek arca annyira, hogy örömet, félelmet és

haragot tud kifejezni. Csak amidőn az öntudat már megvan, fejezheti ki a nevetés örömet, amely a legkülönbözőbb okokra vezethető vissza, de mindig az erő túlbőségéből ered. Gyakran nem jelent a nevetés egyebet homályos reflexnél, amiben a léleknek semmi része sincs. Például villamozás, csiklandozás és egyéb behatások után is létrejönhet a nevetés.

— Vizsálkodás. A pápa és az olasz király közt meglévő ellentétek ujabbán kiélesedtek megint. Annál inkább kelti fel az érdeklődést Della Rocca tábornoknak most megjelent „Egy veterán önéletrajza” című műve, melynek egyik része világot vet arra, hogyan akarta az olasz papság Viktor Emánuel rábirni egyházelles intézkedéseinek visszavonására. 1869. vége felé, így beszéli Della Rocca, Viktor Emánuel San-Rossoroban hirtelen súlyosan megbetegedett. Az orvosok nem titkolták el a király előtt, hogy a betegség nagyon veszélyes, mire a király azt a kívánságát fejezte ki, hogy adják fel neki az utolsó szentséget. Menabrea tábornok, miniszterelnök, a későbbi francia nagykövét, aki folyton a király ágya mellett állt, rögtön futárt küldött a pizai hercegekhez, hogy küldjön papot a királyhoz. Az érsek teljesítette is a király óhaját, előbb azonban egy iratot adott át a fiatal papnak, hogy csak abban az esetben oldozza fel a királyt, ha az iratot aláírja. Az irat pedig a király uralkodása alatt történt összes egyházelles intézkedéseknek visszavonást tartalmazta. A király azonban teljesen birtokában volt szellemi képességeinek és kijelentette, hogy mivel politikai aktusról van szó, nem írhatja alá, csakis a miniszterei ellenjegyzése mellett.

— A miniszterelnök ott van a másik szobában — így szólt a király a paphoz — vigye oda neki és mutassa meg az okmányt.

A fiatal pap elhalaványodva ment Menabrea-hoz és elmondta a király üzenetét. Menabrea elővasta az irást és arcát elfutotta a düh. Reszkető, de fojtott hangon, hogy a király meg ne hallja, így szólt a paphoz:

— Tudja meg tisztelendő ur, hogy az olasz törvények értelmében tilos a haldokló lelkiismeretere kényszerít gyakorolni és ha ön nem adja meg a földözoást a királynak, rögtön lecsenkatom!

A pap nem szólt semmit, lehajtott fővel ment be a király szobájába és a trónörökös, Carignano herceg, Mirafiori grófné és Menabrea jelenlétében ellátta a királyt az utolsó szentséggel.

— A vörös gyaloghátó. A jó családból való kínai leányokat már nagyon fiatalokkorban jegyzik el. A pénz és családi tekintetek játszóknak ezeknél a házasságoknál a legnagyobb szerepet — a szerelemnek ugyszóval nemmi közük hozzá. A menyasszony

REGENY.

Dodó főhadnagy igényei.

— Egy huszártiszt cartoucheából. —

Irtá: PEKÁR GYULA.

— Igen, asszony vagyok... Már régóta. Már hét éve férjnél vagyok...

Hangja dallamosan halk volt, — de olyan szórakozottan esengett, mintha csak magának beszélt volna. Tudják, mit gondoltam? Azt, hogy ez az asszony még sokszor elmondhatta magának ezt a mondatot... Annak az asszonynak a hangja volt ez, aki sokat van egyedül, sokat töpreng és tán — sokat tűr... Furcsán hatott rám a felelete. Jobb szerettem volna, ha megvetően néz rám és rendre utasít. Így bosszus voltam magamra s egészen zavartan feleltem:

— Bogászon meg, nem akartam...

Elmosolyodott.

— Miért? Ön, főhadnagy ur, férfi és huszártiszt, nem tehet róla...

— Nincs nagyon jó véleményemmel felőlünk?

— Dehogyan! Csak azt hiszem, hogy férfi ritkán hoz jót nekünk...

— De hát akkor ki boldogítsa a nőt, ha nem a férfi?

— Nem tudom...

Felvettem a költeményes könyvét: a Heine versei voltak.

— Ön beteg, főhadnagy ur? kérdé részvételt, a botomra nézve.

— Igen, egy ugratásnál...

— Ah istenem, szegény ember! Fáj?

— No, ugy egy kicsit... Tudja mit nagysád? Én elmondom, hogy mint buktam el a lovammal, de cserében maga is elmondja, hogy

micsoda betegség emésztí a lelkét. Mert maga beteg ám, tudja-e?

Rám nézett nagy, szomorú kék szemekkel.

— Tudom...

Valami sajtáságos hirtelen barátsággal szoritottunk kezét. Ő vette a könyvét s lehajtott fővel, csöndesen indult el a sétány felé. Én utána kullogtam, mint egy kutya, melynek szájkosarat tettek fel. — Le akartam főzni s látják-e, hogy ő főzött le? Nem én, hanem ő adta meg egymáshoz való viszonyunk alaphangját...

Aztán tudom, egész délután a fenyvesben sétáltunk. Másnap is, aztán is... voltaképp nem is csináltunk mi egyebet, mint sétáltunk, olvasgattunk, beszélgettünk, szóval együtt voltunk. Vacsoránál, ebédnél az ő szatalához ültem. Eleinte bántott a Dormándyék szomszédsága, de ezek már szeptember első napjaiban elmentek s ekkor ugyszóval egészen magunkra maradtunk a fűdőben. Miénk volt az egész táj... Mikor egy napon magunkban ültünk le a vacsorához, különös mosolygall pillantottunk egymásra. Az asszony összerándult: mintha félt volna velem így magára maradni egy teremben... Sohse felejttem el ezt az édes érzést: a világrt so mondunk ki, de éreztük, hogy a magány közelebb hozott bennünket egymáshoz.

IV.

De hát ki volt ez a leányos szomorú asszony, kit én magunk közt tréfásan Mimózának kezdtem szólítani? Elmondotta ő, — nem egyszerre, hanem apránként, napok múlva szaggatottan. És közben olykor ijedten pillantott rám hü kék szemével, mintha tőlem kért volna tanácsot, hogy rábizhatja-e erre az idegen emberre lelke titkait... Nem volt ő olyan „obskurus népség”, mint amilyenek Dormándyné állította. Annnyira nem, hogy épp Dormándyné volt a kisse a rokona. Egy szegény katonatisztnek volt a leánya; a család tönkre ment... tudják, a régi história. Tizenhét éves korában feláldozta, valószággal eladta magát a családiért. Férjhez ment

— oh egy nagyon derék, gazdag emberhez, aki mindent megtesz érte —

— Oh ha tudná — mormogá fuldokolva — milyen jó és hogy szeret!...

— De hát én istenem, mi sirni való van azon, hogy olyan jó és ugy szereti magát?

Mennyiszor elmondta élete történetét eddig és tovább nem! Egy hős szeptemberi estén végre, mikor azon a lócan ültünk, ahol először láttam, sajtáságos iszonyattal nézett rám.

— Mi sirni való van azon, hogy olyan jó? Hát az, hogy én egy bűnös, gonosz asszony vagyok —

— Az istenért! Megesalta?...

— Megesaltam? zokogó, oh istenem, dehogyan! De nem szeretem, sohse szerettem, nem bírom szeretni, ha belehalok is... pedig szeretnem kellene, mert hisz olyan jó hozzám... oh ha tudná, hogy irtódom tőle! —

— Ugyan édes Mimóza, nyugodjék meg! Hisz maga megteszi a kötelelességét, — mindent megtesz neki!...

— Igen... suttogá az asszony keserűen. Elpirult és szégyenkezve hajtotta a kobléro a fejét.

— No, no, csillapodjék édes kis Mimózámm...

— Ah, oly boldogtalan vagyok...

Megfogtam a kezét. Szőke feje önkénytelen atillám vállára hanyatlott. Atfogtam a derekát, hogy kisse megnyugtassam... Keble hevesen zihált a könnyű nyári blouse alatt s valami kimondhatatlanul kívánatos volt arca zokogástól lázas hevetésében —

A jukkerasszonyok izgatottan feszengtek a kanapén s kíváncsian hajoltak előre.

— No most, — most jön a... csók! suttogák csillogó szemekkel, mind a hárman egyszerre.

(Folytatása következik.)

egyébként a völegényre nézve az esküvő napjáig valósággal megközelíthetetlen. Csak amikor szülői házát fölcseréli a férjével, lép ki apái visz-szvonultságából és vonja magára mindeneknek figyelmét. Egy vörös girlandokkal díszített bibor horodszékben fogadja dicsőségének ezen a napján az előtte elvonulók hódolatát. Ezen a napon a leg-magasabb rangú mandarinok előtt is megjelenhetik. Még a kristálygombos mandarinok előtt is. De soha többé ekkora hódolat nem éri, ellenkezőleg, még az özevgyeket is eléjük helyezik, akik újra férjhez mennek. A kínai férfiak nem tartják többé méltónak a hódolatot. Van is egy közmondás ebből ki-folyólag: „Egyszer életünkben szállhatunk csak a vörös gyaloghintába.”

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Az Osztrák-Magyar Bank részvényei. A jegy-bank közhírre teszi, hogy a bankrészvények mostani hatszáz forintnyi befizetési értékének az új szabályok értelmében 1400 koronára való fölemelése követke-zésében a részvényeket nem fogják fölbélyegezni. Egyes részvényeseknek, ha kívánják, a bankrészvények be-fizetési értékének, fölbemeléséről tanúsítványt fognak kiszolgáltatni.

Oltott borjúhús. A közvétségű és a marhavásári igazgatóság azt az előterjesztést tette a tanácsnak, hogy a himlőnyirk termelésre használt borjú hús-a főbb hústól elkülönítve, csakis oltott borjúhús elne-vezés alatt legyen fogyasztásra bocsátható. Ennél-fogva az igazgatóság azt javasolja, szerezenek be megfelelő bélyegeket, amelyeket az illető állat összes szervei megjelöltesenek. A tanács a javaslatot el-fogadta s elrendelte, hogy az oltott húst meg kell bélyegezni.

Délgymölcs-aukcio. A Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság ma tartott aukcióján 10000 láda narancsot, citromot és mandarin adott el a követ-kező árak mellett: Narancs: 160-as 2.75-3.25 forintig, 200-as 2.75-3.25 forintig, 300-as 2.75-3.50 fo-rintig, 360-as 2.75-3.25 forintig. Citrom: 300-as 2.25-2.75 frt, 360-as 2.50-3.- forintig. Mandarin: 30-as 100-as 1.-2.50 forintig. A legközelebbi aukció január 3-dikán, szerdán lesz, mely alkalmal 10000 láda narancsot, citromot és mandarin kínálnak eladásra.

Szeszárak. A kontingens nyersszesz ára Buda-peszen 18.- frt pénzben, 18.50 forint árban. Bécsben a kontingentál készár 19.20 forint pénzben, 19.40 forint árban.

Szarvasmarhavásár. (A budapesti marhavásár-téri vásári pénztár részvénytársaság tudósítása.) Fel-hajtás: Vágómarhák, Magyar ökrök 714 darab, mag-yar tehén 398 darab, szerbiai ökrök 751 darab, szerbiai tehén 92 db, boszniai ökrök — drb, boszniai tehén — drb, bivaly 24 drb, bika 67 darab, összesen 2046 drb. Gazdasági marhák: Igás és hizalmi való ökrök — darab, fejős tehén 18 darab, igás bivaly — darab, tinó — darab, bika — darab, üsző — darab. Eladási

árak ezen tudósítás zártárai, vágómarhákért: Ma-gyar hizott ökrök, legjobb minőségű 30.- frttől 33.- frt-ig, kivételesen — frt, 100 kilónként élő suly-ban, középminőség 27.- frttől 29 frtig, silányabb minőség 24 frttől 26 frtig. Magyar paraszt marha jobb minőségű 24 frttől 27.- frtig, kivételesen — frt-ig, gyengébb minőségű 20 frttől 23 forintig. Tarka hizott ökrök, legjobb minőségű 31 frttől 33.- forintig, középminőség 26 frttől 30 forintig, silányabb minőség 22 forinttól 25 forintig. Szerb és boszniai ökrök legjobb minőségű 23 forinttól 29.- forintig, kivételesen 31 forintig, silányabb minőségű 20.- frttől 22 forintig, bika jobb minőségű 26 forinttól 32.- frt-ig, kivételesen 32.75 frt-ig, silányabb minőségű 22 frttől 25 frt-ig. Bivaly 17 frttől 22 frt-ig, kivételesen — forint. Magyar tehén 20 frttől 27 frt-ig, ki-vételesen — forint. Tarka tehén 22 frttől 32 frt-ig. Gazdasági marhákért: Igás ökrök elsőrendű — frttől — frt-ig, kivételesen — frt 100 kilónként, — frttől — frt-ig páronként, közép — frttől — frt-ig, — frttől — frt-ig páronként. Hizalmi való ökrök fehér — frttől — frt-ig. Fejőstehén kereszteszett szines 90 frttől 125 frt-ig drbonként, bonyhádi faj 125 frttől 160 frt-ig drbonként. Igás bivaly — frt páronként. Vágómarha-felhajtás mintegy 600 darabkal kisebb volt, mint a múlt héten, de a szükséglet is valamivel kisebb volt, mert az idegen vevők még a múlt hétről eredő készletekkel rendelkeznek. Mind a mellett prima ár, mintán aránylag kevés volt felhajtva, 190 kilogrammonként 1 forinttal emelkedett. Középes árú változatlan maradt. Fejős tehénekben a forgalom lényegtelen. Jármos ökrökben egészen szűnőtel.

Borjúnvásár. 1899. évi december hó 28-án. (A budapesti marhavásártéri vásári pénztár részvénytársaságától.) Felhajtás: Belföldi élő borjú 74 darab, le-ölt borjú 122 darab, bécsi élő borjú — darab, nö-vendek marha — darab, bárány élő 98 darab, leölt bárány 131 darab. Árjegyzés azonos tételtelekből: Ár-jegyzések. Belföldi élő borjú 40-42 krig, l.r. 45-48 krig, kivételes 50 krig, leölt borjú — krig. Növen-dek marha — krig kilonként. Bárány élő 7.50-8.50, leölt bárány 6.-7.50 forintig páronként. A vásár élénk volt.

Budapesti sertés-konzumvásár. A főrenvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-fővárosi sertéskon-zumvásár árjegyzése 1899. évi dec. 28-án. Készlet 592 darab. Eltervezett 1964 darab. Összesen: 2556 darab. Eladott 1859 darab. Maradt 697 darab. — Napi árak: 120-180 kgr. sulyban 39-41 1/2 krajcárig, 220-280 kgr. sulyban 39-41 1/2 krajcárig, 320-380 kgr. sulyban 39-41 1/2 krig. Öreg nehéz páronként 400-500 kiló 38.-41 krajcárig. Malacok 37.-41 krajcár kilonként. A vásár hangulata élénk volt.

Bécsi juhvásár. (Saját tudósítónk telefonjelen-tése.) A mai juhvásáron a felhajtás 328 drb juh volt. Úplet teljesen jelentéktelen, csak két csoport juh került eladásra. Árak: kiviteli juh — krajcár kilonként, selejtes juh — krajcár.

Bécsi szarvasmarhavásár. (Saját tudósítónk tele-fonjelentése.) A mai vásárra felhoztak 3023 darab borjút, 3713 darab élő sertést, 3579 darab levágott sertést, 359 darab levágott juhot, 464 darab bárányt. Az árak változatlanok; sertések ára gyenge.

Eladási árak: Levágott borjú 36-45 krajcáron, elsőrendű 46-54 krajcáron, kivételesen —, élő borjú 54-60 krajcáron, — krajcáron, legelsőrendű 46-60 krajcáron, kiváló minőségű — krajcáron, fiatal sertés 32-41 krajcáron, levágott nehéz sertés

— krajcáron, húsra hizalt sertés 46-50 krajcáron, zsírra hizalt sertés 35-40 krajcáron, elsőrendű süldő 42-50 krajcáron, levágott juh 34-42 krajcáron, bosnyák silányabb sertések — krajcáron kilogrammonként. Bárány 6-12 forint páronként.

A budapesti gabonatózsde.

Budapest, december 28.

Jó kínálat és mérsékelt vételkedv mellett 23.000 métermázsza buza került a forgalomba változatlan árakon. Selejtesebb minőségű árunál néhány tétel egy pár krajcár árengedéssel volt csak eladható. Rozsot tartott, zabot változatlan és új tengerit tartott árakon adtak el.

Eladott:

Buza Tiszavidéki: 1000 mm. 79.5 k. 8 frt 45 kr, 100 mm. 79.5 k. 7 frt 10 kr, 100 mm, 79 k. 8 frt 10 kr, 200 mm. 75 k. 7 frt 90 kr, 100 mm. 79 k. 7 frt 90 kr, 100 mm. 78 k. 7 frt 90 kr, 200 mm. 78.5 k. 7 frt 90 kr, 100 mm. 78.3 k. 8 frt — kr, 100 mm. 77.5 k. 7 frt 70 kr, 1500 mm, 77 k. 7 frt 55 kr, 100 mm. 76.5 k. 7 frt 70 kr, 100 mm. 76 k. 7 frt 70 kr, 100 mm. 76 k. 7 frt 60 kr.

Pestmegyei: 200 mm. 79.5 k. 7 frt 85 kr, 100 mm. 79.5 k. 7 frt 85 kr, 1000 mm. 78.5 k. 7 frt 90 kr, 400 mm. 78 k. 7 frt 85 kr, 100 mm. 78 k. 7 frt 80 kr, 100 mm. 77.5 k. 7 frt 90 kr, 200 mm. 76.5 k. 7 frt 76 kr, 100 mm. 76 k. 7 frt 85 kr, 200 mm. 76.5 k. 7 frt 60 kr, 200 mm. 75 k. 7 frt 60 kr, 100 mm. 74.8 k. 7 frt 60 kr.

Fehérmegyei: 200 mm. 76.5 k. 7 frt 80 kr.

Bácskai: 1000 mm. 73.8 k. 7 frt 65 kr. Bánáti: 5400 mm. 75.2 k. 7 frt 60 kr. Szerbiai: 3500 mm. 75 k. 6 frt 32 1/2 kr.

Mind 3 hónapra. Rozs: 300 mm. 6 frt 10 kr, 500 mm. 6 frt 12 1/2 krajcár. Tengeri: 400 mm. 4 frt 80 kr. Zab: 600 mm. 5 frt 22 1/2 kr, 100 mm. 5 frt — kr.

Készpenzfizetés mellett. A készár hivatalos jegyzése a budapesti ár-és értéktózsde szokási szemét, készpénzben 100 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

Table with columns for Buza, kftós, 100 kilogramm ár, and 100 kilogr. mm. ár. Rows include various types of wheat and their prices.

Öreg asszony nem vén asszony.

(29) — REGÉNY. — Itta: GEROLAMO ROVETTA.

Prandino, szokott önféjűségével és makacs-ságával, újra meg újra a gondolász tervére tért vissza és Eliza nem kérte magát soká, hanem elfogadta Prandino ajánlatát.

Alig hogy a szállót elhagyták és a gon-dolába szállottak, mind a ketten kezdtek fel-éledni.

A gondola, halkan és esőndesen ide-oda himbálózva, előbb a mellécsatornába fordult, melyeknek mely sötéttségét csak itt-ott élenkité-ték vöröses fényhatások. A gót és bizánci építé-szet remekei tűnédeztek fel. fantasztikus vona-laikban és véres mossékat réglétek régmúlt sze-relmekről, régmúlt bosszúról. A gondola, csak miután mindig lassan és ringatózva a sóhajok hidjának ünnepélyesen komoly csatornáján ke-resztülisklott, jutott ki végre a szabadba.

Mint valami szinpadi díszlet, bukkant ki hirtelen a doge-palota piazzettája és ragyogó szinpompájával és a zürzavaros hangok lármá-jával megzavarta buskomoly ábrándozásaikban a szerelmeseket, kik csak akkor érezték ismét jól magukat, mikor a partot elhagya, enyhe világi-tás mellett kiveztek a csöndes San Giorgio la-gunára, hol tökéletes nyugalom és teljes sötét-ség fogta őket körül.

Prandino a gondola közepére helyezkedett és bámoló szemekkel nézett körül, míg Eliza mélyen s most ez egyszer őszintén felsóhajtott. Halvány fény csillogott a mozdulatlan víztükrön, a tiszta, csillagokkal borított ég mennybolton könnyed köd lebegte körül, mely óriás fátynak látszott.

Olyan mérhetetlen és végtelen volt a csönd, mintha ezt az elvárásolt magányt választotta volna a csönd a maga birodalmává. — — — Az

evező minden csapásánál foszforeszkáló szikrák villantak meg, és a barátságos, magasan álló hold reszkető sugarai megtörték a kristálytiszta vízben.

— Oh, mily csodaszép! kiáltott fel Eliza. Aríberti nem felett. — Szeretsz? — Szeretlek.

— Szókolj meg, edesem! Az ifjú megfordult és intett a grófnának, hogy a gondolás látja őket. Ez azonban csak ürgy volt, nem érzett vágyat, hogy megcsókolja őt. E pillanatban semminemű szerelmet nem érzett Eliza iránt, sőt ellenkezőleg, mintha nem is tet-szeit volna neki. Soha életében nem érzett szí-veben még annyi szerelmet, mint ezen az estén, de nem az a szerelem volt ez, amelyet ez a vak-merő asszony nyújthatott volna neki.

Valami idegen érzés vett rajta erőt, mely légius volt, mint ez a mélységesen kék, bárány-felhős ég, mint a kristálytiszta víz. Szerelem volt ez, mely oly hirtelen fogta el, mint eme tündé-ries hely első, mely benyomásai. Végtelen volt, mint a lélek és kilépett az anyagság korlátaiból, hogy utat törjön magának a gondolat és szellem véghetelenségébe.

Előtte most Eliza elvesztette minden báját, minden varázsát. Nem érzett még szerelmet földi asszony iránt és o világban egyetlen nő sem lett volna képes hasonlóan gondolkodni, mint ő! De ime, fenn, égi magasságban ködszerű, könnyed, bizonytalan alakot látott lebegni, leheletszerű finomságban, egy alakot, amelyet ezéltől soha nem látott és amelyet talán nem is fog viszont-látni, mely mind jobban közeledett felékehez, hogy aztán lassanként, mint egy árnykép eltűnjék, amely a hajnalpír fényénél elillan.

— Visszaforduljunk, fiam? — kérdezte végre Eliza és fázósan burkolózott kendőjébe.

A gondolás megfordította a bárkát és a Canal Grande felé evezett.

Éppen mert olyan hatalmasak és hirtelen jöttek a benyomások, éppen ezért tűntek el azon-

nal, amikor megtört a varázs, mely őket előidézte. E helyett az új látvány, mely zemei elő tárult és oly merően elűtött az előbbtől, a másikkal éppen ellenkező, de azért nem kevésbé élénk érzéseket keltett benne.

Még mindig lassan és csöndben ringatózva érkezett a gondola a Canal Grande árnyékába.

Lassanként, amint tovább és tovább jutot-tak, a dogék, az ünnepségek, a bőség és a vi-galmak a Messer Grande és a kaecér nők Velen-ejeje ejtette hatalmába nem lelkét, hanem érzékét. Otelló és Desdemona, Bianca Capello és Falieri, Alfred de Musset és Sand asszony, Byron és Guic-cioli, a sötétben óriásoknak látszó paloták regéi és történetei ama szerelmi kalandokat juttatták eszébe és ereiben felelesztették a szenvedély tü-zét. Most már nem az a ködszerű, távoli alak foglalkoztatta lelkét, hanem e víz felületén sötéten, mint a tátongó örvényit, erős, átható vágyat ér-zett a levegőben, hogy élvezen, és ettől az ér-zéstől, mint valami új, közzellévő kísértéstől meg-váltva, lehajolt Elizához, egy csókot kérve tőle, melyet ellentállás nélkül meg is kapott.

— Ahohe! kiáltott a gondolás, mielőtt egy mellékgába evezett.

— Hali! Ahohe! hangzott közvetlen közel-ből és ügyesen siklott ki egy másik gondola, melyben két evezős dolgozott, és melyben vilá-gos, mosolygó nőalak látszott, sötétfürtű ifjura támaszkodva. A gondola gyorsan továtunt a Canale Grande homályában. Az emberiség nagy, örök himnusának egy másik strófája volt ez, amelynek sehol sincsen olyan tarka és szenve-délyes melódiaja, mint Velencében. És ez a melódia elhalt a sötéttségben.

NYOLCADIK FEJEZET.

Másnap rossz idő volt. Tengeri vihar kere-kedett. Csak egy ömlött az eső, hideg szél fújt az utcákban, odacsapva az ernyőket a kiraka-tokhoz és felkavarva a csatornák zöld vizét. Egy pár bolondos idegenen kívül, senkinek sem ju-tott volna eszébe a Lidóra menni.

(Folytatása következik.)

Egyéb gabonamétek		kl.és	100 kilogramm ár
		frtól	frtlig
Rozs	uj elsőrendű	—	6,50 6,80
	» másodrendű	—	6,00 6,10
Arpa	» elsőrendű	—	5,70 5,80
	» második	—	5,40 5,50
Zab	» elsőrendű	—	5,20 5,30
	» második	—	4,80 4,90
Tengeri	» elsőrendű	—	11,60 12,20
	» második	—	—
Repece	» elsőrendű	—	5,20 5,80
	» második	—	—

A határvidéklet folyamán a következő kötések történtek:

Buza (1900.) áprilisra	7.91—7.90—7.89—7.88—7.86
Buza (1900.) okt.-re	7.99—7.98—7.97—7.96—7.95
Rozs áprilisra	6.44—6.43
Rozs októberre	6.50 névlegesen
Zab áprilisra (1900.)	5.06—5.05
Tengeri 1900. májusra	4.99—4.98
Repece augusztusra	11.70—11.80

Déli egy óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Buza (1900.) áprilisra	7.88	pénz	7.89	áru
Buza októberre (1900.)	7.95		7.98	
Rozs áprilisra (1900.)	6.44		6.45	
Rozs októberre	6.54		6.55	
Zab (1900.) áprilisra	5.07		5.08	
Tengeri (1900.) máj.-ra	5.02		5.03	
Repece augusztusra	11.50		11.85	

Délután fél 5 óraker zárul:

Buza áprilisra (1900.)	7.86—7.88
Buza októberre (1900.)	7.96—7.97
Rozs áprilisra (1900.)	6.43—6.44
Rozs októberre (1900.)	6.50—0.
Tengeri májusra 1900.	5.05—5.03
Zab áprilisra	4.98—4.99
Repece augusztusra	11.70—11.80

A budapesti értéktőzsde.

A külföldről érkező hírek ellensúlyozzák egymást. Míg egyrésztől nyugodtabb fellegőzt tanúsítanak a külföldi spekulánsok, másrésztől a nehéz pénzügyi viszonyok és az ellátási díjtételek magassága megnehezítik a forgalmat. Nálunk ma csekély forgalom mellett a vezető értékek árfolyamai megállandósultak.

A helyi piac, elenyésző forgalom mellett, tartott volt.

A déli tőzsde csaknem változatlan volt, csupán Államvasutakban volt némi kereslet, magasabb árak mellett. Végül a hangulat a papírban is ellenyhült s a zárlat gyenge volt.

A helyi piac teljesen üzletelen. Valuták és ércváltók változatlanok.

Az előtőzsde változatlan.

Jegyzetek: Osztrák hitelrészvény 375.10—376.10. Osztrák-magyar államvasut 318.50—319.—, forint.

A déli tőzsde csendes, később szilárdabb.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 375.50—376.—, Osztrák hitelrészvény 375.80—376.75. Osztrák-magyar államvasuti részvény 318.50—321.80. Jelzálog bank 250.50—230.75 forint.

Utóközse. A 4 órai zárlatkor maradt:

Osztrák hitelrészvény 375.50. Magyar hitelrészvény 375.25. Leszámítoló bank részvény —, Rimmamurányi vasmi részvény 321.50. Osztrák-magyar államvasut 320.50. Közúti vasut 336.—, Villamos vasut —, forint.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezon szerű hangulatnak megfelelően alakult az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következők ár-folyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna 38.—46.— forint, vörös tiszai, alföldi és felvidéki 52.—60.— forint. Vörös erdélyi —, Vörös bányai —, Középszemű 64.—68.—, Nagyszemű 70.—73.— frt. Disznósír: budapesti 49.—49.50 forint, vidéki — frt. Táblaszalonna: légenszáritott vidéki — városi 4 darabos 40.—40.50 forint, 3 darabos 40.50—41.— forint, füstölt 46.—46.50 forint. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 14.50—15.— forint, 120 darabos — forint, 100 darabos —

19.—19.25 forint, 85 darabos 28.—28.50 forint azonnali szállítással. Szerbiai szokás szerinti minőség 12.50—12.75 forint, 100 darabos 18.50—18.75 forint, 85 darabos —, forint. Szilvaiz: szlavyóniai 18.50—19.— forint, szerbiai 16.75—17.— forint azonnali való szállítással.

A bécsi gabonátőzsde.

Bécs, december 28. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.)

Jegyzetek: Tavasz buza 8.10—8.08. Tavasz roz 6.75. Tavasz zab 5.38—5.39. Tengeri május—júniusra 5.27—5.28. Repece 11.95—12.05 forint.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsdén az új százalékos számítás ma még nagyobb zavart okozott, mint tegnap és formálisan pangást idézett elő, dacára annak, hogy az irányzat szilárd volt.

A déli tőzsdén szilárd volt az irányzat.

Zárlatkor gyengült az irányzat Párisra, hol a a hír érkezett Dél-Afrikából, hogy az angolok újabb vereséget szenvedtek.

Berlini magándiskont 6 1/2.

Bécs, december 28. (Magyar értéktőzsde.) 4 1/2 aranyjárdék 96.65. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 137.—, Magyar vasuti kölcsön elzárban 99.25. Magyar keleti vasuti állami kölcsön 98.50. Magyar leszámítoló és pénzváltóbank 126.50. Rimmamurányi vasműrészvény 331.—, Magyar koronajárdék 94.50. 4 1/2-os Magyar föltelerm. kölcsön 93.75. Magyar hitelbank részvény 187.—, Magyar nveromény kölcsön sorsjegy 139.60. Kassa-oderbergi vasuti részvény 90.25. Magyar kereskedelmi bank 278.—

Bécs, december 28. (Osztrák értéktőzsde.) 4 1/2 papírjárdék 98.45. 4 1/2-os osztrák aranyjárdék 96.05. 1860-iki sorsjegy 135.75. Osztrák hitelsorsjegy 404.—, Angol-osztrák bank 125.50. Bécsi bankkezesület 138.50. Osztrák-magyar bank 130.—, Déli vasut 27.20. Dunagőzhajózási részvény 68.50. Dohányrészvény 138.50. Császári és királyi arany 11.48. Német bankváltók 118.22. 4 1/2-os ezüst járdék 98.35 Osztrák koronajárdék 98.75. 1864-iki sorsjegy 199.50. Osztrák hitelintézet részvény 234.20. Unionbank 154.50. Osztrák Linderbank 115.75. Osztrák-magyar államvasut 123.40. Elbavölgyi vasut 124.25. Alpési bányarészvény 266.75. 30 irankos arany 19.32. Londoni váltóár 243.40. Bécsi Tramway —, Az irányzat gyengült.

Bécs, december 28. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése. A déltani maganforgalomban a zárlatkor a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 374.50 Magyar hitelrészvény 375.50. Angol-Osztrák bank 125.25 Union bank 154.50. Linderbank 116.—, bankjegyesület 137.—, osztrák-magyar államvasut részvény 133.50. északnyugati vasut részv. 119.—, elbavölgyi vasut 124.—, dunagőzhajós részv. —, alpési bányarészvény 267.26. májusi ár dér 98.40. osztrák koronajárdék —, magyar aranyj. —, magyar koronajárdék 94.50, német birodalmi márka készpénz 118.24 ultimóra —, török sorsjegyek 129.25. rimmamurányi vasmi 331.50 déli vasut 27.10 dohányrészvény —, Napoleon d'or 19.30. Lombard —.

Külföldi értéktőzsdék.

Berlin, december 28. (Tősszei tudósítás.) Az itteni és a londoni ultimo-likvidáció sima lefolyására, az angol bank tegnapi nagy aranybevételeire és az itteni ultimo-kamatlábnak 8 1/2%-ra való leszámítására az itteni tőzsde szilárdan nyílt meg. Különösen a bányarészek piacán javultak az árfolyamok. Amerikai vasutak is javultak New Yorkra és Londonra, továbbá az olasz vasutak szintén javultak kissé. A járdékok közül török sorsjegyek javultak leginkább. A második tőzsdéorban az irányzat Páris bányadabb irányzatára kissé gyengült. Magánleszámítási kamatláb 6 1/2%.

Berlin, december 28. (Zárlat.) 4 1/2-os papírjárdék —, 4 1/2-os osztrák aranyjárdék 97.40. Elbavölgyi vasut —, Magyar koronajárdék 93.90. Osztrák-magyar államvasut 136.75. Kassa-oderbergi vasut —, Bécsi váltóár 168.65. Magyar vasut beruházási kölcsön 100.10. Alpési bányarészvény 99.25. Discont-Commandit 192.75. Általános villamosági Edison 253.50. Gelsenkircheni 196.50. Laurakohó 252.75. 4 1/2-os ezüstjárdék 97.60. 4 1/2-os magyar aranyjárdék 96.90. Osztrák hitelrészvény 334.50. Déli vasut 29.60. Károlyi Lajos vasut —, Orosz bankjegy 216.—, 4 1/2-os orosz kölcsön —, Török dohányrészvény —, Olasz járdék —, Magyar hitelbank —, Dynamit Trüst 156.—, Harpeni 200.50. Az irányzat nyugodt.

Hamburg, december 28. (Zárlat.) 4 1/2-os ezüstjárdék 97.35. 1860. sorsjegy 140.50. Déli vasut 29.50. 4 1/2-os aranyjárdék 98.—, Osztrák hitelrészvény 334.40. Osztrák-magyar államvasut 135.75. Olasz járdék 92.60. 4 1/2-os magyar aranyjárdék 97.10. Az irányzat csendes.

Frankfurt, december 28. (Zárlat.) 4 1/2-os papírjárdék 97.65. 4 1/2-os osztrák aranyjárdék 97.60. Magyar korona-

járdék 93.90. Osztrák-magyar bank 152.10. Déli vasut 29.60. Elbavölgyi vasut —, Londoni váltóár 205.50. Bécsi bankjegyesület 137.50. Villamos részvény 145.—, 8 1/2-os magyar aranyjárdék —, 4 1/2-os ezüstjárdék 98.60. 4 1/2-os magyar aranyjárdék 96.90. Osztrák hitelrészvény 135.20. Osztrák-magyar államvasut 136.—, Északi vasut —, Bécsi váltóár —, Párisi váltóár 201.75. Unionbank —, Alpési bányarészvény 265.—, Az irányzat szilárd.

Páris, december 28. (Zárlat.) 3 1/2-os francia járdék 99.07. Olasz járdék 93.70. Osztrák-magyar államvasut 693.—, Francia törleszt. járdék 99.10. 4 1/2-os magyar aranyjárdék 98.80. Török dohányrészvény —, Osztrák Linderbank —, 3 1/2-os francia járdék 101.45. Osztrák földhitelintézet részvény —, Déli vasut —, 4 1/2-os osztrák aranyjárdék —, Otomanbank 562.—, Párisi bankrészvény 1080. Alpési bányarészvény —, Az irányzat szilárd.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

December 28. A sertésüzlet irányzata változatlan. A) Hízott sertések ára: I. A Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) 41—41 1/2 krajcár. Öreg közép (páronként 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — krajcár. Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 43—43 — krajcár. Fialat közép (páronként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 42—42 1/2 krajcár. Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) 41—42 krajcár. II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) — krajcár. Közép (páronként 220—280 kilogramm terjedő súlyban) — krajcár. Könnyű (páronként 220 kilogramm terjedő súlyban) — krajcár. III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) — krajcár. Közép (páronként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — krajcár. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — krajcár. IV. Romániai eredeti (Stachl): Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — krajcár. Közép (páronként 200 kilogramm felüli súlyban) 42 1/2—43 krajcár. Közép (páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 42—42 1/2 krajcár. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 41—42 krajcár.

Sertésárak: 1899. dec. hó 26. napján volt készlet 23.972 darab, 1899. december hó 27. napján felhajtott 614 darab, 1899. évi december 27. napján elszállított 593 darab, 1899. december hó 28. napjára maradt készletben 23.993 darab.

Időjelzés.

A m. kir. országos meteorológiai intézet jelentése. Budapest, december 28.

A barometrikus maximum helyzete Oroszországban aig változott, míg az atlanti depresszió sokkal mélyebb lett és nyugaton a légnemósít tovább süllyesztette.

Az idő általánosan borús, szórványosan csapadék és a hőmérséklet nyugatról lassan emelkedik. A kemény fagy teljesen Oroszországra húzódott vissza.

Hazánk nyugati felében az éjeli erős havazás volt: különben az idő egyre enyhül, az erős fagy teljesen megszűnt és egyes helyeken ma reggel olvadt is.

Budapesten az éjeli 20 centiméteres hó esett, az idő enyhül és délen a hőmérő fagypontra áll.

Küldés: További lassu enyhülés és helyenként, főleg az ország nyugati felében csapadék idő várható.

Vizállás.

	dec. 27.	dec. 28.		dec. 27.	dec. 28.
	méter	méter		méter	méter
Inn Duna	Schärding 1.56 1.50	Passaui 1.32 1.34	Tisza	M.-Szeged 0.28 0.20	Tekoha 0.16 0.12
	Linz 1.26 1.26	Bécs 1.82 1.12		V.-Nagyenyő 0.74 0.70	Tokai 4.18 3.90
	Pozsony 3.61 3.48	Komárom 1.— 1.01		Tisza-Füred 3.76 3.34	Szolnok 3.46 3.—
	Budapest 2.20 2.25	Budapest 2.20 2.25		Csongrád 2.55 2.10	Szeged 4.34 3.80
	Fécs 1.16 1.10	Mohács 1.70 0.—		Török-Becse 2.59 2.41	Titell 2.81 2.87
	Gombos 2.80 2.23	Tújerdő 1.26 1.24	Ónodva	Bárta 0.70 0.65	Topolya
	Pannocva 2.39 0.44	Orsova 1.14 1.51		Hód 0.46 0.37	Bodrog
Morva	Magyarfalva 0.67 0.69	Sz.-Gottárd 0.43 0.48		Zemplén 4.30 3.70	Sajó
Vág	Zsolna 0.40 0.40	Sárosp. 0.48 0.49		Zsolca 3.70 2.—	Hernád
	Troncsón 0.48 0.49	Sárosp. 1.20 1.16		H.-Németh 0.37 0.74	Herettyő
Rába	Sárvár 0.54 0.49	Győr 1.69 1.63		Margita 0.54 0.62	Kőrös
	Győr 0.54 0.49	Pottau 0.82 0.00		Gurakono 0.14 0.22	Causca 0.09 0.08
Dráva	Zákány 0.70 0.—	Bárcs 0.11 0.11		Borostyén 0.12 0.44	N.-Várud 0.29 0.29
	Bárcs 0.11 0.11	Eszék 1.13 1.—		Békás 1.49 1.32	Bélnyes 0.30 0.30
Mura	M.-Szerhad. 0.60 1.—	Pannocva 2.39 0.44		Tenke 0.23 0.00	Belényes 0.32 0.42
Sávna	Zákány 0.60 0.60	Székely 0.60 0.60		Gurakono 0.14 0.22	Branicska 0.52 0.46
	Mitrovica 2.22 2.29	Deés 0.60 0.29		Soborsin 2.— 0.—	Soborsin 2.— 0.—
Szamos	Deés 0.60 0.29	Szatmár 0.20 1.10		Arad 0.54 0.06	Makó 1.10 0.—
Kraszna	N.-Majdány 0.60 0.38	Latorca Munkács 0.60 0.48		K.-Kostoly 0.16 0.30	K.-Kostoly 0.16 0.30
Latorca	Munkács 0.60 0.48	Hemonna 0.60 0.—		Békás 0.12 0.14	Beckerek 0.71 0.65
Laborca	Hemonna 0.60 0.—	Ungvár 0.60 0.—			

Ujévi ajándékok!

GRANICHSTADTEN TESTVÉREK
ékszerészek
Budapest IV. ker., Kristóf-tér 2. szám
tisztellett jelentik, hogy

ékszerek, arany- és ezüst-árak, valamint zseborákból

álló nagy raktárunknak az üzlet teljes felosztása miatt **hátrószággal engedélyezett vétkünlés** folyamatban van és a t. közönségnek ritkán kínálkozó alkalma van, hogy **újévi és alkalmi ajándékokat**, valamint **realis árúknak** való szükségleteit **olcsó árak** mellett beszerezhesse.

Nívólt tisztellett
Granichstäden Testvérek.
Az üzletteljes és annak berendezése 1900. május hó 1-jével átadó.

Valódi parisi gyártmány, jótállás mellett, eredeti csomagolásban.
Gummi és hálgyógytűtől. 1 frtől 6 frt.
Párisi női szivacska 2 " 6 "
Irrigátor 1 " 5 "
Külső pessarium oclumum (Pelloroni) Menzinger tanár szerint készített 1.80 frtől 3.50 frt. Szabad, havihjáró elleni kószék „Diana”-é 3.50 krtól 5 frt. — Gyűjtőmenny 2 frtől 10 frt. 10 frtyi megrendelés 15% árkezesmény.

Megrendelések pontosan és diszkrecion elkészítetnek. es. és kir. szab. kötszergyártó
KELETI J. Budapest, IV. Koronaherczeg-utca 17.
Külső bejárás az utcáról. © Artyezek ingyen. párt borítékban.

Durbints sógor
mivelhogy ez a Durbints sógorral beszél.

Mert mondd, ha már intak könyvet a lóral is, gyesznél is, miért ne lehetne könyv a sógorral is? Vagy más szoval ez a könyv főképpen a Durbints sógorral foglalkozdik, benne van a sógor tzehalála is még más efféle keszörves történetek.

Egy könyv 1 forint.

1 nekünk bemutatott számtalan megbízható, hiteles
 2 köszönetet folytatán ezen negyedszázad óta fennálló
 3 rendelési-intézet a legmelegebben ajánlható.

Rendelő-intézet Budapest, Andrássy-ut 24.
 az Opera mellett.

TITKOS BETEGSÉGEKET

hugyesofolyásokat és sebeket, az önfertőztetés utó-
 bajait, az elgyengült férfierő, magömlések, a bujakór
 utókezelésényeit, nőknél fehér-folyást, barmennyire
 tártak is, valamint mindazon női betegségeket, me-
 lvelnek a magtalanság egyik főokozója az önfertőz-
 geket gyógyít új gyógymód szerint, biztos sikerrel,
 gyorsan és alaposan

Dr. Garai Antal

orvos, sebész, szemész- és szülész-t. dor.
 volt csász. kir. oszt. főorvos

RENDEL: naponta d. e. 10 órától egész délután 4 óráig,
 este 7 óráig 8 óráig.

Díjazott levelekre legnagyobb figyelemmel választották
 és gyógyszerekről is gondó kodva lesz.

Nőknek külön váróterem.

Ugyanott megjelenik és a szerzőnél: DR. GARAI ANTAL-
 nál megrendelhető **NEPISZERI ÚTMUTATÓ** (már 15-
 16-ik kiadásban megjelent) nemi betegségek és azok
 ésszerű gyógykezeléséhez című könyv, volt ár: 2 frt 50
 kr., most csak 90 kr. A könyv jól becsomagolva lesz
 elküldve, 1 frt beklüde mellett barmenneve vagy 90 kr.
 utánvét mellett.

A könyv tartalma: I. Az ivarszervek leírása. — II. A nemi
 élet ébredése. — III. Az önfertőztetés és az éjjeli magöm-
 lések. — IV. Hugyesofolyás (trippa) és hugyesofolyások.
 — V. A bujakór (síphilis). — VI. Fehér-folyás. — VII. El-
 gyengült férfierő. — VIII. Női magtalanság. IX. A ivar-
 szervek megbetegedéseinek fénytényezője: prostitúció.

Utolsó hét!
 Nagy Tárj-
SORSJÁTÉK

a budapesti poliklinikai egyesület (kórház) javára.
Főnyeremény

100,000 korona értékű tárgy

5 nyeremény á 20.000 korona értékű tárgy stb.

a melyek kívánatra 20% levonással készpénzben is kifizettetnek.

Kétségtől a legolesőbb és legcélszerűbb

ujévi ajándék

nyerhető egy sorsjeggyel

1 koronáért.

Minden sorsjegy mind a hat huzáson utánfizetés nélkül játszik s így
 egyetlen egy sorsjeggyel 6 főnyereményt is meg lehet útni.

Első huzás visszavonhatatlanul már 1900. jan. 4-én lesz.

Sorsjegyek kaphatók a nagy

JÓTÉKONYSÁGI SORSJÁTÉK

kezelésénél, a Budapesti Poliklinikai Egyesület (kórház)

javára, Budapest, Kossuth Lajos-utca 1., továbbá az

összes bankok, váltóházak, postahivatalokban,

a m. kir. államvasutak személypénztárai-
 nál és minden dohánytözsdeben.

Az egyetlen érdekes
 színházi ujság.

Ha színházba megy, vegye meg a

MÁRKUS JÓZSEF

színházi lapját, a

Magyar Szinpad-ot.

Egyes szám ára 5 krajcár.

Kapható a tözsdékben és minden
 színház előtt.

Az első magyar

züstárugyár

saját ezüstbányával rendelkezik, ennél fogva a
 szakmában legversenyképesebb.

redeti gyári áron

züst evőkészletek,

züst tárgyak minden fajban,

xact és szolid kidolgozásban

kaphatók

SZANDRIK közp. raktárában,

Budapest, VI., Andrássy-ut 29., I. em. a magy. kir. operával szemben.

Már megjelent

Jókai Mór:

Öreg ember

nem

vén ember.

„Képzelt regény

négyszékes” című legújabb műve.

Ára 1 frt 60 kr.,

mely összeg előleges beklüde esetén barmenneve küldetik.

Kapható:
 a Budapesti Napló kiadóhivatalában,
 Budapest, József-kör-
 ut 18. szám.

Oh jaji!

megfejt
 ez az átkozott
 köhögés.

Távirat:

Évek hosszú során át ki-
 tűnő eredménytel haszná-
 lom az „Egger-féle” mellpasz-
 tillát. Kérem küldjön stb.
 Trautenaus (Csehország),
 1898. június 17.
 Verner Nándor igazgató.

Egger-mellpasztillája
 gyorsan és biztosan hat kö-
 högésnél, rekedtségnél, elnyál-
 kásodásnál. Kapható minden
 gyógyszerertárban és drogue-
 riában. Doboza 50 kr. és 1 frt.
 (Próbadohoz ára 25 kr.).

Fő- és széküldési raktár:
Náder-gyógytár
 Budapesten.

VI., Váci-körut 17. szám.

Éljen!

Egger-mellpasztilla
 csakhamar megszabadított,
 éljen!

Patyi Kálmán és Tivadar

Kossuth Lajos-utca II. szám alatt.

Butor-raktárunkban a karácsonyi és ujévi idényre a legszebb ajándék
 tárgyak kaphatók olcsó áron, továbbá dus választék minden stíli fa- és kár-
 pított butorokban. Az árak ezen idény alatt 20%-kal olcsóbbak.

Tévedések elkerülése végett tudatjuk, hogy üzletünk kizárólag csak
 Kossuth Lajos-utca 11. szám, földszint.

Tisztelettel

Patyi Kálmán és Tivadar.

A HÉT

KISS JÓZSEF hetilapja

Tizenegyedik évfolyam.

Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Új előzetőknek megküldjük a most megjelent

jubiláris számot.

Mutatványokat ingyen.

Kiadóhivatal: **BUDAPEST, VII. ker. Alsó-
 Erdősor 3. szám.**

Az Üstökös

a legnépibb, legkedveltebb magyar élclap.

Szerkeszti: **SZABÓ ENDRE.**

Megjelenik minden héten temérek képpel. Tartalma: Szatírák, humoroszek, krónikás adomák,
 Mújos kalandok, politikai karrikatúrák, illusztrált
 adomák, tréfás versek stb. Előfizetési ára negyedévre 2 frt. Kiadóhivatal: **V., Kálmán-
 utca 2. sz., „Pallas”-nyomda.**

A „BUDAPESTI NAPLO” magán-előfizetői (törát ide nem érve a kaszinókat, olvasó-
 köröket s hasonló gyleteket, valamint a kávéházakat és vendéglókat) az „ÜSTÖKÖST” ked-
 vezményes áron rendelhetik meg, u. m. negyedévre 1 frt 50 kr., félévre 3 frt egész évre 6 frton

Minden szó egyszeri beiktatása petit betűkből 2 kr. Címmelet ellátott hirdetésekért külön 30 kr. kincstári bélyegdíj jár.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetésekre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Levélbeli tudakozásra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyeget kell mellékelni. Tudakozásoknál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

APRÓ HIRDETÉSEK

ELŐFIZETÉSEK

BUDAPESTI NAPLO

a kiadóhivatalban

József-körút 18.

valamint a következő dohánytársaságokban:

Brauer névrek, Teréz-körút és Podmaniczky-utca sarkok.

Nemesek-féle tőzsde Petőfi-tér.

Benda Józsefné, Andrásy-utca 59.

Schwartz hirdetői iroda Marokkói-utca 2.

Soprony V. dohány-társaság, Kerepesi-utca 1.

Deitrich Miksané, Andrásy-utca 38.

Szató Mór tőzsdéjében Keckerméti-utca 14.

Weitenfeld Jakab, Király-utca 1.

Uriemberek!

Csinos barna asszonyok, ki részesítene sürgős anyagi támogatásban. Ajánlatokat e lap kiadóhivatalába kérek „Sürgős 24.” jelleg alatt. 5469

Aranyos,

édes lla! Okvetlenül irjon, mert nagyon nyugtalan vagyok, nem történi-e valami. 2704

Üzlethelyiség

a főváros legélénkebb helyén azonnali átadó. Ugyanott egy kis ház eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2600

Elegánsan

butorozott utcai szoba külön bejárattal, a Kerepesi-utca, a Nemzeti színház közelében 1-2 urnak azonnal vagy január elsőjére kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 2642

Ebédkosztot

esséig teljes ellátást kaphat 4-5 intelligens ur a Kerepesi-utcon distingvált családok. Cím a kiadóhivatalban. 2643

Kávémérés,

tejesarnok, jó forgalmu sarkok, elutaszta miatt azonnali eladó. Cím a kiadóhivatalban. 5462

Egy frukihordó

óvadékkal egy sajtüzletbe azonnali felvételt. Cím a kiadóhivatalban. 5463

Egy jó forgalmu női kalap üzlet,

melly már 10 éva fennáll, más vállalat miatt eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2671.

Young english

lady wanted for giving english lessons. Adr. in the exp. 1059

Szörnyesap kák,

baretek, muffok elkészítést és béllését mér kért árban elvállalom Levelek „G. S. J.” jellegével a kiadóhivatal tovább (ugyanott) a cím is megtudható. 2671.

Ügyvédjelölt

tételes szigorlattal délelőtti ügyvédi irodába ajánlkozok. Cím a kiadóhivatalban. 2696

Egy jó forgalmu dohánytőzsde

keresetek megvételre. Átirás a vevő felé. Közvetítők kizárva. Ajánlatok „W. J.” jellegével a kiadóhivatalba kérek. 2687

Irodaszolgái

vagy portási állást keresek egy 20 éves erőteljes fiatal ember, ki ill. minőségben már több évig alkalmazva volt, a fővárosba 15 éva van és nagy ismeretességgel s legkitűnőbb bizonyítványokkal bír. Cím a kiadóhivatalban. 2699

Elegánsan

és kényelmesen butorozott két anakos tiszta különbejárattal szoba

uraknak vagy hölgyeknek jan. 1-re kiadó. Cím a kiadóhivatalban.

Pénzbeszedő

felvigyázó valami gyárban kppus, házmester, házfelügyelő, raktárnok, irnok vagy bármily foglalkozás kereseik. Cím a kiadóhivatalba. 2697

Óvadékképes

27 éves fiatal ember 200-300 forint óvadékkal alkalmazást keres mint napnali pénztáros vagy pénzbeszedő. Cím a kiadóhivatalban. 5388

Fuvola leckét

ad este 7-10-ig kezdve, végzett konzervatorista és volt katonazenekari fuvolás. Cím a kiadóhivatalban. 2683

Okleveles

tanítónő, ki a 6 elemi osztályt német nyelven tanítani képes, két 10-12 éves leányhoz vidéki városba kerestetik. 5426 Cím a kiadóhivatalban.

Butorozott lakást,

két szobát, konyhát keres egy előkelő család, amely tavaszig Budapesten akar maradni. Ajánlatok a Budapesti Napló kiadóhivatalába kéretnek „Butorozott lakás” címen. 2067

Tőzsdének

alkalmas helyiséget keresek kibérlés céljából. Ajánlatot kérek „Tőzsde” jelleg alatt a laphoz.

Közhírség

reklamszöveg 30 kr-ért Réthy-féle pemete-ütkorkát.

Csakis

a Megy Robert „Bohéme” tortája valódi Miskolcra, ára bérmentve bárkora 1 frt 25 kr. minden előkelő „semege-üzletben kapható.”

Most jeletn meg

Szellem,

Erő,

Anyag

Szellemválasz Búchnernek Kraft und Stoff című könyvére. Irta Adelma, fordította Tótvölgyi Titusz. Ára 3 korona. Megrendelhető a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában B U D A P E S T, József-körút 18. sz.

Francia oktatas.

Fiatalember ki több éven át Párisban élt, még néhány szabad órával rendelkezik. Tanít franciául és németül, könnyen foglapható kitűnő mód szerint, oktatas magyarral vagy németül. Szaves ajánlatok „A. B. 2716” címre kéretnek Schwarz József hirdetői irodájában Budapest, Marokkai-utca 4. 2704

Házmesternek

ajánlkozok gyermektelen házaspár 200 frt óvadékkal. Cím a kiadóhivatalba. 5470

ERENYI-féle

Ichtiol-Salicilyből egy téglgy megszüntet: bőrvizkeget, mindennemű bőrbetegséget, bőrkört, izzadást, Szangana! Artalmatlan. 861

Közneptan-osztály,

Frakk 5 frt, Nadrag 3 frt, Melény 1 frt, Ferenc József-kabát 4 frt Jaquet 3 frt. ROTHBERGER JAKAB Kristóf-tér 2. I-ső emelet.

Az Athenaeum kézi lexikona

a tudományok enciklopaediája, különös tekintettel Magyarországra, 95 tételny múmellekkel, számos szynymatu képpel és egyváhány száz illusztrációval, két vaskos 1904 eldely; kötetbe kötve. Bolti ára 16 frt. Ezen mindenkire nélkülözhetlen kézi lexikon ezen hirdetés beküldésénél csakis olvasóinknak szállíjuk 6 forintért. Megrendelésekintézendők a Budapesti Napló kiadóhivatalába.

Ujévi ajándék

fiatalleányok számára

Zsófia naplója. Regény, fiatal leányok számára. Irta Szabóné Nograll Janka. Bájos leírása a pipiska-korból nagy leányvágyú serdülő leány életének, telve csupa érdekes, kedves epizódokkal. Ara album alakban. diszkötésben 3 frt. Rózsák között. Elbeszélések fiatalleányok számára. Ara 2 frt 80 kr. Négy elbeszélet tartalmaz az a kötet. A legjobbak, a miket a kitűnő írónő fiatalleányoknak írt. Otthon. Irta Malot Hektor, átdolgozta Tábory Róbertné. Az élet nehéz küzdelmeiben győzedelmeskedő erős akaratnak, tiszta beállítolnak valóságos himnusza ez a könyv, melynél szebbet, jobbat és nemesebbet alig adhatnánk az ifjuság kezébe. Ara diszkötésben 3 frt. Elhagyottan. A francia akadémia által díjkorozott regény az ifjuság számára. Irta Malot Hektor, Franciából átdolgozta Gauss Viktor. A nagy albumalka könyv ára fényes diszkötésben 3 frt 20 kr. Megrendelhető a Budapesti Napló kiadóhivatalában József-körút 18. sz.

Chrysanthème asszonyosság.

Irta: Pierre Loti. Francia eredetiből fordította: IJ. LONYAY SÁNDORNE. Ára 1 frt 20 kr. Megrendelhető: a Budapesti Napló kiadóhivatalában. Magy. kir. államvasutak.

Hirdetmény.

Uj személydíjzabás életbeléptetése a marányvölgyi h. é. vasuton.

A magy. kir. államvasutak igazgatóságától nyert értesítés szerint az előbb említett vasuton jövő évi január hó 1-től kezdve új személy és podgyász-díjzabás lép életbe, mely által a jelenleg fennálló menetdíjak részben lejelbitettek részben pedig felemeltettek, E díjzabás a magy. kir. államvasutak díjzabás elárusító irodájában (Csengeri-utca 33. sz.) 20 filléért kapható. Az igazgatóság. (Utányomás nem díjazatik.)

Ifjusági iratok

soha nem hallott árban! (Uj könyvek.)

!Uj kiadás! Jules Verne: Nemzeti lohogó ... -50 Úszó sziget 2 kötet 1.- Jégshyphn 2 kötet 1.- Győzedelmes Robur ... -50 Robinsonok iskolája ... -50 Kárpáti kastély ... -50 Egy sorsjegy ... -50 A lángban álló szigetenger ... -50 Összesen: 5 frt. Diszes kemény kötésben. A legelőszérűbb ujévi ajándék. „Budapesti Napló” kiadóhivatalában József-körút 18. szám.

Jó könyvek

mellyen leszállított áron: Babos közhasznu magyar szótar kötet (2 frt) ... 1.50 Benedek Elek. A sziv könyve (1.80) ... 1.20 Betyárlendak, az alföldi rabvilágtörténetek I. ... 1.20 Karezag Vilmos. Lemondás, regény (1.20) 60 kr., kötet (2 frt) ... 1.- Kossuth Gyéza, nevezetesebb bünesetek I, II, III, IV. egybekötve (4.80) ... 2.- Mihályi Imre, Franciazászló alatt. Elmények és kalandok az Aquatoron (2 frt) 1.-, ugyanez kötet (3 frt) ... 1.50 Mokány Berci viselt dolga (2 frt) 1.-, ugyanez kötet (2.50) ... 1.40 Morger Henry, Bohémvilág (1 frt) 50 kr., kötet (1.50) ... 1.- Sztanog Miklós, Karam boljáték (2 frt) 1.-, kötet (3 frt) ... 1.50 Tótvölgyi Titusz, Van-e más világ? (A szellemek országából) (1.50) 1.-, ugyanez kötet (2 frt) ... 1.40 Zola Emil, Pascal orvos, regény (1.60) 80 kr., kötet (2 frt) ... 1.20 (A bekerített árak a volt bolti árakat jelzik.) Megrendelhető a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában József-körút 18. sz.

Nevelónöket

észak- és dél némethoniatkat zeno és nyelvismeréttel, vagy a nélkül, angol és francia nőket, bonnekat, óvónöket, idegen nyelvmesternöketlekiismeretesen ajánlok, magyar okleveles tanítónöket zeno és nyelvismeréttel, vagy a nélkül sürgösen keresek Szegheoné S. Luiza Budapest, VI. ker., Desseffy-utca 22. sz. I. em Magy. kir. államvasutak. Igazgatóság. (Uj személy és podgyász díjzabás életbeléptetése a Vinkovce Brek h. é. vasuton.) Ezen h. é. vasuton 1900. évi február hó 1-én új személy és podgyász-díjzabás lép életbe, melylyel az 1897. január hó 1-én életbeléptett díjzabás érvényen kívül helyeztetik. Az új díjzabás a magy. kir. államvasutak díjzabás elárusító irodájában (Budapest, Csengeri-utca 33. sz.) 20 filléért kapható. Budapest, 1899. évi december 22-én. Az igazgatóság. Utányomás nem díjazatik. Magy. kir. államvasutak. Igazgatóság. Hirdetmény. (Magyar-adriai vasuti kötetek.) Sajtóhíba helyesbités. Az 1900. évi január hó 1-én életbeléptő magyar-adriai díjzabások 1. és 2. füzetében következő helyesbitések vezetendők keresztül. Az 1. füzet 209. oldalán a 35. utrány „Kis-Kun-Félegyháza-Szeged-Szabadka-Sziszkepe-Zágráb-Károlyváros”-ra. A 2. füzet 199. oldalán pedig a 34. utrány „Kis-Kun-Félegyháza-Szeged-Szabadka-Sziszke (D. V.-S. B.)-Zágráb-Steinbrück-re helyesbitendő. Budapest, 1899. december 22. Magy. kir. államvasutak a részes vasutak nevében is. (Utányomás nem díjazatik.) Magy. kir. államvasutak. Osztrák-magyar-boszniai vasuti forgalom. Díjzabási füzet kiadásának elhalasztása. A Vasuti és Közlekedési Közlöny f. évi december hó 17-én kelt 151. számában 190.17/CI. sz. a foglalt hirdetményben megnevezett II. rész 3. díjzabási füzet nem fog 1900. január 1-én, hanem csak 1900. február 1-én életbeléptni. Budapest, 1899. december hóban. A magy. kir. államvasutak igazgatósága, a kötelében részes többi vasutak nevében is. (Utányomás nem díjazatik.) Magy. kir. államvasutak. Igazgatóság. Hirdetmény. (Uj személy és podgyász díjzabás életbeléptetése a Felek-Pogarasai h. é. vasuton.) Ezen vasuton 1900. január hó 1-én új személy és podgyász-díjzabás lép életbe, melylyel az 1898. évi január hó 1-én életbeléptett díjzabás érvényen kívül helyeztetik. Az új díjzabás a magy. kir. államvasutak díjzabás elárusító irodájában (Budapest, Csengeri-utca 33. sz.) 20 filléért kapható. Budapest, 1899. december 21-én. Az igazgatóság. Utányomás nem díjazatik.

„Az Értékpapír üzlet”

irták Berger Mór és Márkus Sándor. Vezérforra minden értékpapír ügyletnél. Különösen sorsjegytulajdonosoknak nélkülözhetlen. Pénz- és értékpapír kezelöknek vezérforra. Ara 1 frt 50 kr. Megrendelhető a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában

Zalogházi

cédnák veszek. Eladó. 13 latos ezüst evőkészletek, grammja 6 kr., grandolok, gyertyatartók, háltafalkák, tálcák, grammja 6 kr., 12 darab ezüst evőkészlet 6 frt 50 kr., teljes 12 személyre való teljes evőkészletek 138 frtól kezdve, ús vászletek mindennemű ezüst mütvös tárgyakban, arany fírlanok köllöggóval, grammja 85 kr., masszív arany gyűrűk 2 frt 40 kr-tól, tula remon-tórák 6 frt. Grünberger Armin Béla örökösai Budapesten, IV., Városház-tér 9., I. em. 23. Harisbazar. Képes árjegyzéköt bérmentve és ingyen.

Alkalmas ujévi ajándékok.

Angol óriási gyertyatartók sárga, vörösből és nikelből elegáns kiállításban, továbbá valódi bronz-árak, keztüdobozok, zseb-kendőkassetták, dohányrakészletek, bronz-írókészletek, dohánzó készletek asztallal, szamovárok, thea-üstök kávégepek és más bronz-árak. Tisztelettel meghívom a t. közönséget áruakartáram megtekintésére. Ércáruacsarnok Budapest, Granátos-u. és Kossuth Lajos-utca 2. sarkok.

Legszebb legolcsóbb BABAK

kapkhatók KERTESZ JENŐ MUZEUM KÖRÚT 19. és KEREPESEI UT 8

En Csillag Anna

180 centiméter hosszú óriási Loreley-hajammal, a magam tulajdnyom módem 14 havi használatá követeztében nőt olyan nagyra. Ezt a pomádét a legnéresebb tekintélyek egyetlen szernek ismerték el a haj kiállása ellen, a hajnövesztés elősegítésére, uraknál gyarapítja a teljes ós szakáll növesztését és már rövid használat után a hajnak és a szakállnak természetes fényt és tömörséget ad és megóvja a korai megöszüléstől a legkésőbbi vénkorig. I tégely ára: 1 frt, 2 frt, 3 frt, 5 frt. Postal szétküldés naponta az összeg előzetes beküldése vagy postal utánvét mellett az egész világba a gyárból, a hova az összes megrendelések küldendők. Csillag Anna, BECS, Sellergasse 14. sz.

Első budapesti Kávemagazin

szétküldési osztálya kávé olvámolva és bérmentve. Postán utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldésével 4 1/2 kg. Kuba 6.50 4 1/2 kg. Mocca 6.50 4 1/2 kg. Jáva 6.50 4 1/2 kg. Gyöngy 6.50 1/4 kg. Csász. kev. tea 1.60 1/4 kg. Karaván tea 1.40 1/4 kg. Törmelék tea -90

Belák István

BUDAPEST, VII., Rottenbiller-u 4.

